

Jaarverslag

2014

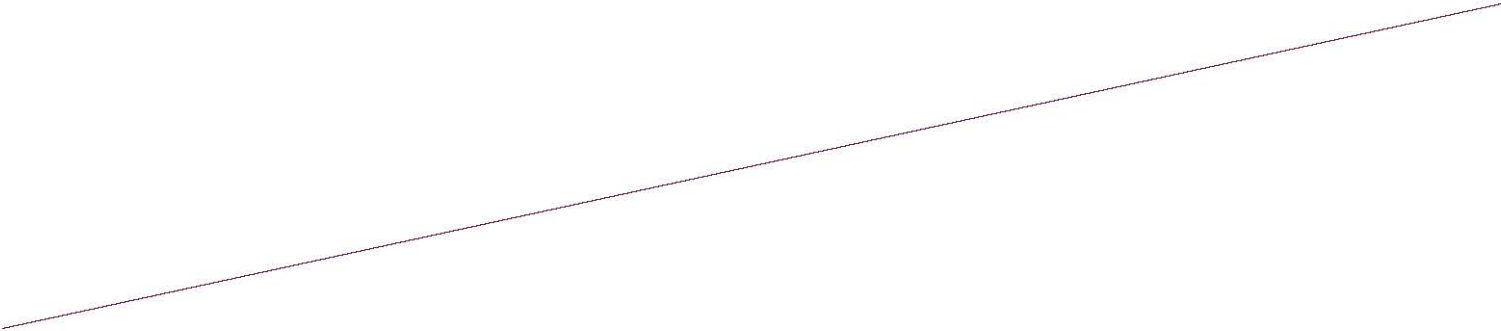
STICHTING PHILIPS PENSIOENFONDS

Inhoud

86^e verslagjaar

1	Kerngegevens, Profiel en Personalia	4
1.1	Kerngegevens	5
1.2	Profiel	9
1.3	Personalia	13
2	Verslag Algemeen Bestuur	18
	Voorwoord	19
2.1	Financiële positie	22
2.2	Ambitie en risicohouding	25
	Thema: Transitie naar nieuw beleggingsbeleid	28
2.3	Beleggingen	30
	Thema: Gevolgen nieuwe financiële spelregels per 1 januari 2015	38
2.4	Pensioenen	41
	Thema: Professionaliteit in het nieuwe bestuur	50
2.5	Goed pensioenfondsbestuur	53
2.6	Risicomanagement	58
2.7	Communicatiebeleid	60
2.8	Vastgoedfraude	63
2.9	Kosten	65
2.10	Verwachtingen 2015	71
3	Verantwoording	72
3.1	Het Verantwoordingsorgaan: wie, wat, hoe	73
3.2	Hoofdaandachtspunten	75
3.3	Overige bemerkingen en aanbevelingen	79
3.4	Vastgoedfraude	81
3.5	Conclusies en oordeel	83
3.6	Reactie Algemeen Bestuur	84
4	Philips Pensioenfonds in cijfers	85
4.1	Kerncijfers: vijfjarenvergelijking	86
4.2	Ontwikkelingen deelnemers	88
4.3	Pensioenregelingen Philips	89

5	Jaarrekening	91
5.1	Balans per 31 december 2014	92
5.2	Staat van baten en lasten 2014	93
5.3	Kasstroomoverzicht 2014	94
5.4	Toelichting behorende tot de jaarrekening 2014	95
5.5	Toelichting op de balans	102
5.6	Toelichting op de staat van baten en lasten	117
5.7	Risicobeheer en derivaten	125
6	Overige gegevens	138
6.1	Gebeurtenissen na balansdatum	139
6.2	Financiering en uitvoering	140
6.3	Actuariële verklaring	142
6.4	Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	144
7	English Summary	150
7.1	Key Data	151
	Colofon	156

I Kerngegevens, Profiel en Personalia

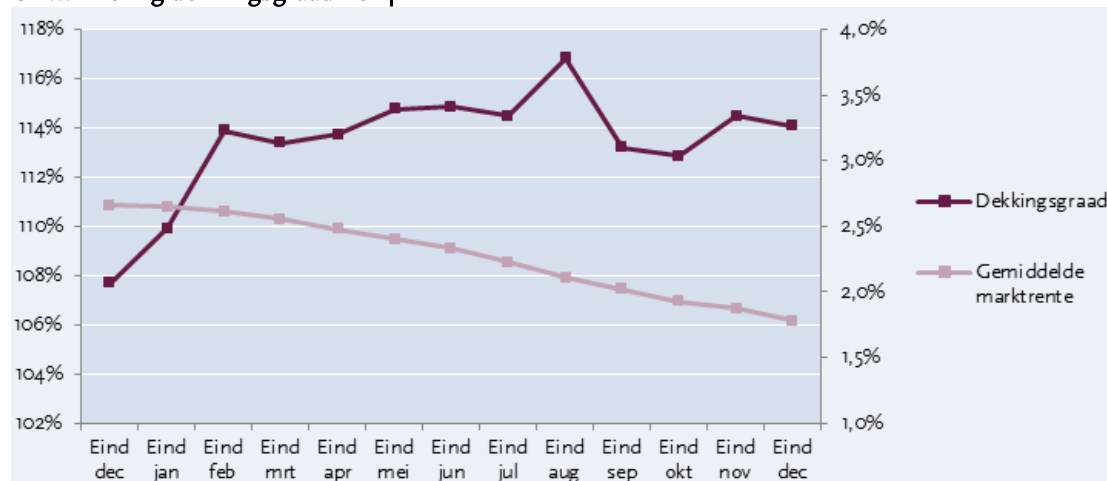
I.I Kerngegevens^I

Bedragen in miljoenen euro's

I.I.I Financiële positie

	Eind 2014	Eind 2013
Pensioenvermogen	17.849	14.853
Voorziening pensioenverplichtingen	15.687	13.793
Dekkingsgraad	114%	108%
Vereiste dekkingsgraad	110%	107%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104%	104%
Reële marktrente-dekkingsgraad ²	79%	77%

Ontwikkeling dekkingsgraad 2014

De dekkingsgraad steeg in het afgelopen jaar van 108% naar 114% omdat het pensioenvermogen meer is gestegen dan de voorziening pensioenverplichtingen. In paragraaf 2.1 'Financiële positie' vindt u een toelichting op het verloop van de dekkingsgraad gedurende het verslagjaar.

Herstelplan

De dekkingsgraad van Philips Pensioenfonds lag voorheen onder de wettelijk vereiste niveaus. Daarom heeft het Pensioenfonds in 2011 zowel een korte- als een langetermijnherstelplan opgesteld om ervoor te zorgen dat de financiële positie weer op orde zou komen. Omdat de financiële positie van het Fonds in het verslagjaar verbeterd is, zijn beide herstelplannen in 2014 komen te vervallen.

¹ Voor een samenvatting van de kerncijfers van 2010 tot en met 2014, zie paragraaf 4.1 'Kerncijfers: vijftienvergelijking'

² In paragraaf 2.1 'Financiële positie' is een toelichting opgenomen over het begrip 'reële marktrente-dekkingsgraad'.

Gevolgen nieuwe wettelijke regels per 1 januari 2015

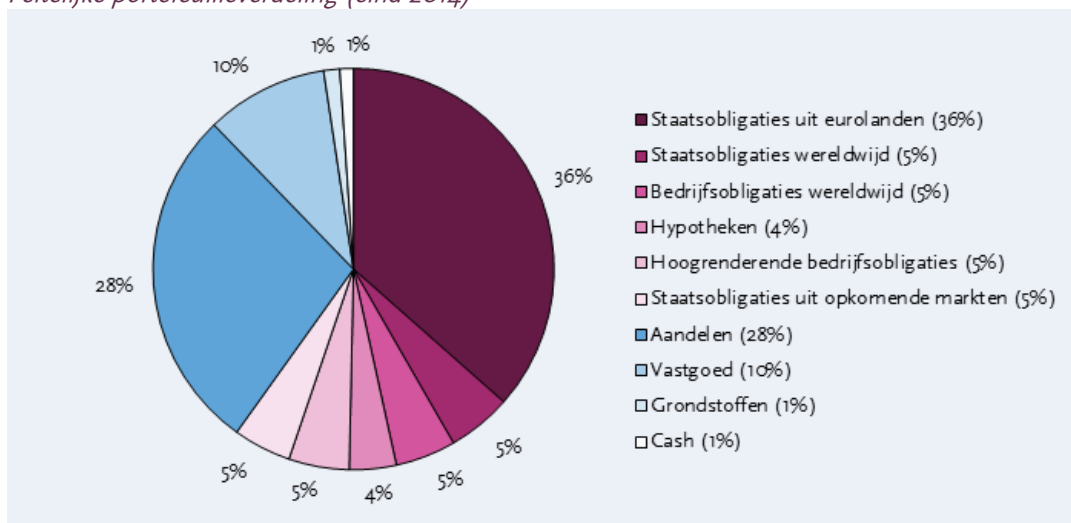
Per 1 januari 2015 gelden voor pensioenfondsen nieuwe financiële 'spelregels'. Meer informatie over deze nieuwe spelregels is opgenomen in de thema-pagina 'Gevolgen nieuwe financiële spelregels per 1 januari 2015' (pagina 38). Vanwege de nieuwe financiële spelregels zijn zowel de dekkingsgraad als de vereiste dekkingsgraad van het Fonds opnieuw berekend. De beleidsdekkingsgraad per 1 januari 2015 bedroeg 114%³. De vereiste dekkingsgraad was op 1 januari 2015 116%. Dit is aanzienlijk hoger dan de vereiste dekkingsgraad per ultimo 2014. Een toelichting op de stijging van de vereiste dekkingsgraad is opgenomen in de eerdergenoemde thema-pagina.

Vanwege het in 2014 geïmplementeerde nieuwe beleggingsbeleid (waarover meer in de themapagina 28) en vanwege de toepassing van de nieuwe financiële 'spelregels' die gelden per 1 januari 2015 zat het Pensioenfonds per 1 januari 2015 opnieuw in een herstelsituatie. Omdat de dekkingsgraad van het Fonds per 31 maart 2015 nog steeds onder de vereiste dekkingsgraad lag, moet het Fonds opnieuw een herstelplan opstellen. In een herstelplan worden de maatregelen beschreven die het Algemeen Bestuur gaat nemen om de buffers weer op het juiste peil te krijgen.

1.1.2 Beleggingen

	Eind 2014	Eind 2013
Totaal belegd vermogen ⁴	17.835	14.889

Feitelijke portefeuillevverdeling (eind 2014)⁵

Rendement beleggingen	2014	2013
Totaalrendement	19,6% ⁶	0,9%

³ De actuele dekkingsgraad (d.w.z. zonder twaalfmaands middeling) per 1 januari 2015 bedroeg 110%.

⁴ Hier is het belegd vermogen vermeld exclusief beleggingen in het beschikbare premiedeel van het Philips Executives Pension Plan en van het Philips flex pensioen (prepensioneringsregeling).

⁵ Ten aanzien van de vastgoedallocatie was per ultimo 2014 een belangrijk deel (te weten ongeveer € 1.200 miljoen) nog belegd in de categorie 'Cash'. Deze middelen worden zoveel mogelijk in 2015 belegd in 'Vastgoed'.

⁶ Het gegeven rendement is inclusief afdekking rente- en inflatierisico. Het totaalrendement exclusief afdekking rente- en inflatierisico bedroeg eind 2014 19,4%.

Een toelichting op de rendementen wordt gegeven in paragraaf 2.3.2 'Beleggingsbeleid algemeen en resultaten'.

Beleggingsbeleid in het kort

Philips Pensioenfonds wil een pensioen bieden dat op de lange termijn zijn koopkracht behoudt. Om die ambitie te realiseren, is het van groot belang dat de pensioenen geïndexeerd kunnen worden. Om op lange termijn indexatie van de pensioenen mogelijk te maken, moet het Fonds voldoende rendement behalen met de beleggingen.

Het beleggingsbeleid dat in 2014 ingevoerd is, gaat uit van een vaste verdeling tussen vastrentende waarden (zoals obligaties) en zakelijke waarden (zoals aandelen). Met deze verdeling is er, uitgaande van de scenario's die het Fonds hanteert om vast te stellen of de ambitie haalbaar is (meer hierover op pagina 26), een goede kans op het halen van de ambitie, een pensioen dat zijn koopkracht behoudt, zonder dat de risico's te groot worden. De strategische verdeling is als volgt vastgesteld:

- *60% van het vermogen van het Pensioenfonds wordt belegd in vastrentende waarden*
Deze bestaan grotendeels uit 'veilige' beleggingen. Denk hierbij aan staatsobligaties met een spreiding binnen en buiten Europa. Voor buiten Europa is gekozen omdat de keuze aan 'veilige' Europese obligaties de afgelopen jaren beperkter is geworden, zoals de recente crisis in met name Zuid-Europese obligaties heeft laten zien. Dat betekent dat niet langer alleen obligaties van eurolanden zijn opgenomen in de portefeuille, maar ook obligaties uit bijvoorbeeld de Verenigde Staten en Groot-Brittannië. Tevens wordt belegd in bedrijfsobligaties en obligaties van opkomende markten.
- *40% van het vermogen van het Pensioenfonds wordt belegd in zakelijke waarden*
Dat zijn de meer 'risicovolle' beleggingen. Met de zakelijke waarden wordt beoogd meer rendement te behalen. Maar extra rendement halen, is niet mogelijk zonder ook meer risico te nemen. Dat betekent dat de rendementen hoger kunnen zijn, maar ook meer kunnen fluctueren. Denk hierbij met name aan de beleggingen in aandelen en onroerend goed.

I.1.3 Pensioenen

Aantal deelnemers	Eind 2014	Eind 2013
Pensioenopbouwers	14.243	14.186
- Philips flex pensioen	13.314	13.152
- Philips eindloonregeling	625	733
- Philips Executives Pension Plan	304	301
Pensioenontvangers	57.183	57.751
- Ouderdomspensioen	38.509	38.957
- Nabestaandenpensioen	18.328	18.428
- Wezenpensioen	346	366
- Arbeidsongeschiktheidspensioen ⁷	1.029	1.094
Houders premievrije polissen	30.988	31.663
Totaal	102.414	103.600

⁷ Deze worden niet meegerekend in de totaalstelling van de pensioenontvangers.

Ontwikkelingen deelnemersbestand en overige gegevens

Het totaal aantal pensioenopbouwers van het Fonds is in 2014 licht toegenomen van 14.186 naar 14.243. Tot de categorie pensioenopbouwers behoren ook ex-Philips-medewerkers die vanwege arbeidsongeschiktheid of een vertrekregeling recht hebben op voortzetting van hun pensioenopbouw. Het aantal medewerkers dat pensioen opbouwt bij Philips Pensioenfonds is in 2014 toegenomen van 12.955 naar 13.145. In de volgende tabel is de uitsplitsing van de pensioenopbouwers weergegeven.

Aantal pensioenopbouwers Philips Pensioenfonds	Eind 2014	Eind 2013
Philips-medewerkers	13.145	12.955
Ex-Philips-medewerkers met een vertrekregeling	69	137
Ex-Philips-medewerkers die arbeidsongeschikt zijn	1.029	1.094
Totaal	14.243	14.186

Premies	2014	2013
<i>Bedragen in miljoenen euro's</i>		
Werkgever	232	244
Werkgever koopsommen	1	1
Werknemers pensioenregeling	5	0
Werknemers vrijwillige verzekeringen	1	1
Totaal	239	246

Uitkeringen	2014	2013
<i>Bedragen in miljoenen euro's</i>		
Pensioenuitkeringen	693	703
Afkopen	1	1
Waardeoverdrachten individueel	11	6
Totaal	705	710

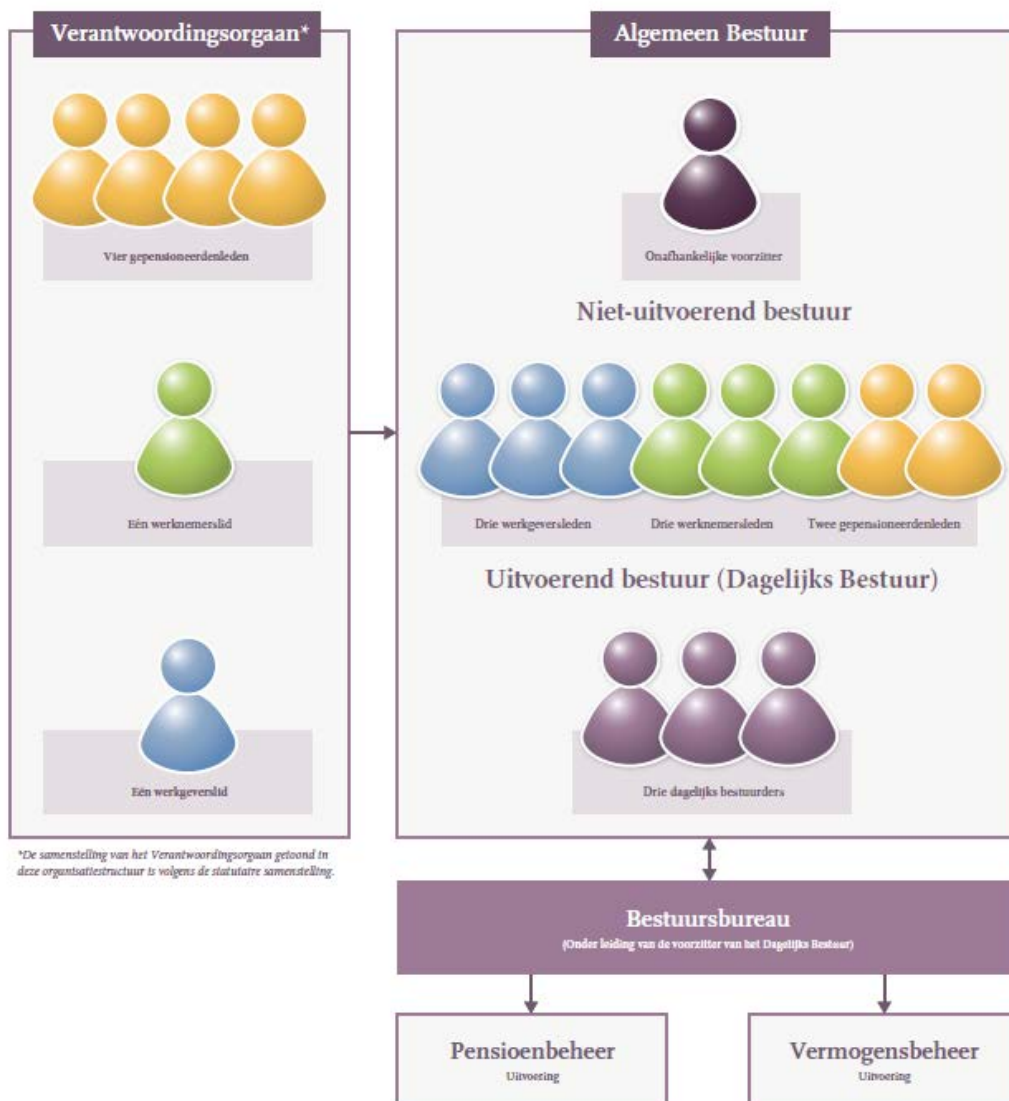
Indexaties	2014	2013
Pensioenopbouwers in het Philips flex pensioen	2,05%	0%
Pensioenopbouwers in het Philips Executives Pension Plan	0,45%	0%
Pensioenontvangers en houders premievrije polissen	0,30%	0%

1.2 Profiel

1.2.1 Doelstelling

Stichting Philips Pensioenfonds is belast met de uitvoering van de pensioenregelingen die gelden voor Philips-werknemers in Nederland. Dit houdt in: het administreren van pensioenrechten en -aanspraken en uitbetalen van pensioenen en het op solide wijze beleggen en beheren van de betaalde pensioenpremies en het overige vermogen van het Fonds.

1.2.2 Structuur

Op de website van Philips Pensioenfonds (www.philipspensioenfonds.nl/organisatiestructuur) is meer informatie te vinden over de structuur van het Fonds. Hier vindt u bijvoorbeeld een beschrijving van de diverse betrokken partijen bij het Fonds en u kunt de volledige statuten van Philips Pensioenfonds downloaden onder het kopje 'Handige downloads'. Meer informatie over de personalia van het Algemeen Bestuur leest u in paragraaf 1.3 'Personalia'.

Per 1 juli 2014 is een nieuwe bestuursvorm ingericht bij Philips Pensioenfonds. Deze wijziging hangt samen met de Wet versterking bestuur pensioenfondsen. Zie de thema-pagina 'Professionaliteit in het nieuwe bestuur' voor meer informatie (pagina 50).

Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur bestaat uit twaalf leden: een onafhankelijk voorzitter, drie vertegenwoordigers van de werkgever (leden A), drie vertegenwoordigers van de werknemers (leden B), twee gepensioneerdenleden (leden C) en drie onafhankelijk deskundigen⁸ (leden D). De voorzitter en de vertegenwoordigers van de werkgever, de werknemers en de gepensioneerden zijn lid van het Algemeen Bestuur als niet-uitvoerende bestuurders. De drie onafhankelijk deskundigen zijn lid van het Algemeen Bestuur als uitvoerende bestuurders. De uitvoerende bestuurders vormen samen het Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur wordt aangevoerd door een onafhankelijke voorzitter, die onder meer als taak heeft om toe te zien op een goede samenstelling en op het functioneren van het Algemeen en Dagelijks Bestuur.

Intern toezicht

De niet-uitvoerende bestuurders hebben een dubbele functie: naast een besluitvormende rol als het gaat om belangrijke besluiten, vervullen zij ook een toezichthoudende rol. Zij houden namelijk toezicht op het Dagelijks Bestuur. De niet-uitvoerende bestuurders worden in de uitoefening van het interne toezicht ondersteund door de Audit & Risk commissie. De kerntaken van de Audit & Risk commissie zijn opgenomen op pagina 11.

Adviseur

Het Algemeen Bestuur laat zich bij de uitvoering van zijn taken bijstaan door een juridisch adviseur.

10

Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur (de uitvoerende bestuurders) bestaat uit de Algemeen Directeur van het Fonds (tevens voorzitter van het Dagelijks Bestuur), de Directeur Beleggingen en de Directeur Pensioenen. Het Dagelijks Bestuur heeft de taak de dagelijkse gang van zaken bij het Fonds te leiden. Het Dagelijks Bestuur is belast met de volgende hoofdtaken:

1. De beleidsvoorbereiding ten behoeve van het Algemeen Bestuur en de Audit & Risk commissie;
2. De operationele uitvoering van het beleid;
3. De uitbesteding van werkzaamheden aan derden, het toezicht daarop en het rapporteren daarover aan het Algemeen Bestuur;
4. Het beheren van de risico's van het Fonds;
5. Het gevraagd en ongevraagd adviseren van het Algemeen Bestuur, in het bijzonder over balans- en risicobeheer.

Het Dagelijks Bestuur wordt bij zijn taken ondersteund door het Bestuursbureau. De medewerkers van het Bestuursbureau zijn, evenals het Dagelijks Bestuur, in dienst van het Fonds. Het Bestuursbureau staat onder leiding van de voorzitter van het Dagelijks Bestuur.

⁸ Met de toevoeging 'onafhankelijk' wordt bedoeld dat deze bestuursleden geen vertegenwoordiger zijn van een geleding en niet in dienst zijn van de werkgever.

Commissies

Het Algemeen Bestuur kan besluiten één of meer commissies te benoemen; de taak, samenstelling en werkwijze van de commissie(s) wordt bepaald door het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur heeft besloten binnen de huidige structuur één commissie te benoemen: de Audit & Risk commissie. De niet-uitvoerende bestuursleden benoemen de leden van de Audit & Risk commissie. De kerntaken van de Audit & Risk commissie zijn gebaseerd op de regelgeving en bestaan uit:

1. het houden van toezicht op de risicobeheersing van het Pensioenfonds;
2.
 - a) het houden van toezicht op risico's in het beleggingsbeleid;
 - b) het adviseren over strategische beleidsbeslissingen op het terrein van balans- en risicomanagement, in overleg met de onafhankelijk voorzitter;
3. het houden van toezicht op en het adviseren over de financiële informatieverstopping en over de budgettering door het Pensioenfonds.

De Audit & Risk commissie heeft geen besluitvormende bevoegdheden.

Bestuursbureau

Met het Bestuursbureau heeft het Bestuur de beschikking over een eigen, onafhankelijke staf van 20 medewerkers. Dit is de stand per eind 2014, exclusief de leden van het Dagelijks Bestuur.

Verantwoordingsorgaan

Het Algemeen Bestuur legt verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Het Verantwoordingsorgaan is bevoegd daarover een oordeel te geven. Het Verantwoordingsorgaan toetst het beleid van het Algemeen Bestuur marginaal en beoordeelt of het Algemeen Bestuur in redelijkheid tot het beleid heeft kunnen komen. Ook beleidskeuzes voor de toekomst worden door het Verantwoordingsorgaan getoetst. Daarnaast heeft het Verantwoordingsorgaan ingevolge de wet bepaalde adviesrechten.

Samenstelling

Het Verantwoordingsorgaan bestaat eind 2014 uit zes leden en wordt gevormd door vertegenwoordigers van de werkgever, de werknemers en de gepensioneerden (voor personalia, zie paragraaf 1.3). De samenstelling van het Verantwoordingsorgaan gaat wijzigen door invoering van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen. Het aantal vertegenwoordigers van de pensioenontvangers in het Verantwoordingsorgaan neemt toe. Daarom zijn in de eerste helft van 2015 verkiezingen gehouden voor leden van het Verantwoordingsorgaan. In de nieuwe samenstelling is de vertegenwoordiging van werknemers- en gepensioneerdenleden een verhoudingsgewijze afspiegeling van het aantal actieve en gepensioneerde deelnemers van het Fonds. Het Verantwoordingsorgaan gaat bestaan uit één werkgeverslid, één werknemerslid en vier gepensioneerdenleden. Ten opzichte van de samenstelling per eind 2014 neemt het aantal gepensioneerden toe met twee, ten koste van de twee andere categorieën.

Accountant/Actuaris

Philips Pensioenfonds heeft Ernst & Young Accountants LLP (EY) als externe accountant aangesteld en Towers Watson als externe actuaris.

Uitbesteding

De uitvoerende werkzaamheden voor het pensioen- en vermogensbeheer zijn uitbesteed.

- Aon Hewitt geeft uitvoering aan het pensioenbeheer.
Het contract met Aon Hewitt eindigt per 1 januari 2016. Vanaf die datum gaat pensioenbeheerder PGGM het beheer van de Philips-pensioenen verzorgen.
- BlackRock draagt zorg voor de uitvoering van het vermogensbeheer.

De direct onroerendgoedportefeuille wordt door het Fonds zelf beheerd.

In het contract met de pensioenbeheerder Aon Hewitt is een Service Level Agreement (SLA) opgenomen. In deze overeenkomst zijn afspraken gemaakt over de te leveren prestaties bij een groot aantal processen dat Aon Hewitt uitvoert voor Philips Pensioenfonds. Het Fonds wordt periodiek geïnformeerd over de realisatie van de SLA-afspraken. Daarnaast vindt er frequent overleg plaats over allerlei lopende zaken.

De door de vermogensbeheerder BlackRock gerealiseerde beleggingsrendementen worden vergeleken met een door Philips Pensioenfonds vastgestelde benchmark. Het Fonds bespreekt periodiek de gerealiseerde beleggingsresultaten met de vermogensbeheerder. Daarnaast vindt er frequent overleg plaats over allerlei lopende zaken.

Het beleid van het Fonds is om via ISAE3402-rapportages zicht te krijgen op de effectieve werking van de interne beheersmaatregelen bij de uitbestedingspartners. Een ISAE3402-rapportage is een rapportage van de uitbestedingsorganisatie voorzien van een oordeel van een onafhankelijke auditor. Hierin geeft de auditor aan of de uitbestedingsorganisatie haar in de rapportage genoemde processen op orde heeft en of de beheersingsmaatregelen in de processen gedurende een bepaalde periode effectief hebben gewerkt.

De werkzaamheden en resultaten van de verschillende uitbestedingspartners van Philips Pensioenfonds worden periodiek geëvalueerd.

I.3 Personalia

Per 1 juli 2014 is voor Philips Pensioenfonds een nieuwe bestuursvorm van kracht geworden. Daarom is in deze paragraaf het weergeven van de personalia opgesplitst naar de 'oude' structuur zoals deze gold tot 1 juli 2014 en de structuur volgens de bestuursvorm die van kracht is geworden per 1 juli 2014.

I.3.1 Structuur volgens oude bestuursmodel⁹

		Beleggingscommissie	Pensioencommissie	Klachtencommissie	Communicatiecommissie	Auditcommissie	Governancecommissie
College van Beheer Philips Pensioenfonds							
<i>Leden benoemd door Koninklijke Philips N.V. (leden A)</i>							
De heer Drs. H.J.G. Hendriks (1950)	<i>Voorzitter</i>						
De heer Mr. E.P. Coutinho (1951)	Tot 1 mei 2014		V	V			V
De heer Drs. P.J.W.M. Warmerdam (1952)		V					
De heer Ir. J.A.M. van Leeuwen RC (1955)			L			V	
<i>Leden benoemd door de aangeslotenen (leden B)</i>							
De heer Ing. P.H. Breimer MSc (1967)		L	L	L	L	L	L
Vacatures ¹⁰							
<i>Gepensioneerden/leden (leden C)</i>							
De heer P.J.M. Ekelschot (1944)				L	V		
De heer Ing. A.P.A. van Geloven (1940)		L				L	
De heer Drs. Ing. J.H. Scholing (1945)			L				L
Vacature							

⁹ De informatie in dit overzicht is de stand per eind juni 2014. Wat niet uit het schema blijkt, is dat in de 'oude' structuur een drietal aspirant-leden van het College van Beheer het merendeel van de vergaderingen van het College en van de commissies heeft bijgewoond. De betreffende aspirant-leden zijn per 1 juli 2014 toegetreden tot het Algemeen Bestuur. Daar waar er vacatures waren in de commissies, in verband met het feit dat het College van Beheer onvoltallig was, werd daar op tijdelijke basis in voorzien.

¹⁰ Volgens de statuten die van toepassing waren tot eind juni 2014, waren er drie vacatures onder de werknemersleden van het College van Beheer.

		Beleggingscommissie	Pensioencommissie	Klachtencommissie	Communicatiecommissie	Auditcommissie	Governancecommissie
Leden Verantwoordingsorgaan							
<i>Werkgeversleden</i>							
De heer Drs. P. van der Steen MFE (1961)							
De heer Drs. J.Y. Jongma RC (1971)	(vanaf 30 januari 2014)						
<i>Werknemersleden</i>							
De heer Drs. R.J.V.M. Poulssen RC (1961)	Voorzitter						
Mevrouw Drs. K. Aalbertsen RC (1978)							
<i>Gepensioneerdenleden</i>							
De heer Drs. P.E.J. Boost (1943)							
De heer Mr. drs. W.F. van Rappard (1943)							
Directeur Philips Pensioenfonds							
De heer Mr. J.B.J. Kemme (1963)		A	A			A	A
Directiebureau Philips Pensioenfonds							
De heer M.J. Dogge RA (1972)	Hoofd Controlling					A	
De heer J.A. Kuijsten AAG (1958)	Hoofd Pensioenen		A	A	A		
De heer Mr. Drs. R.J. Schreur (1961)	Hoofd Beleggingen	A					
Mevrouw J.L. van Herwaarden (1977)	Pensioencommunicatie				A		
Mevrouw S.J.M.A. Scheepers (1976)	Pensioencommunicatie				A		
Juridisch adviseur							
De heer Prof. dr. A.F. Verdam (1957)							A

	Beleggingscommissie	Pensioencommissie	Klachtencommissie	Communicatiecommissie	Auditcommissie	Governancecommissie
Externe deskundigen						
De heer Drs. F.A.M. ten Brink (1)	A					
De heer A. de Hoon (2)		A				
Mevrouw Drs. H. Kapteijn RA (3)					A	
De heer A.J.M. Kool MCC (4)				A		
Actuaris						
Towers Watson						
Accountant						
Ernst & Young Accountants LLP (EY)						

- (1) voormalig directeur beleggingen Pensioenfonds Provisum (C&A Nederland)
 (2) zelfstandig gevestigd adviseur
 (3) zelfstandig gevestigd adviseur
 (4) communicatiestrategen Towers Watson Nederland

L = Lid

V = Voorzitter

A = Adviseur

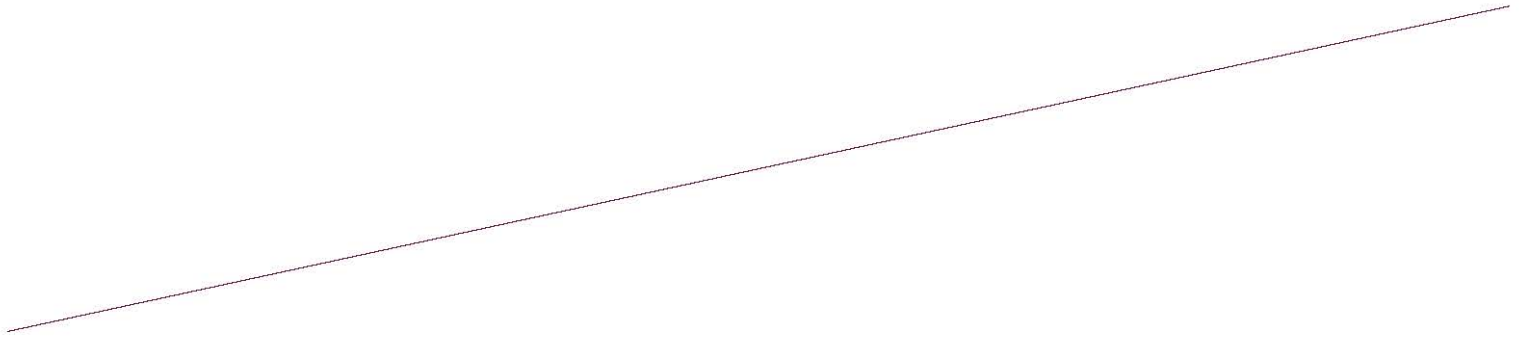
1.3.2 Structuur volgens bestuursmodel per 1 juli 2014¹¹

Algemeen Bestuur Philips Pensioenfonds	
<i>Onafhankelijk voorzitter</i>	
De heer Dr. R.Th. Wijmenga (1957)	Vanaf 1 september 2014
<i>Vertegenwoordigers van de werkgever (leden A)</i>	
De heer Mr. R.W.L.M. Mangelmans (1969)	
De heer Drs. P.J.W.M. Warmerdam (1952)	Tot 1 april 2015
De heer Ir. J.A.M. van Leeuwen RC (1955)	Tot 1 januari 2015
<i>Leden benoemd door de aangeslotenen (leden B)</i>	
De heer Ing. P.H. Breimer MSc (1967)	
De heer Ir. A.L. Uittenbroek (1971)	
De heer Dr. T.J.J. Denteneer (1960)	
<i>Gepensioneerdenleden (leden C)</i>	
De heer Ing. A.P.A. van Geloven (1940)	
De heer Drs. Ing. J.H. Scholing (1945)	
Dagelijks Bestuur	
<i>Onafhankelijk deskundigen (leden D)</i>	
De heer Mr. J.B.J. Kemme (1963)	Algemeen Directeur
De heer J.A. Kuijsten AAG (1958)	Directeur Pensioenen
De heer Mr. Drs. R.J. Schreur (1961)	Directeur Beleggingen
Juridisch adviseur Algemeen Bestuur	
De heer Prof. dr. A.F. Verdam (1957)	

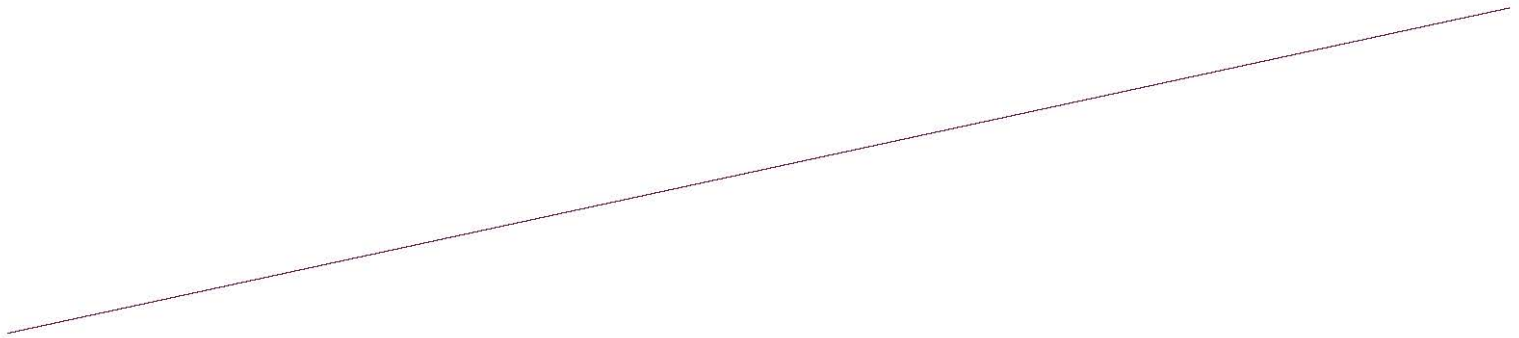
¹¹ De informatie in dit overzicht is de stand per 1 april 2015. Daar waar er vacatures zijn in de commissies, in verband met het feit dat het Algemeen Bestuur onvoltallig is, wordt daar op tijdelijke basis in voorzien.

Leden Verantwoordingsorgaan	
<i>Werkgeverslid</i>	
De heer Drs. J.Y. Jongma RC (1971)	
De heer Drs. P. van der Steen MFE (1961)	Tot 18 januari 2015
De heer G.M. van de Luitgaarden RA (1960)	Vanaf 10 maart 2015
<i>Werknemerslid</i>	
De heer Drs. R.J.V.M. Poulssen RC (1961)	Voorzitter
Mevrouw Drs. K. Aalbertsen RC (1978)	
<i>Gepensioneerdenleden</i>	
De heer Drs. P.E.J. Boost (1943)	
De heer Mr. drs. W.F. van Rappard (1943)	
Externe deskundigen	
De heer Drs. F.A.M. ten Brink (1)	
Mevrouw Drs. H. Kapteijn RA (2)	

- (1) voormalig directeur beleggingen Pensioenfonds Provisum (C&A Nederland)
(2) zelfstandig gevestigd adviseur

2 Verslag Algemeen Bestuur

Voorwoord

In 2014 is de dekkingsgraad van Philips Pensioenfonds gestegen van 108% aan het begin van het jaar naar 114% aan het einde van het jaar. Dit was mede te danken aan een beleggingsrendement over 2014 van 19,6%. In verband met het voorgaande zijn gedurende het verslagjaar zowel het korte- als het langtermijnherstelplan vervallen en zijn de pensioenen gedeeltelijk geïndexeerd.

Financiële positie Philips Pensioenfonds

Voor de beoordeling van de financiële positie van een pensioenfonds is naast de dekkingsgraad, ook de door de wet voorgeschreven vereiste dekkingsgraad van belang. De vereiste dekkingsgraad van Philips Pensioenfonds is gestegen van 107% (eind 2013) naar 110% (eind 2014). Dit heeft met name te maken met de aanpassing van het beleggingsbeleid. Het Fonds neemt in dit nieuwe beleid meer risico en daar moeten hogere buffers tegenover staan. Daarnaast hebben de nieuwe financiële spelregels die gelden vanaf 1 januari 2015 invloed op de financiële positie van het Fonds. Door deze regels, in combinatie met het nieuwe beleggingsbeleid, liep de vereiste dekkingsgraad op tot 116% per 1 januari 2015. Omdat de dekkingsgraad per 31 maart 2015 nog steeds onder de vereiste dekkingsgraad lag, moet het Fonds een herstelplan indienen bij de Nederlandsche Bank. Over de gevolgen van het nieuwe beleggingsbeleid en de nieuwe financiële spelregels heeft het Fonds in het verslagjaar geregeld gecommuniceerd in het magazine 'Generaties' en via andere informatie-middelen van het Fonds. Ook in dit jaarverslag besteden we bij de behandeling van het thema 'Gevolgen nieuwe financiële spelregels per 1 januari 2015' (pagina 38) aandacht aan dit onderwerp.

Nieuw beleggingsbeleid

Zoals hierboven al aangestipt, is het beleggingsbeleid van het Fonds in 2014 aangepast. Philips Pensioenfonds wil de deelnemer een pensioen bieden dat op de lange termijn koopkracht behoudt. Om dat waar te maken, is het belangrijk voldoende rendement te behalen met de beleggingen. Op grond van het door het Fonds uitgevoerd onderzoek was duidelijk geworden dat, met het op dat moment geldende beleggingsbeleid, niet langer voldoende rendement kon worden gemaakt om de indexatie-ambitie te realiseren. Een hoger rendement kon alleen bereikt worden door op te schuiven naar een beleggingsmix met meer risico. En dat is de weg die Philips Pensioenfonds in de tweede helft van het verslagjaar is ingeslagen. Bij de behandeling van het thema 'Transitie naar nieuw beleggingsbeleid' (pagina 28) wordt uitvoerig informatie gegeven over de overgang naar het nieuwe beleggingsbeleid.

Invoering nieuwe bestuursvorm

Sinds 1 juli 2014 opereert Philips Pensioenfonds in een nieuwe structuur, het zogenoemde omgekeerd gemengd model. Deze wijziging hangt samen met de Wet versterking bestuur pensioenfondsen. Het Algemeen Bestuur bestaat uit drie bestuurders voorgedragen door de werkgever, drie bestuurders voorgedragen door de werknemers en twee na verkiezingen voorgedragen door de gepensioneerden. Daarnaast zijn de directeur en de hoofden pensioenen en beleggingen van het Fonds toegetreden tot het Algemeen Bestuur als uitvoerend bestuurder. Het Algemeen Bestuur wordt voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter. De uitvoerende bestuurders vormen samen het Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur heeft binnen de huidige structuur gekozen voor een minimaal aantal commissies. Deze keuze komt voort uit twee invalshoeken:

1. Enerzijds de overtuiging en ervaring dat bestuurlijk relevante kwesties en vraagstukken in het algemeen niet los van elkaar gezien kunnen worden. Zo houdt het beleggingsbeleid direct verband met de risicohouding. En buffer-eisen kunnen niet los gezien worden van de kans op indexatie en het risico voor het verlagen van pensioenen. Ook is de keuze voor de pensioenbeheerder die de administratie van de Philips-pensioenen verzorgt, cruciaal voor zowel de kwaliteit van de dienstverlening aan onze deelnemers als voor de kosten daarvan.
2. Anderzijds is in het kader van de nieuwe besturing nadrukkelijker de keuze gemaakt dat uitvoerende zaken primair de verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur zijn, waarop de niet-uitvoerende bestuurders toezicht houden.

De niet uitvoerende bestuurders hebben twee belangrijke werkterreinen: beleidsvorming (tezamen met de uitvoerende bestuurders) en toezicht op de uitvoering. De belangrijkste beleidsmatige kwesties van het verslagjaar zijn hiervoor al aan de orde geweest. 2014 was een jaar met beleidsmatig grote en veelomvattende thema's en wijzigingen die zorgden voor een zeer volle agenda van het Algemeen Bestuur.

Philips Pensioenfonds heeft ervoor gekozen om te werken met slechts één commissie onder het Algemeen Bestuur, te weten de Audit- & Risk commissie. Dat gecombineerd met de stevige bestuurlijke thema's zoals eerder genoemd, legde in 2014 een grote druk op de agenda en de vergaderingen van het Algemeen Bestuur. Na iedere vergadering is gezamenlijk stilgestaan bij het functioneren van het Algemeen Bestuur in de nieuwe structuur en samenstelling. Algemeen bestaat de overtuiging dat het uitgebreider dan voorheen bespreken van relevante thema's in het Algemeen Bestuur vanuit een integrale benadering toegevoegde waarde heeft. Het bevordert dat zaken in onderlinge samenhang worden gezien en worden afgewogen vanuit een beleidsmatige breedte van het Algemeen Bestuur. Tegelijkertijd vereist het discipline op het onderscheiden van hoofd- en bijzaken en het delegeren van uitvoering naar het Dagelijks Bestuur. Daarnaast is een zeer gedegen en to-the-point voorbereiding vanuit het Dagelijks Bestuur onontbeerlijk.

De niet-uitvoerende bestuurders binnen het Algemeen Bestuur hebben speciale aandacht besteed aan de invulling van hun toezichthoudende rol in de nieuwe bestuursstructuur. Er is een charter opgesteld voor de Audit & Risk commissie, die de niet-uitvoerende bestuursleden ondersteunt bij het uitoefenen van hun toezichthoudende rol. Verder is het jaarprogramma 2015 voor de Audit & Risk commissie vastgesteld. In de jaarlijkse tweedaagse opleidingssessie is onder andere aan het onderwerp 'toezicht' extra aandacht besteed. Vastgesteld is dat er vele checks en balances bestaan ten aanzien van de uitvoering van zowel administratie als beleggingsbeleid. Dit is ook nog een bevestigd door de onafhankelijke mening van de afdeling Integraal Risicomanagement. Daarnaast is na afloop van reguliere vergaderingen van het Algemeen Bestuur regelmatig expliciet stilgestaan bij de invulling van de toezichtsrol van de niet-uitvoerende leden van het Algemeen Bestuur. Daaruit zijn de nodige aanpassingen en aanscherpingen voortgekomen. Bij de behandeling van het thema 'Professionaliteit in het nieuwe bestuur' (pagina 50) is meer informatie opgenomen over de overgang naar de nieuwe bestuursvorm.

De invoering van het nieuwe bestuursvorm heeft niet alleen in de voorbereiding maar zeker ook in de implementatie ervan veel aandacht gevraagd. Maar dankzij de inzet van alle betrokkenen is dit proces zonder noemenswaardige problemen verlopen.

Toekomstige ontwikkelingen

Het verslagjaar 2014 mogen we, gezien bovengemelde ontwikkelingen, met recht een bewogen jaar noemen. Het jaar 2015 staat wederom in het teken van een aantal belangrijke gebeurtenissen. Zo richt het Algemeen Bestuur de aandacht op de verdere uitwerking van de nieuwe financiële spelregels voor het Fonds. Maar ook de voorbereiding van de overgang naar PGGM, de nieuwe pensioenbeheerder vanaf 2016, en de invloed van de splitsing van de onderneming op het Fonds zijn belangrijke thema's waar het Algemeen Bestuur zich in 2015 over buigt. Het Algemeen Bestuur vindt het belangrijk om alle belanghebbenden goed te informeren over deze onderwerpen. Dat doet het Algemeen Bestuur onder andere via het magazine Generaties en via de website van het Fonds. Waar opportuun worden de deelnemers persoonlijk per brief geïnformeerd over belangrijke ontwikkelingen.

Er zijn veel betrokkenen bij het Fonds die ervoor zorgen dat al deze ontwikkelingen in goede banen worden geleid. Het Algemeen Bestuur wil daarom tot slot een woord van dank uitspreken aan iedereen die zich in het afgelopen jaar voor Philips Pensioenfonds heeft ingezet. Een bijzonder woord van dank gaat uit naar de in het verslagjaar afgetreden leden van het Bestuur en commissies.

2.1 Financiële positie

	Eind 2014	Eind 2013
Pensioenvermogen	17.849	14.853
Voorziening pensioenverplichtingen	15.687	13.793
Dekkingsgraad	114%	108%
Vereiste dekkingsgraad	110%	107%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104%	104%
Reële marktrente-dekkingsgraad ¹²	79%	77%

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad steeg in het afgelopen jaar van 108% naar 114% omdat het pensioenvermogen meer is gestegen dan de voorziening pensioenverplichtingen. De stijging van de voorziening pensioenverplichtingen is veroorzaakt door de gedaalde marktrente. Die gedaalde rente zorgde eveneens voor een waardestijging van de portefeuille vastrentende waarden (obligaties) en dus van het pensioenvermogen. Ook de positieve rendementen van aandelen en vastgoed hebben bijgedragen aan de stijging van het pensioenvermogen.

Gevoeligheidsanalyse

In de volgende tabel wordt de gevoeligheid van de dekkingsgraad getoond voor waardeverandering van de aandelenbeleggingen en voor verschuivingen van de rente. De gegeven waardeveranderingen zijn indicatief. In het midden van de tabel staat de actuele dekkingsgraad (op basis van de UFR 1 dag curve) per ultimo 2014 van 110%. Omdat per 1 januari 2015 de actuele dekkingsgraad niet meer gebaseerd wordt op driemaandsmiddeling van de curve (114%), maar op de 1 dags curve (110%), is ervoor gekozen om in deze vooruitkijkende analyse eveneens gebruik te maken van de dekkingsgraad gebaseerd op deze 1 dags curve (110%).

Rente	Aandelenkoersen				
	-20%	-10%	0%	10%	20%
-1,5%	96%	98%	100%	103%	105%
-1,0%	99%	101%	104%	107%	109%
-0,5%	101%	104%	107%	110%	113%
0,0%	104%	107%	110%	113%	116%
0,5%	106%	109%	112%	116%	119%
1,0%	107%	111%	115%	118%	122%
1,5%	109%	113%	117%	120%	124%
2,0%	110%	114%	118%	123%	127%

¹² Bij de vaststelling van de reële marktrente-dekkingsgraad is gebruikgemaakt van de verwachte inflatie gebaseerd op de in de markt voor Euro inflatieswaps waargenomen break-even inflatie. De waardering van deze verwachte uitkeringen vindt plaats op basis van de Euro swapcurve (dus exclusief UFR).

Doordat het renterisico deels is afgedekt hebben veranderingen in de rente een relatief beperkte invloed op de actuele dekkingsgraad (UFR 1 dag curve).

Vereiste dekkingsgraad

De vereiste dekkingsgraad geeft aan hoe hoog de dekkingsgraad van een pensioenfonds wettelijk moet zijn. De hoogte van deze vereiste dekkingsgraad verschilt per pensioenfonds en is onder andere afhankelijk van het beleggingsbeleid. De vereiste dekkingsgraad van het Fonds steeg gedurende het verslagjaar van 107% (eind 2013) naar 110% (eind 2014). Dit heeft met name te maken met de aanpassing van het beleggingsbeleid. Het Fonds neemt in dit nieuwe beleid meer risico en daar moeten hogere buffers tegenover staan (meer informatie over deze aanpassing van het beleggingsbeleid is opgenomen in de thema-pagina 'Transitie naar nieuw beleggingsbeleid' (pagina 28). De implementatie van het nieuwe beleggingsbeleid was eind 2014 grotendeels afgerond.

Nominale versus reële marktrente-dekkingsgraad

De dekkingsgraad waarbij alleen rekening wordt gehouden met de opgebouwde pensioenuitkeringen, noemen we de 'nominale' dekkingsgraad. Om iedereen een pensioen te kunnen geven dat zijn koopkracht behoudt, moet het Fonds niet alleen het geld in kas hebben om de nominale pensioenen te kunnen uitkeren, maar ook om de indexatie te kunnen betalen. Als er voldoende geld in kas is om zowel de nominale pensioenen als de indexatie te kunnen betalen, spreken we van een reële dekkingsgraad van 100%. Omdat het begrip reële dekkingsgraad sinds 1 januari 2015 ook in de Pensioenwet is opgenomen met een betekenis die afwijkt van de hiervoor omschreven betekenis, spreken we in het vervolg van de 'reële marktrente-dekkingsgraad' in plaats van de reële dekkingsgraad. Dit om verwarring met het wettelijke begrip reële dekkingsgraad¹³ te voorkomen.

Om de reële marktrente-dekkingsgraad te bepalen, moet een inschatting worden gemaakt van de toekomstige prijsstijgingen, de inflatie. Hiervoor wordt het percentage gebruikt dat uitgaat van de marktverwachtingen voor de Europese inflatie. Dit percentage wordt ook wel de 'break-even inflatie' genoemd. Deze marktverwachtingen komen voort uit vraag en aanbod op de beurs. De reële marktrente-dekkingsgraad op basis van de break-even inflatie, bedroeg eind 2014 79% (eind 2013: 77%¹⁴). Het Fonds streeft ernaar, binnen 15 jaar een reële marktrente-dekkingsgraad van 100% te realiseren. In het beleid wordt derhalve niet alleen gestuurd op de beleidsdekkingsgraad¹⁵, maar eveneens op de reële marktrente-dekkingsgraad. Meer informatie hierover is opgenomen op pagina 23.

Herstelplan

De dekkingsgraad van Philips Pensioenfonds lag voorheen onder de wettelijk vereiste niveaus. Daarom heeft het Pensioenfonds in 2011 zowel een korte- als een langetermijnherstelplan opgesteld om ervoor te zorgen dat de financiële positie weer op orde komt. Een kortetermijnherstelplan wordt beëindigd als de dekkingsgraad van het Pensioenfonds drie opeenvolgende kwartaaleinden boven het minimaal vereiste niveau ligt. Dat was op 31 maart

¹³ De reële dekkingsgraad is gelijk aan de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds gedeeld door de beleidsdekkingsgraad die is vereist voor volledige toeslagverlening op basis van prijsinflatie.

¹⁴ In het jaarverslag 2013 stond deze dekkingsgraad vermeld als 'reële' dekkingsgraad. De berekeningsmethodiek van de 'reële' dekkingsgraad van eind 2013 en de 'reële marktrente'-dekkingsgraad per eind 2014 is gelijk aan elkaar.

¹⁵ In de thema-pagina 'Gevolgen nieuwe financiële spelregels per 1 januari 2015' (pagina 38) wordt het begrip 'beleidsdekkingsgraad' toegelicht.

2014 het geval. Het kortetermijnherstelplan is per die datum vervallen. Per 30 juni 2014 is ook het langetermijnherstelplan vervallen.

Crisisplan

DNB heeft alle pensioenfondsen verplicht een crisisplan op te stellen. In het crisisplan staat beschreven wat het Algemeen Bestuur gaat doen als het Pensioenfonds in een crisissituatie terechtkomt of dreigt te komen. Het crisisplan is breder van opzet dan het herstelplan, maar omvat ook de situatie dat de financiële situatie zodanig is, dat het Fonds wettelijk verplicht is een herstelplan op te stellen. Vanwege de nieuwe financiële 'spelregels' die gelden per 1 januari 2015, verandert ook de inhoud van het crisisplan. Pensioenfondsen hebben tot 1 juli 2015 de tijd om het crisisplan aan te passen.

2.2 Ambitie en risicohouding

Zoals toegelicht in het jaarverslag over het jaar 2013, hebben Philips en de vakorganisaties in juni 2013 in het arbeidsvoorwaardenoverleg een onderhandelingsresultaat bereikt over een nieuwe cao. Hierin zijn onder andere afspraken gemaakt over een nieuwe Philips-pensioenregeling. Onderdeel van die afspraken was, dat het aan het Fonds werd overgelaten om de indexatie ambitie vast te stellen. Het Fonds heeft de eerder geformuleerde ambitie van een pensioen dat op lange termijn zijn koopkracht behoudt, gehandhaafd. Naast de formulering van een ambitie is door het Bestuur vastgesteld welke risico's het Fonds wil nemen om de ambitie te halen (risicohouding of risk appetite).

Ambitie: behoud van koopkracht

Een pensioen dat zijn koopkracht behoudt. Dat is de ambitie van het Pensioenfonds. Een belangrijke ambitie, want zo blijft pensioen zijn waarde behouden. Ofwel, zo kan de deelnemer straks evenveel kopen met het pensioeninkomen als nu. Een pensioenfonds dat behoud van koopkracht nastreeft, noemen we ook wel een fonds met een 'reële' ambitie. Om deze ambitie waar te maken, is een goede financiële positie nodig. Om iedereen naar verwachting een pensioen te kunnen geven dat zijn koopkracht behoudt, is een 'reële marktrente-dekkingsgraad' van 100% nodig.

Wat zijn de gevolgen van een reële ambitie?

Het klinkt heel mooi: een pensioen dat zijn koopkracht behoudt. Maar om deze ambitie te realiseren is het nodig om een bepaald rendement te behalen en aldus om bepaalde risico's te nemen. Het Bestuur heeft deze risico's afgewogen tegen de risico's van een pensioen dat op lange termijn niet verhoogd kan worden door indexatie. In die situatie heeft de deelnemer meer zekerheid: de zekerheid van een vast pensioenbedrag, maar ook de zekerheid dat het pensioen minder waard wordt en dat de deelnemer op termijn dus minder kan kopen met dat vaste pensioenbedrag. Met een reële ambitie is de kans groter dat het pensioen wordt geïndexeerd, maar ook de kans op een lager pensioen is aanwezig. Het Bestuur heeft vastgesteld in welke mate het bereid is dat risico te accepteren. Daarbij heeft het Bestuur ook meegewogen hoe onze deelnemers denken over pensioen en risico's. In 2013 deed het Pensioenfonds daar onderzoek naar.

Stijging van reële marktrente-dekkingsgraad

De reële marktrente-dekkingsgraad moet, zoals eerder gezegd, stijgen naar een niveau van 100%. Om dat te bereiken is het Pensioenfonds met name aangewezen op de beleggingen, omdat de premie-inkomsten van het Pensioenfonds tot 2019 vaststaan. In het nieuwe financieringsbeleid dat sinds 2014 van kracht is, is immers een vaste premie opgenomen die door de werkgever betaald wordt. Deze vaste premie voor vijf jaar is door de onderneming en sociale partners in de cao vastgesteld die vanaf 2014 van kracht is. Bovendien kwam in het oude beleid een deel van de premie, te weten de opslag van 50% van de verwachte inflatie, direct terecht in de algemene middelen en leverde aldus een (zij het beperkte) positieve bijdrage aan de ontwikkeling van de dekkingsgraad. Dat is in het nieuwe beleid niet langer het geval. Het beleggingsbeleid dat het Fonds voerde tot 1 juli 2014 was zeer risicomijdend, wat wil zeggen dat relatief veel was belegd in relatief veilige staatsobligaties. Tegenover die veiligheid stond een laag verwacht langetermijnrendement. Een te laag rendement om de reële marktrente-dekkingsgraad voldoende te laten stijgen. Philips Pensioenfonds heeft daarom gekozen voor een nieuw beleggingsbeleid en heeft zichzelf tot doel gesteld om binnen 15 jaar de gewenste financiële positie te bereiken. Gedurende het verslagjaar heeft de transitie naar het nieuwe beleggingsbeleid

plaatsgevonden. Meer informatie over deze transitie is opgenomen in de thema-pagina 'Transitie naar nieuw beleggingsbeleid' (pagina 28).

Haalbaarheid ambitie

Het Fonds monitort regelmatig of de ambitie van het Fonds haalbaar is en blijft. Met de aanpassing van het beleggingsbeleid ligt het Fonds, op basis van de scenario's die het Fonds voor beleidsanalyses gebruikt, op koers om zijn ambitie waar te kunnen maken. Ook de aanpassingen in de wet- en regelgeving, die ertoe leiden dat er pas later en minder geïndexeerd kan worden, zetten de haalbaarheid van de ambitie niet onder druk. Meer informatie over de aanpassing in wet- en regelgeving is opgenomen in de thema-pagina 'Gevolgen nieuwe financiële spelregels per 1 januari 2015' (pagina 38). Bij het voorgaande dient wel te worden aangetekend, dat in de scenario's die het Fonds in dit verband gebruikt, wordt uitgegaan van een terugkeer, op termijn, naar (vanuit historisch perspectief) 'normale' verhoudingen op de financiële markten en dus naar een hogere rente. Dit is overigens een gebruikelijke aanpak. Indien die terugkeer naar 'normale verhoudingen' zich niet zou voordoen, komt het waarmaken van de ambitie in gevaar. Het Algemeen Bestuur is zich terdege bewust van het feit, dat een scenario van langdurig lage rente tot de mogelijkheden behoort.

Principes ambitie en risicohouding

Het Fonds heeft een zogenoemde reële ambitie. Dit betekent dat het Fonds ernaar streeft de pensioenen van de pensioenopbouwers te verhogen met de looninflatie en de pensioenen van de pensioenontvangers en premievrije polishouders te verhogen met de prijsinflatie. Het Bestuur heeft hierbij ook bepaald welke risico's het Fonds wil nemen bij het realiseren van die ambitie (risicohouding). Bij het vaststellen van de ambitie en risicohouding heeft het Pensioenfonds zich op een aantal principes gebaseerd.

26

Principes ambitie

Met betrekking tot de ambitie kent het Pensioenfonds de volgende principes:

- *Op lange termijn is koopkrachtbehoud belangrijker dan de nominale waarde van het pensioen.*
Inflatie holt de waarde van een nominale pensioenuitkering uit. Gezien het langetermijnkarakter van pensioenen is het belangrijk dat de koopkracht van het pensioen via indexatie behouden blijft.
- *We houden rekening met het verschil in horizon van de verschillende deelnemersgroepen.*
Voor pensioenontvangers is het belangrijk dat de koopkracht van hun pensioen gedurende de komende jaren op peil blijft, zonder al te grote schommelingen. Voor een pensioenopbouwer is zowel indexatie 'nu' als indexatie in de toekomst van belang. Schommelingen gedurende de komende jaren zijn niet zo erg, omdat pensioenopbouwers op dit moment nog geen pensioen ontvangen. Voor premievrije polishouders is indexatie 'nu' even belangrijk als indexatie in de toekomst.
- *Het hoeft niet eenvoudig te zijn om de ambitie te halen, maar het moet wel haalbaar zijn.*
Het definiëren van een onmogelijke ambitie is zinloos. Bij voorkeur lukt het om de ambitie van het Fonds in het merendeel van de gevallen te behalen.
- *De hoogte van de ambitie wordt begrensd door wet- en regelgeving.*
Naast interne eisen aan de haalbaarheid van de ambitie van het Fonds worden ook vanuit wet- en regelgeving randvoorwaarden gesteld, bijvoorbeeld via de consistentietoets. Als het Fonds voldoet aan de consistentietoets en het Fonds op een juiste wijze over de toeslagverlening heeft gecommuniceerd, dan bestaat er een consistent geheel tussen toezegging, financiering en communicatie over de indexatie.

Principes risicohouding

De principes van de risicohouding zijn voor het Pensioenfonds:

- *We vinden een reële ambitie belangrijk. We accepteren daarbij dat we in onderdekking kunnen komen en eventueel de pensioenen moeten verlagen.*

Het hebben van een ambitie met betrekking tot koopkrachtbehoud impliceert, zeker bij een reële marktrente-dekkingsgraad die kleiner is dan 100%, dat een bepaalde mate van risico gelopen moet worden om deze ambitie te kunnen halen.

- *Als we in zo'n tegenvallend scenario terechtkomen, houden we bij voorkeur vast aan het gekozen beleid.*

Bij de keuze voor een bepaald beleid wordt niet alleen een verwachte ontwikkeling geaccepteerd, maar ook een waaier aan mogelijke scenario's daaromheen. Deze scenario's kunnen gunstiger, maar ook minder gunstig zijn dan de verwachte ontwikkeling.

- *Als de financiële situatie van het Fonds verbetert, nemen we bij voorkeur risico terug, indien daardoor de reële ambitie in meer gevallen haalbaar wordt.*

Als zich in de loop van de tijd een scenario voordoet waarin de financiële positie van het Fonds sterk verbetert, dan is er wellicht vanaf dat punt een beleid te vinden waarin de ambitie in evenveel of meer gevallen haalbaar is met minder risico.

- *De risicohouding wordt geconcretiseerd door de vaststelling van risicogrenzen. Bij een overschrijding vindt een beleidsdiscussie plaats.*

Risicogrenzen maken het mogelijk om op een vooraf vastgelegde en objectieve manier te beoordelen of het risico hoger of lager is dan vooraf is toegestaan. Echter, bij overschrijding van risicogrenzen zal geen automatische aanpassing van beleid plaatsvinden, maar een kwalitatieve discussie, rekening houdend met de situatie en inzichten van dat moment.

Thema: Transitie naar nieuw beleggingsbeleid

Philips Pensioenfonds wil de deelnemer een pensioen bieden dat op de lange termijn koopkracht behoudt. Om dat waar te maken, is het belangrijk voldoende rendement te behalen met de beleggingen. Met het beleggingsbeleid dat gevoerd is tot 1 juli 2014 was dit naar verwachting moeilijker te realiseren. Simpelweg omdat het verwachte rendement met die beleggingsmix te laag was. Een hoger rendement kon alleen bereikt worden door op te schuiven naar een beleggingsmix met meer risico. En dat is de weg die Philips Pensioenfonds in de tweede helft van het verslagjaar is ingeslagen.

Ontwikkeling pensioenverplichtingen

Het Pensioenfonds moet in de eerste plaats in staat zijn de pensioenen uit te betalen. De contante waarde van het totaalbedrag van de pensioenen dat Philips Pensioenfonds – nu en in de toekomst – moet uitbetalen, noemen we ook wel de ‘pensioenverplichtingen’. Dat bedrag is niet statisch, maar afhankelijk van onder andere renteontwikkelingen. Met beleggingen in vastrentende waarden (bijvoorbeeld obligaties) kan een rendement worden behaald dat ongeveer gelijk is aan de ontwikkeling van de pensioenverplichtingen. Het rendement op vastrentende waarden is namelijk in vergelijkbare mate afhankelijk van renteontwikkelingen als de pensioenverplichtingen. Als de rente stijgt, dalen de vastrentende beleggingen met een bepaald percentage in waarde. Daar staat tegenover dat ook de pensioenverplichtingen met ongeveer hetzelfde percentage dalen. Bij een rentestijging gebeurt het omgekeerde. Dat betekent dat de dekkingsgraad stabiel zou blijven als het bedrag belegd in deze vastrentende beleggingen precies gelijk zou zijn aan de hoogte van de pensioenverplichtingen.

Groei benodigd

Philips Pensioenfonds heeft echter groei nodig. De gewenste financiële positie is immers nog niet aanwezig. Daarvoor moet het pensioenvermogen van het Fonds harder stijgen dan de pensioenverplichtingen. Hiervoor zijn beleggingen in zakelijke waarden van belang. Denk hierbij aan beleggingen in aandelen: een hoger verwacht rendement, maar wel meer fluctuaties in de rendementen.

‘Oude’ beleid

In het ‘oude’ beleggingsbeleid was een mix aanwezig van enerzijds ‘veilige’ beleggingen (de liability matching portefeuille) en anderzijds een kleiner deel in meer risicovolle beleggingen (de return portefeuille). Het deel dat werd belegd in de return portefeuille werd kleiner als het vermogen van Philips Pensioenfonds lager werd. Er werd als het ware ‘gas terug’ genomen als het Pensioenfonds er financieel minder goed voorstond. Dat betekent dat met de huidige financiële positie de omvang van de return portefeuille beperkt was. En juist uit deze portefeuille moest extra rendement gehaald worden om groei te bereiken. Waar het ‘oude’ beleid in het begin van de crisisjaren zijn dienst heeft bewezen – de financiële positie van Philips Pensioenfonds is veel minder snel gedaald dan die van veel andere pensioenfondsen – was het niet meer passend bij de actuele situatie en de reële ambitie van het Pensioenfonds.

Waarom in 2014 een ander beleid?

Begin 2014 is de pensioenregeling van Philips gewijzigd. De inkomsten vanuit premie staan daarbij vast, dus extra inkomsten moeten uit het beleggingsbeleid komen. Het beleggingsbeleid is daarom als ‘sturingsmiddel’ belangrijker geworden. Het behalen van meer rendement is nog belangrijker dan in het verleden, gelet op de financiële positie van het Fonds en de reële

ambitie. Daarom heeft Philips Pensioenfonds in 2014 gekozen voor een vaste verdeling tussen vastrentende waarden en zakelijke waarden. Deze verdeling, die we de strategische verdeling noemen, is gebaseerd op een analyse waarbij is bekeken met welke verdeling de kans op het halen van de ambitie groot is, zonder dat de risico's onverantwoord groot worden. De strategische verdeling is als volgt vastgesteld:

- *60% van het vermogen van het Pensioenfonds wordt belegd in vastrentende waarden*
Meer dan in het verleden is gekozen voor spreiding, ook buiten Europa. Onder meer omdat de keuze aan 'veilige' Europese obligaties de afgelopen jaren steeds beperkter is geworden, doordat met name Zuid-Europese obligaties meer risicovol zijn geworden. Dat betekent dat niet langer alleen obligaties van eurolanden zijn opgenomen in de portefeuille, maar ook obligaties uit bijvoorbeeld de Verenigde Staten en Groot-Brittannië. Verder bevat de portefeuille ook bedrijfsobligaties. Deze spreiding betekent wel dat deze beleggingen minder nauwkeurig de ontwikkeling van de pensioenverplichtingen volgen dan de beleggingen uit de 'oude' portefeuille.
- *40% van het vermogen van het Pensioenfonds wordt belegd in zakelijke waarden*
Met de zakelijke waarden wordt beoogd meer rendement te behalen. Zakelijke waarden zijn echter ook risicovoller: de rendementen kunnen meer fluctueren.

Behoud van herstelkracht

In het nieuwe beleid dat geldt vanaf 1 juli 2014 is het afhankelijk van de hoogte van de dekkingsgraad welk deel van de beleggingen samenloopt – ofwel 'matcht' – met de pensioenverplichtingen. Bij een lage dekkingsgraad wordt minder gematcht en geprobeerd groei te bereiken door beleggingen in zakelijke waarden. Hierdoor behoudt het Fonds zijn herstelkracht als het tegen zit. Als de dekkingsgraad hoog is, wordt juist meer gematcht. Dat kan ook een moment zijn om opnieuw te overwegen om de risico's in het beleggingsbeleid weer terug te brengen aangezien daarmee, met minder risico, de doelstelling van het Fonds dan ook kan worden bereikt. Hoe minder er gematcht wordt, hoe groter de gevoeligheid van het Fonds is voor renteveranderingen. Bij een lage dekkingsgraad (en dus een laag matchingpercentage) is die rentegevoeligheid derhalve groter dan bij een hoge dekkingsgraad (met een hoog matchingpercentage).

Aan- en verkopen

Het opschuiven naar een andere beleggingsmix is in fases uitgevoerd zodat de prijsrisico's werden gespreid en een sterke invloed van de transitie op financiële markten is vermeden. Vanaf juli 2014 is gestart met het implementeren van het nieuwe beleid. Ofwel: het Fonds is toen gestart met het aan- en verkopen van beleggingen om tot dit nieuwe beleggingsbeleid te komen. Eind 2014 was het totale vermogen van het Fonds (met uitzondering van de beleggingen in vastgoed) volgens het nieuwe beleid belegd.

2.3 Beleggingen

2.3.1 Algemene ontwikkelingen op beleggingsgebied

Algemene economische ontwikkelingen hebben directe invloed op de beleggingen van Philips Pensioenfondsen. Daarom wordt hier eerst een beeld geschetst van de algemene ontwikkelingen op beleggingsgebied in het jaar 2014.

Lage economische groei

In 2014 bleef, net zoals in 2013, de wereldwijde economische groei beperkt. Tevens veranderde de wereldwijde macro-economische omstandigheden niet significant gedurende het verslagjaar. Op regionaal niveau was de groei in de eurozone stabiel, maar laag (kleiner dan 1%). In het Verenigd Koninkrijk was de groei, net zoals in 2013, sterker. Dit kwam onder andere door een aantrekkende huizenmarkt. Het herstel van de economie in de Verenigde Staten zette vooral in het derde kwartaal van het jaar sterk door (5% op jaarbasis) wat voor het kalenderjaar een groei opleverde van 2,6%. Japan heeft een volatiel jaar gehad nadat er een krimp was in het eerste deel van het jaar na de verhoging van de verkoopbelastingen. Het tweede deel van het jaar volgde een duidelijk sterke groei. Dit kwam onder andere door de verdere beleids versoepeling van de Japanse Centrale Bank. De opkomende economieën vertoonden een sterkere groei dan de ontwikkelde economieën. Echter, tussen de verschillende landen was het verschil in groei groot. In China is de groeiverwachting in het verslagjaar naar beneden bijgesteld nu de beleidsmakers zich meer richten op consumptie dan op investeringen.

De conflicten in Oekraïne en het Midden-Oosten hadden ook effect op de regio. Vooral de groei van de Russische economie leed hieronder, door de sancties en de daling in de olieprijs. De uitzondering binnen deze categorie was India, waar de verkiezing van een nieuwe regering en de aanstelling van een betrouwbare centrale bankvoorzitter de groeiverwachtingen verhoogde. Wereldwijd daalde in 2014 de inflatie beneden de doelstellingen van de centrale banken, waarbij de eurozone het jaar afsloot met een negatieve inflatie. Een grote bijdrage aan deze inflatiedaling was de sterke daling van de energieprijzen.

Monetair beleid

Ondanks dat de Federal Reserve een eind maakte aan haar steunaankopen werd wereldwijd nog steeds een ruim beleid gevoerd. De Europese Centrale Bank verlaagde de rentes in het verslagjaar tweemaal, in juni en in september. In Japan werd de omvang van de steunaankopen vergroot en in China verlaagde de Centrale Bank de éénjaarsrente in het vierde kwartaal.

Impact op financiële markten

Het soepele monetaire beleid ondersteunde de risicovollere beleggingen, zowel in de aandelenmarkten als obligatiemarkten. De lage groei en lage inflatie, gecombineerd met het ruime beleid leidde tot een substantiële daling van de rente op de obligaties van de belangrijkste markten. De lage economische groei, gecombineerd met het aanbodoverschot in olie leidde tot een substantiële daling in de olieprijs, welke ongeveer halveerde in 2014. De bedrijfsresultaten waren goed in de Verenigde Staten en Japan en relatief stabiel in Europa. De aandelenmarkten stegen in de ontwikkelde landen, maar de resultaten waren wisselend in de opkomende economieën, waar het macro-economische momentum afnam en de dalende energieprijzen de bedrijfsresultaten beïnvloedden. De rentespreads op de obligaties uit de periferie van Europa ten opzichte van de Duitse staatsobligaties daalden verder door toegenomen verwachtingen van een verdere verruiming van het beleid van de ECB.

Aandelen

Ondanks dat aandelen een volatiel jaareinde hadden, behaalden de meeste indexen een positief resultaat. De lokale Chinese aandelen vertoonden het beste resultaat in 2014, waarbij de Shanghai Composite steeg met 58% door de aansluiting met Hong Kong en de renteverlaging door de Centrale Bank in november. De Amerikaanse aandelen zetten hun stijging voort en eindigden het jaar met een resultaat van 13% en Japan eindigde het jaar ook sterk met een stijging van 10%. De prestaties in de eurozone waren minder indrukwekkend, met een stijging van 5% en een stijging van slechts 0,5% in het Verenigd Koninkrijk. In de opkomende markten kende India een zeer sterk jaar in vergelijking tot de Europese landen, met een stijging van 26%.

Staatsobligaties

De rente op staatsobligaties tuimelde in navolging op de voortzetting van het ruime monetaire beleid, afnemende inflatieverwachtingen en de daling in de olieprijs. In de eurozone daalde de rente op de Duitse staatsobligaties van 1,9% tot 0,5%. De rentecurves van overheidsobligaties vervlakten door een daling van de langetermijnrente. In landen in de periferie, zoals Ierland, Spanje en Italië daalden de rentes verder. Ook de rentespreads daalden ten opzichte van de Duitse staatsobligaties door de (verwachte) verdere stimuleringsmaatregelen van de ECB. Deze (verwachte) maatregelen bestonden uit onder andere een verlaging van de rentes en een toegenomen kans op een opkoopprogramma door de ECB. Wereldwijde obligaties volgden de Duitse trend: de rente op de Amerikaanse 10-jarige obligaties daalde van 3,0% naar 2,2% en op de obligaties van het Verenigd Koninkrijk van 3,0% naar 1,8%.

Grondstoffen

De langzame maar stabiele groei verklaart grotendeels de zwakte in de grondstoffenprijzen. De olieprijs daalde meer dan 40% in 2014, waarbij de Amerikaanse olie het jaar eindigde met een prijs van 53 dollar per barrel. Landbouwproducten en kostbare metalen daalden ook in waarde. Per saldo eindigden de grondstoffenmarkten het jaar met een verlies. De belangrijkste redenen zijn de lage wereldwijde economische groei, de vertraging in de groei van de Chinese economie, de vrees voor deflatie en de toegenomen aangeboden hoeveelheid olie door de OPEC.

Overige beleggingen

Bedrijfsobligaties profiteerden eveneens van de dalende rentes. De rentespreads varieerden in de verschillende regio's. In de eurozone daalden de rentespreads door de steunaankopen van de ECB, terwijl de rentespreads in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk toenamen. Hoogrenderende bedrijfsobligaties in de Verenigde Staten hadden vooral te lijden onder de sterk dalende energieprijzen. Echter, in het algemeen was het rendement op hoogrenderende bedrijfsobligaties van beide regio's positief door de dalende rentes. De rentespreads op de staatsobligaties van de opkomende economieën stegen ook, maar dalende rentes zorgden voor een positief resultaat.

Valuta

In de ontwikkelde economieën kende de Amerikaanse dollar haar beste jaar sinds 2005, met een stijging van meer dan 10% ten opzichte van de Euro en de Japanse Yen en 6% ten opzichte van de Engelse Pond. Een groot deel van deze stijging in waarde was toe te schrijven aan het monetaire beleid en de kracht van de groei van de Amerikaanse economie. De dramatische val van de olieprijs en de economische sancties hebben ervoor gezorgd dat de Russische Roebel haar slechtste jaar kende sinds 1998, met een daling van 70% ten opzichte van de Amerikaanse dollar.

2.3.2 Beleggingsbeleid algemeen en resultaten

Philips Pensioenfonds wil een pensioen bieden dat op de lange termijn zijn koopkracht behoudt. Om op lange termijn indexatie van de pensioenen mogelijk te maken, moeten we voldoende rendement behalen met de beleggingen. Daarom heeft het Bestuur besloten om te kiezen voor een beleggingsmix met wat meer beleggingsrisico. Meer risico betekent dat de onzekerheid op korte termijn groter wordt. Maar op lange termijn is deze stap nodig om voldoende rendement te kunnen maken.

Totaal belegd vermogen

	Eind 2014	Eind 2013
Totaal belegd vermogen	17.835	14.889

Eind 2014 was 9% (2013: 11%) van het belegd vermogen geïnvesteerd in Nederland. De absolute omvang van de investeringen in Nederland is stabiel gebleven. Voor een groot gedeelte betreft het beleggingen in Nederlandse hypotheek.

Portefeuilleverdeling

Het nieuwe beleggingsbeleid gaat uit van een vaste verdeling tussen vastrentende waarden (zoals obligaties) en zakelijke waarden (zoals aandelen). Met deze verdeling is er een goede kans op het halen van onze ambitie, een pensioen dat zijn koopkracht behoudt, zonder dat de risico's te groot worden. De strategische verdeling is als volgt vastgesteld:

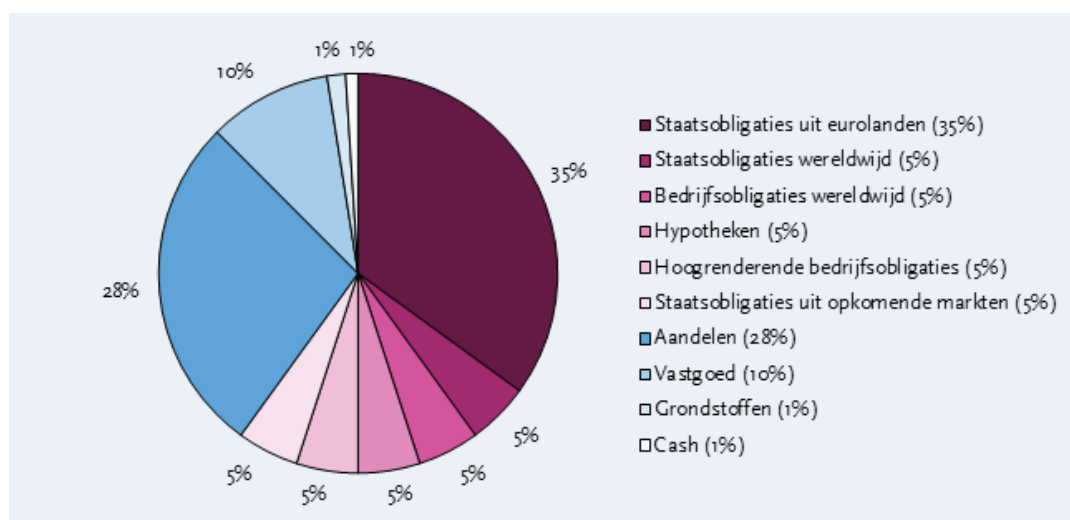
- *60% van het vermogen van het Pensioenfonds wordt belegd in vastrentende waarden*
deze bestaan uit 'veilige' beleggingen. Denk hierbij aan staatsobligaties met een spreiding binnen en buiten Europa. Voor buiten Europa is gekozen omdat de keuze aan 'veilige' Europese obligaties de afgelopen jaren beperkter is geworden, zoals de recente crisis in met name Zuid-Europese obligaties heeft laten zien. Dat betekent dat niet langer alleen obligaties van eurolanden zijn opgenomen in de portefeuille, maar ook obligaties uit bijvoorbeeld de Verenigde Staten en Groot-Brittannië. Tevens wordt belegd in bedrijfsobligaties en obligaties van opkomende markten.
- *40% van het vermogen van het Pensioenfonds wordt belegd in zakelijke waarden*
Dat zijn de meer 'risicovolle' beleggingen. Met de zakelijke waarden wordt beoogd meer rendement te behalen. Maar extra rendement halen, is niet mogelijk zonder ook meer risico te nemen. Dat betekent dat de rendementen hoger kunnen zijn, maar ook meer kunnen fluctueren. Denk hierbij met name aan de beleggingen in aandelen en onroerend goed.

Er zijn verschillende risico's die van invloed zijn op de financiële positie van Philips Pensioenfonds. Zo hebben renteontwikkelingen en de ontwikkeling van de inflatie grote invloed op de mate waarin het Fonds de toekomstige pensioenen (inclusief indexatie) kan betalen. Naast de beleggingen in vastrentende waarden en zakelijke waarden koopt het Fonds daarom nog extra 'bescherming' om de invloed van die risico's deels af te dekken. Deze extra bescherming tegen het rente- en inflatierisico is geen onderdeel van de benchmark.

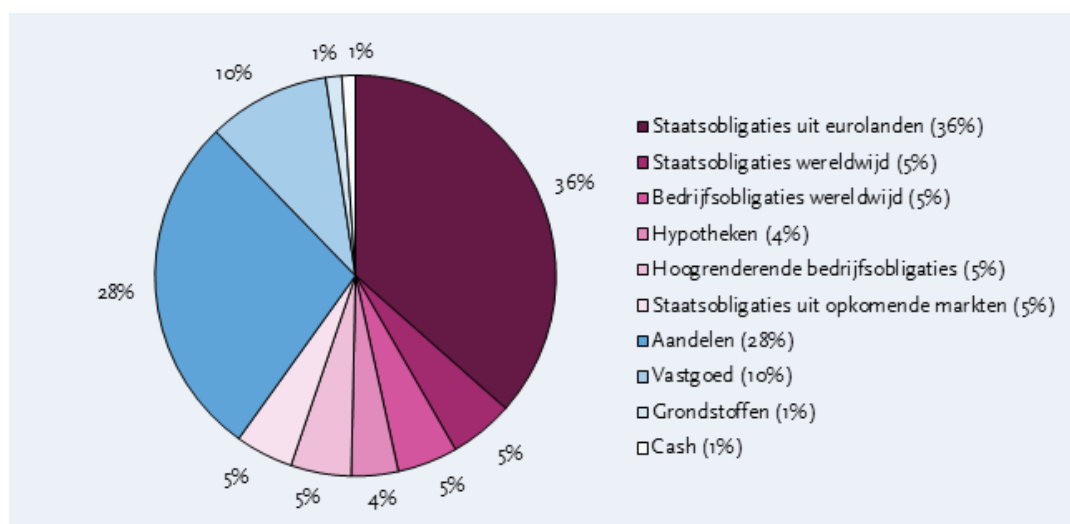
Op de volgende pagina wordt getoond hoe het belegd vermogen van het Fonds verdeeld is over de verschillende beleggingscategorieën. De strategische verdeling geeft aan op welke verdeling van het vermogen het beleggingsbeleid van het Fonds aanstuurt. De feitelijke verdeling geeft aan hoe de verdeling van de beleggingen feitelijk per eind 2014 verdeeld was.

De paars-gekleurde beleggingscategorieën vallen onder de vastrentende waarden. De blauw-gekleurde beleggingscategorieën vallen onder de zakelijke waarden.

Strategische portefeuilleverdeling

Feitelijke portefeuilleverdeling (eind 2014)¹⁶

33

Totaalrendement

Rendement beleggingen	2014	2013
Totaalrendement	19,6% ¹⁷	0,9%

Rendement per beleggingscategorie

In de volgende tabel worden de rendementen per beleggingscategorie gegeven tegenover het rendement van de bijbehorende benchmark. Onder de tabel is een toelichting op de rendementen opgenomen.

¹⁶ Ten aanzien van de vastgoedallocatie was per ultimo 2014 een belangrijk deel nog belegd in de categorie 'cash'. Deze middelen worden zoveel mogelijk in 2015 belegd in 'Vastgoed'.

¹⁷ Het gegeven rendement is inclusief afdekking rente- en inflatierisico. Het totaalrendement exclusief afdekking rente- en inflatierisico bedroeg eind 2014 19,4%

Rendementen beleggingscategorieën	Passief/actief	Rendement	Benchmark ¹⁸
Staatsobligaties uit eurolanden	Passief	31,5%	31,4%
Staatsobligaties wereldwijd	Passief	35,1%	34,9%
Bedrijfsobligaties wereldwijd	Actief	10,3%	10,3%
Hypotheke	Actief	8,4%	8,4% ¹⁹
Hoogrenderende bedrijfsobligaties	Actief	15,7%	13,8%
Staatsobligaties uit opkomende markten	Actief	10,7%	10,7%
Aandelen	Passief	16,2%	15,6%
Vastgoed	Actief	5,3%	n.b. ²⁰
Grondstoffen	Actief	-4,3%	-5,5%
Cash (inclusief TAA tot en met mei)	Actief	-4,3%	0,2%

In 2014 behaalde de totale portefeuille een absoluut rendement van 19,6%. De beleggingscategorieën 'Staatsobligaties uit eurolanden', 'Staatsobligaties wereldwijd' en 'Aandelen' leverden hieraan de grootste bijdrage.

Voorals gevolg van het voortdurend ruime monetair beleid van centrale banken daalden rentecurves van ontwikkelde landen. Hierdoor behaalden voornamelijk staatsobligaties een positief rendement. 'Staatsobligaties uit eurolanden' (met name Duitsland, Frankrijk en Nederland) rendeerden 31,5%. Het absolute rendement op 'Staatsobligaties wereldwijd' (35,1%) was hoger dan op 'Staatsobligaties uit eurolanden' onder meer vanwege de waardevermindering van de euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar en andere valuta, en een daling van de rente in de Verenigde Staten. Deze ontwikkelingen hadden eveneens een positief effect op 'Hoogrenderende bedrijfsobligaties' (15,7%), 'Staatsobligaties uit opkomende markten' (10,7%) en 'Vastgoed' (5,3%). Het rendement op 'Aandelen' (16,2%) profiteerde daarnaast ook van een verbeterde winstgevendheid van ondernemingen. De categorieën 'Bedrijfsobligaties wereldwijd' (10,3%) en 'Hypotheke' (8,4%) hadden ook voordeel van regionale dalingen van Europese renten.

De categorie 'Grondstoffen' (-4,3%) gaf een negatieve bijdrage aan het totaalrendement vanwege een groter aanbod ten opzichte van een verminderende vraag. Met name de daling van de olieprijs had een sterk negatieve bijdrage op het absoluut rendement in deze categorie.

¹⁸ De componenten van de strategische benchmark per eind 2014 zijn: Barclays Euro Aggregate Sovereign AAA/AA 15yr+ index, Barclays Global Aggregate Treasury 15yr+ ex Japan index, Barclays Global Aggregate ex Japan, ex Treasuries, ex MBS, ex Asset Backed, ex CMBS, ex Subordinated financials index, JPM GBI EM Global Diversified index, JPM EMBI Global index, BofAML Global HY Constrained index, Custom Europe ex UK aandelen index, Custom UK aandelen index, Custom North America aandelen index, Custom Japan aandelen index, Custom Pacific ex Japan aandelen index, Custom Emerging Markets aandelen index, Customized IPD Global index, FTSE EPRA/NAREIT Developed index, Bloomberg Commodity Total Return index, BofAML 3month Euribid CMS index.

¹⁹ Het rendement voor de benchmark voor de categorie 'Hypotheke' is gelijkgesteld aan het feitelijke rendement van het Fonds omdat er geen benchmark voor 'hypotheke' is.

²⁰ De benchmark van vastgoed over 2014 is nog niet beschikbaar.

De bestaande direct onroerendgoedportefeuille is verder afgebouwd. Sinds 2011 wordt door het Fonds in indirect, niet-beursgenoteerd vastgoed belegd. Deze portefeuille is gedurende het jaar verder gegroeid.

Het Fonds heeft het beleid de valutarisico's grotendeels af te dekken. Door de waardevermindering van de euro had de valuta-afdekking een negatieve bijdrage (-2,6%) aan het rendement van de totale portefeuille. Daarentegen is het vermogen in euro's met een vergelijkbaar percentage gestegen. Dit neutraliserende effect staat centraal in het valutabeleid van het Fonds.

Rendementen in vergelijking met de benchmark

In de tabel op pagina 34 is per beleggingscategorie aangegeven of deze passief of actief belegd wordt. In een actief beheerde portefeuille probeert de beheerder zijn relevante benchmark te overtreffen. Een passief beheerde portefeuille kopieert de benchmark. Hoewel er de nodige actief beheerde portefeuilles zijn, wordt het grootste deel van het vermogen van het Fonds passief beheerd, hetgeen ook tot lagere kosten leidt. Actief beheer wordt alleen toegepast, indien passief beheer niet mogelijk is of indien het Fonds het vanwege bijzondere marktomstandigheden mogelijk acht met actief beheer een hoger rendement te behalen dan met passief beheer. Vanwege het passieve beheer van de categorieën 'Staatsobligaties uit eurolanden' en 'Staatsobligaties wereldwijd' was het rendement van deze categorieën vrijwel gelijk aan die van de bijbehorende benchmark. Ook de categorie 'Aandelen' wordt passief beheerd. Desondanks werd in deze categorie een hoger rendement behaald dan de benchmark. Dit kwam door het verschil in fiscale status van het Fonds en de aannames in de benchmark ten aanzien van de fiscale behandeling van ontvangen dividenden.

In de actief beheerde categorieën presteerden 'Bedrijfsobligaties wereldwijd' en 'Staatsobligaties uit opkomende markten' gelijk aan hun benchmark.

De actief beheerde beleggingen in de categorie 'Hoogrenderende bedrijfsobligaties' wisten de benchmark wel te verslaan. Dit kwam grotendeels door de gemaakte keuzes op het gebied van defensief danwel offensief beleggen ten opzichte van de benchmark.

Alhoewel de categorie 'Grondstoffen' in absolute zin een negatief rendement liet optekenen wist de portefeuille dit verlies te mitigeren ten opzichten van de benchmark door middel van de selectie van de aan te kopen termijncontracten.

Het rendement op de categorie 'Cash' bleef ondanks het actieve beheer van de portefeuille achter op het rendement van de benchmark. De reden hiervoor was het negatieve rendement van het global tactical asset allocation (TAA) mandaat dat was ondergebracht in deze categorie. In mei is dit mandaat gestopt.

2.3.3 ESG-beleid

Philips Pensioenfondsen stelt in het kader van het beleggingsbeleid, het financiële belang van zijn deelnemers voorop. Het Fonds is echter van mening dat deze verantwoordelijkheid naar zijn deelnemers prima samengaat met het integreren van milieu, sociale en governance (ESG) aspecten in het beleggingsbeleid. Philips Pensioenfondsen is een van de ondertekenaars van de United Nations Principles for Responsible Investments (UNPRI). Het UNPRI-netwerk is een internationaal sterk groeiende groep van beleggers die zich allen inzetten voor de integratie van ESG in het beleggingsproces.

Beleid in de praktijk

Het ESG-beleid van Philips Pensioenfonds houdt in het kort in dat het Fonds bij zijn beleggingsbeslissingen rekening houdt met milieu (environment), sociale (social) en goed ondernemingsbestuur (governance) aspecten. Het ESG-beleid is in alle categorieën waarin Philips Pensioenfonds belegt, geïmplementeerd. Hieronder worden de vier pijlers van het ESG-beleid verder toegelicht:

1. Uitsluiting

Philips Pensioenfonds wenst niet te beleggen in bedrijven die zijn betrokken bij de productie van controversiële wapens. Dit zijn wapens die geen onderscheid maken tussen militaire en civiele doelen en vaak vele jaren na afloop van een conflict nog slachtoffers maken. Het Fonds stelt jaarlijks een lijst van uitgesloten ondernemingen vast. Hiertoe is het Fonds een contract aangegaan met een toonaangevende leverancier van onderzoek op het gebied van controversiële wapens. Ook belegt het Pensioenfonds niet in staatsobligaties van landen waartegen substantiële internationale sancties zijn afgekondigd die het gehele land of personen treffen die deel uitmaken van de regering en landen die significant achterblijven op ESG-gebied.

2. Meten van ESG-gehalte

Het Fonds heeft zich ten doel gesteld om alle beleggingen periodiek te beoordelen op criteria zoals milieu, mensenrechten, arbeidsomstandigheden en goed ondernemingsbestuur. Op basis van extern onderzoek van diverse leveranciers meet het Fonds op deze manier het ESG-gehalte van de diverse portefeuilles. Momenteel wordt dit uitgevoerd voor alle aandelen, staatsobligaties, bedrijfsobligaties en indirect onroerend goed portefeuilles.

3. Dialoog met achterblijvers

Het periodiek vaststellen van het ESG-gehalte van de portefeuilles stelt het Fonds vervolgens in staat om achterblijvers te identificeren. In voorkomende gevallen kan het Fonds besluiten een dialoog aan te gaan met ondernemingen die duidelijk achterblijven op ESG-gebied. Hierbij wordt eveneens gebruikgemaakt van het stemrecht dat Philips Pensioenfonds heeft als aandeelhouder in vele ondernemingen.

4. Investeren in voorlopers

Het Fonds kan tevens beleggingen alloceren naar duidelijke voorlopers op ESG-gebied. Met investeringen in deze zogenoemde voorlopers kan het Fonds de duurzaamheidsdoelstelling nog beter realiseren.

Stembeleid

Philips Pensioenfonds heeft de uitvoering van zijn stembeleid, net als de uitvoering van de beleggingen, overgedragen aan zijn vermogensbeheerder. De vermogensbeheerder brengt namens Philips Pensioenfonds stemmen uit op zoveel mogelijk aandeelhoudersvergaderingen wereldwijd. Philips Pensioenfonds blijft uiteraard eindverantwoordelijk voor het stemmen. Philips Pensioenfonds geeft elk kwartaal informatie over de uitvoering van het stembeleid via de website www.philipspensioenfonds.nl/esg

Draagvlak ESG-beleid

In het verslagjaar is verschillende keren met de aangeslotenen gecommuniceerd over het ESG-beleid van het Fonds. Zo is in het magazine Generaties in de oktober- en decemberuitgave aandacht besteed aan het beleid. Uitleg over het ESG-beleid is ook opgenomen op de website van het Fonds. In 2014 is een aantal ESG-gerelateerde vragen voorgelegd aan deelnemers om draagvlak voor het ESG-beleid te meten. Hieruit kwam het volgende naar voren:

- Een meerderheid van de aangeslotenen hecht (veel) belang aan maatschappelijk verantwoord/duurzaam beleggen van het pensioengeld.
- De mate waarin men belang hecht aan maatschappelijk verantwoord/duurzaam beleggen van het pensioengeld ligt voor alle aangeslotenen op een vergelijkbaar niveau.
- De mate waarin het Fonds informeert over maatschappelijk verantwoord/duurzaam beleggen van het pensioengeld wordt belangrijk gevonden.

Positief oordeel ESG-beleid

De Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) voert jaarlijks onderzoek uit naar de duurzaamheid van pensioenfondsen. Uit het VBDO-onderzoek dat in 2014 heeft plaatsgevonden onder 49 pensioenfondsen blijkt dat pensioenfondsen steeds duurzamer beleggen. Philips Pensioenfonds scoort ruim drie uit vijf punten en bezet daarmee de zeventiende plaats op de totale ranglijst. Het Fonds staat op de vierde plaats bij de ondernemingspensioenfondsen.

In 2014 is ook een onderzoeksrapport verschenen van de internationale vredesorganisatie IKV Pax Christi over de financiering van kernwapenproductie. Philips Pensioenfonds wordt in dit rapport, naast vier andere Nederlandse financiële instellingen, genoemd om het sterke beleid waarin het investeringen in kernwapenproducenten volledig uitsluit. Daarmee staat het Fonds, net als in 2013, in de zogenoemde 'Hall of fame'.

Thema: Gevolgen nieuwe financiële spelregels per 1 januari 2015

Voor de financiering van pensioenen gelden in Nederland strikte wettelijke regels. Deze financiële 'spelregels' zijn vastgelegd in het zogenoemde Financieel Toetsingskader (FTK). De financiële spelregels zijn per 1 januari 2015 gewijzigd. De gewijzigde regels moeten ervoor zorgen dat de pensioenen in Nederland ook op lange termijn financieel houdbaar zijn. Pensioenfondsen zorgen immers niet alleen nú voor de inkomensvoorziening van velen, maar moeten dat ook in de toekomst kunnen doen. Wat betekenen de gewijzigde spelregels voor de deelnemer van Philips Pensioenfonds?

Meer veiligheid door hogere buffers

Pensioenfondsen zijn wettelijk verplicht om over financiële buffers te beschikken. Ofwel: ze moeten meer vermogen hebben dan nodig is voor het uitbetalen van de pensioenen nu en in de toekomst. Deze buffers zorgen voor meer financiële zekerheid. Als het een keer tegenzit, dan kunnen immers de buffers worden gebruikt. En dus is het minder snel nodig om andere maatregelen te nemen, zoals het verlagen van de pensioenen. Meer buffers aanhouden, betekent tegelijkertijd ook dat een pensioenfonds minder snel kan indexeren als het meezit.

Financiële positie Philips Pensioenfonds per 1 januari 2015

Vanwege de nieuwe financiële 'spelregels' die gelden per 1 januari 2015, zijn zowel de dekkingsgraad als de vereiste dekkingsgraad van het Fonds opnieuw berekend. Hieronder is toegelicht wat de invloed van het FTK per 1 januari 2015 is op zowel de dekkingsgraad als de vereiste dekkingsgraad van het Fonds:

- Het FTK bepaalt dat de *dekkingsgraad* op een andere manier wordt vastgesteld, waardoor deze minder afhankelijk wordt van dagkoersen. Vanaf 1 januari 2015 wordt de dekkingsgraad berekend door het gemiddelde te nemen van de dekkingsgraden over de afgelopen 12 maanden. Men spreekt in dit verband van de beleidsdekkingsgraad.
- De *vereiste dekkingsgraad* van het Fonds stijgt per 1 januari 2015 vanwege de nieuwe financiële 'spelregels'. Het FTK schrijft namelijk voor dat pensioenfondsen vanaf 1 januari 2015 over hogere financiële buffers moeten beschikken. Ofwel: ze moeten meer vermogen hebben dan voorheen om te garanderen dat ze de pensioenen kunnen betalen. Ook de invoering van het nieuwe beleggingsbeleid van het Fonds draagt bij aan de stijging van de vereiste dekkingsgraad per 1 januari 2015.

	1 januari 2015	31 december 2014
Dekkingsgraad	n.v.t.	114%
Beleidsdekkingsgraad	114%	n.v.t.
Vereiste dekkingsgraad	116%	110%

Herstelplan

Per 1 januari 2015 lag de vereiste dekkingsgraad hoger dan de beleidsdekkingsgraad. Dit betekent dat het Fonds sinds 1 januari 2015 in een tekortsituatie zit en een herstelplan op moet stellen. In dat herstelplan wordt beschreven hoe het Fonds ervoor gaat zorgen dat de beleidsdekkingsgraad van het Fonds binnen de hersteltermijn weer op het niveau van de vereiste dekkingsgraad komt.

Meer helderheid over het beleid

De nieuwe spelregels vereisen dat pensioenfondsen volstrekt duidelijk zijn over hun beleid. Ze moeten vooraf duidelijk maken welke maatregelen worden genomen bij een bepaalde hoogte van de dekkingsgraad. Dat kan gaan om maatregelen bij financiële tegenvallers, zoals een lagere indexatie of een verlaging van pensioen. Maar ook om maatregelen in goede tijden: wanneer krijgt de deelnemer indexatie of zelfs inhaalindexatie?

Minder indexatie door strengere regels

Tegenover de extra veiligheid van ruime buffers, staat dat een pensioenfonds minder snel kan indexeren. Dat gaat de deelnemer waarschijnlijk merken, met name op de korte termijn. De kans op (volledige) indexatie neemt af door de nieuwe spelregels. Pensioenfondsen mogen namelijk alleen een bepaalde indexatie toekennen, als deze indexatie ook in de verre toekomst kan worden toegekend. Het FTK noemt dit 'toekomstbestendig indexeren'.

Verskil pensioenopbouwer en pensioenontvanger

De strengere indexatieregels raken alle deelnemers van Philips Pensioenfondsen. Het is de ambitie van Philips Pensioenfondsen om alle pensioenen jaarlijks te verhogen met de prijsinflatie. Voor de pensioenopbouwers is een deel van de indexatie anders geregeld. Het gaat dan om het verschil tussen de looninflatie en de prijsinflatie. In het kader van de cao is afgesproken dat hier een aparte 'pot' voor is gevormd, de zogenoemde premiereserve. In 2014 heeft Philips hier € 100 miljoen in gestort. Hierin stort Philips Pensioenfondsen jaarlijks een deel van de pensioenpremie, als er premie overblijft nadat de geambieerde pensioenopbouw van 1,85% is 'ingekocht'. Dat betekent dat het kan voorkomen dat voor de pensioenopbouwers een indexatie wordt toegekend, die wordt gefinancierd uit de premiereserve, terwijl er geen indexatie plaatsvindt op basis van de prijsinflatie. Gevolg van dit alles is dat de pensioenopbouwers in het betreffende jaar een gedeeltelijke indexatie zou kunnen ontvangen, terwijl er voor de pensioenontvangers niet geïndexeerd wordt.

39

Mogelijke pensioenverlagingen worden uitgesmeerd over een langere periode

Als het financieel tegenzit, moeten pensioenfondsen maatregelen nemen die direct invloed kunnen hebben op het pensioeninkomen van de deelnemer. De afgelopen jaren zagen veel gepensioneerden hun pensioen verlaagd worden vanwege een tekort bij hun pensioenfondsen. Soms ging dat om forse verlagingen, tot wel 7%. Philips Pensioenfondsen heeft de pensioenen gelukkig niet hoeven te verlagen. Met de nieuwe spelregels moeten pensioenfondsen nog steeds maatregelen nemen als er een tekort dreigt. Deze maatregelen hoeven zij echter niet in één keer door te voeren. Zij mogen een pensioenverlaging spreiden over een langere periode van maximaal 10 jaar. Zo zou in het hiervoor genoemde voorbeeld, het pensioen niet ineens met 7% worden verlaagd, maar gedurende tien jaar met 0,7% per jaar, of gedurende zeven jaar met 1% per jaar.

Kans op volledige pensioenopbouw neemt af

Pensioenopbouwers bouwen jaarlijks een deel van hun pensioen op. De werkgever betaalt hiervoor een vast premiepercentage van 24% van de salarissen voor cao-medewerkers. Pensioenopbouwers betalen aan de werkgever een deel daarvan. Het streven is om hiermee jaarlijks een pensioenopbouw van 1,85% van de pensioengrondslag te realiseren. In 2014, dus vóór de invoering van de nieuwe spelregels, is berekend dat het Fonds dat streven waarschijnlijk waar kon maken: het vaste premiepercentage was voldoende. De invoering van het nieuwe FTK, maar vooral de huidige lage rente, heeft tot gevolg dat het opbouwen van pensioen duurder wordt. Dat betekent dat de premie van 24% in 2015 niet voldoende is om de pensioenopbouw van 1,85% te realiseren. Voor de financiering van de pensioenopbouw van 1,85% is daarom in 2015 € 23 miljoen onttrokken uit de premiereserve. Het Algemeen Bestuur heeft vastgesteld dat

de overgebleven premiereserve aankomende jaren nodig zou kunnen zijn om de pensioenopbouw veilig te stellen.

Wat mag de deelnemer verwachten van de pensioenopbouw?

Als de rente zo laag blijft als deze eind december 2014 was, is - rekening houdend met de nieuwe financiële 'spelregels' die gelden vanaf 1 januari 2015 - jaarlijks een bedrag van enkele tientallen miljoenen euro's uit de premiereserve nodig om de pensioenopbouw van deelnemers te kunnen betalen. Hoe lager de rente, hoe groter de kans dat de premie onvoldoende is voor de inkoop van de opbouw van 1,85%. In zo'n situatie kan de premiereserve ook niet aangewend worden om de indexatie voor de pensioenopbouwers, te weten het verschil tussen de loon- en prijsinflatie, te financieren. Er bestaat dus ook een kans dat het niet zal lukken om dit deel van de indexatie te realiseren.

Situatie in 2014

De pensioenpremie van 24% van de salarissen die is overeengekomen in de cao die geldt vanaf 2014, was in 2014 voldoende om voor alle Philips-medewerkers een pensioenopbouw van 1,85% te realiseren. Een deel van de premie bleef over en werd toegevoegd aan de premiereserve. Gelijktijdig is vanuit de premiereserve een deel betaald voor de indexatie. De premiereserve kan gebruikt worden als de premie een keer niet voldoende is om 1,85% pensioen in te kopen of om de Philips-medewerkers een extra verhoging van de pensioenen (indexatie) te geven. De premiereserve is bij aanvang van de nieuwe regeling gevuld met 100 miljoen euro. In 2014 is daaraan nog een bedrag toegevoegd. Het totaal bedrag van de premiereserve eind 2014 was 108 miljoen euro.

Situatie in 2015

De invoering van het nieuwe FTK, in combinatie met de lage rente, had het gevolg dat het opbouwen van pensioen duurder wordt. Daarom is het vaste premiepercentage van 24% in 2015 onvoldoende. Dat betekent dat de premiereserve ingezet moet worden, om toch een pensioenopbouw van 1,85% te kunnen realiseren voor alle Philips-medewerkers. Uit de premiereserve was daarvoor een bedrag nodig van 23 miljoen euro.

De premiereserve is ook bedoeld voor het financieren van een deel van de indexatie voor de pensioenopbouwers, te weten het verschil tussen de loon- en de prijsinflatie. Deze verhoging is alleen toegestaan als de pensioenopbouw van 1,85% voor de resterende periode tot 2019 naar redelijke verwachting voldoende zeker is gesteld. De achtergrond hiervan is dat de premiereserve in de eerste plaats bedoeld is om de pensioenopbouw te financieren, en pas in de tweede plaats om daaruit indexatie te betalen. Indien jaarlijks enkele tientallen miljoenen euro's uit de premiereserve nodig zijn om de opbouw te kunnen realiseren, blijft naar verwachting onvoldoende over om ook het verschil tussen prijs- en looninflatie (volledig) te kunnen betalen.

2.4 Pensioenen

2.4.1 Indexatie

Indexatie-ambitie

Het Algemeen Bestuur streeft ernaar om indexatie in de toekomst mogelijk te maken. Sinds 2014 is de financiering van de Philips-pensioenen als gevolg van de cao-afspraken tussen Philips en de vakbonden gewijzigd. Het Algemeen Bestuur heeft, op grond van die cao-afspraken, vastgesteld dat het streven blijft om een pensioen te bieden dat op lange termijn zijn koopkracht behoudt. Ofwel, dat het belangrijk is de pensioenen te kunnen verhogen door indexatie.

Het Pensioenfonds is niet verplicht om de pensioenen te verhogen. Om te kunnen indexeren, moet aan bepaalde voorwaarden zijn voldaan. Eén van die voorwaarden die het Algemeen Bestuur heeft vastgesteld, is dat de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de vereiste dekkingsgraad. Indexatie is ook bij een beleidsdekkingsgraad boven het vereiste niveau echter zeker geen vanzelfsprekendheid. Of en in welke mate deze verhoging plaatsvindt, is afhankelijk van besluitvorming door het Algemeen Bestuur. Daarbij beoordeelt het Bestuur onder meer of en in hoeverre een verhoging verantwoord is, gelet op de financiële positie van het Fonds en de mogelijke toekomstige ontwikkelingen daarin.

Ambitie pensioenontvangers

Het is de ambitie van Philips Pensioenfonds om de pensioenen jaarlijks te verhogen met de prijsinflatie, uitgedrukt in de afgeleide consumentenprijsindex. Deze index wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

In de afgeleide consumentenprijsindex worden, anders dan in de 'gewone' consumentenprijsindex, de veranderingen in de tarieven van productgebonden belastingen (bijvoorbeeld BTW en accijns op alcohol en tabak), gemeentelijke belastingen en subsidies niet meegenomen. Dit komt neer op prijsstijgingen die het gevolg zijn van overheidsmaatregelen. Net zoals in voorgaande jaren is het Algemeen Bestuur van Philips Pensioenfonds van oordeel dat het niet op de weg ligt van het Fonds om via indexatie de effecten van overheidsmaatregelen te compenseren. De verhoging van het pensioen bij Philips Pensioenfonds (op basis van de ambitie) wijkt dan ook consequent, veelal licht, af van de prijsstijgingen volgens de 'gewone' consumentenprijsindex. Veruit de meeste pensioenfondsen hanteren net als Philips Pensioenfonds de afgeleide consumentenprijsindex.

Ambitie pensioenopbouwers

Het is de ambitie van Philips Pensioenfonds om de opgebouwde pensioenen jaarlijks te verhogen met de looninflatie, uitgedrukt in de collectieve schaalaanpassing binnen Philips. Voor pensioenopbouwers binnen het Philips flex pensioen bestaat het indexatiebesluit daarom uit twee delen:

1. Verhoging op basis van de prijsinflatie die wordt gefinancierd uit het vermogen van Philips Pensioenfonds. De prijsinflatie wordt uitgedrukt in de afgeleide consumentenprijsindex van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).
2. Verhoging op basis van het (positieve) verschil tussen de loon- en prijsinflatie die wordt gefinancierd uit de premiereserve. De looninflatie is gebaseerd op de collectieve schaalaanpassingen binnen Philips. Dit deel van de indexatie is uitsluitend mogelijk als de premiereserve voldoende middelen bevat om, in combinatie met de door de onderneming betaalde premie, naar verwachting de komende jaren de geambieerde pensioenopbouw van 1,85% in te kopen.

Indexatie 2014

Het Algemeen Bestuur heeft in februari 2014 besloten om de pensioenen in 2014 gedeeltelijk te indexeren. Om te kunnen indexeren moet aan bepaalde wettelijke en beleidsmatige voorwaarden zijn voldaan. Eén van die voorwaarden is dat de dekkingsgraad hoger is dan de vereiste dekkingsgraad. Deze vereiste dekkingsgraad was eind december 2013 107%, terwijl de dekkingsgraad van het Fonds 108% was. Indexatie is ook bij een dekkingsgraad boven dat niveau echter geen vanzelfsprekendheid. De pensioenontvangers en de pensioenopbouwers op wie dit besluit van toepassing was, hebben daarover in februari 2014 een persoonlijk bericht ontvangen.

Pensioenontvangers en houders van een premievrije polis

Het is de ambitie van Philips Pensioenfonds om het pensioen van pensioenontvangers en premievrije polishouders jaarlijks te verhogen met de prijsinflatie. Omdat de financiële positie per eind 2013 was verbeterd tot een niveau dat net boven de vereiste dekkingsgraad lag, heeft het Algemeen Bestuur besloten de ingegane pensioenen en premievrije pensioenen per 1 april 2014 te verhogen met 0,3%. De prijsinflatie over 2013 was 1,0% (gebaseerd op de afgeleide consumentenprijsindex zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek).

Pensioenopbouwers in het Philips flex pensioen

Het Algemeen Bestuur streeft voor de pensioenopbouwers in het Philips flex pensioen naar verhoging van de pensioenen met het niveau van de collectieve schaalaanpassingen binnen Philips. Omdat de financiële positie eind 2013 was verbeterd tot een niveau dat net boven de vereiste dekkingsgraad lag, heeft het Algemeen Bestuur besloten het opgebouwde pensioen van pensioenopbouwers binnen het Philips flex pensioen per 1 april 2014 te verhogen met 2,05%. De ambitie, gebaseerd op de collectieve schaalaanpassingen in het afgelopen jaar, was 4,5%. Het indexatiebesluit voor het opgebouwde pensioen in het Philips flex pensioen bestaat uit twee delen:

1. Verhoging op basis van de prijsinflatie die wordt gefinancierd uit het pensioenvermogen (hieruit kwam in 2014 een gedeeltelijke verhoging van 0,3%), aldus gelijk aan de pensioenontvangers.
2. Verhoging op basis van het (positieve) verschil tussen de loon- en prijsinflatie die wordt gefinancierd uit de premiereserve, die slechts voor pensioenopbouwers beschikbaar is (hieruit kwam in 2014 een gedeeltelijke verhoging van 1,75%).

Pensioenopbouwers in het Philips Executives Pension Plan

Het Philips Executives Pension Plan is een middelloonregeling met voorwaardelijke na-indexatie gecombineerd met een beschikbare premieregeling. De regeling kan worden gekarakteriseerd als een combinatie van een uitkeringsovereenkomst en een premieovereenkomst. Het Algemeen Bestuur streeft voor de pensioenopbouwers in het Philips Executives Pension Plan naar verhoging van de pensioenen van de middelloonregeling met het niveau van de collectieve schaalaanpassingen binnen Philips. Omdat de financiële positie was verbeterd tot een niveau dat net boven de vereiste dekkingsgraad lag, heeft het Algemeen Bestuur besloten de pensioenen uit de middelloonregeling van het Philips Executives Pension Plan per 1 juni 2014 te verhogen met 0,45%. De ambitie, gebaseerd op de collectieve schaalaanpassingen in 2014, was 1,5%.

Indexatie 2015

Het is de ambitie van Philips Pensioenfonds om de pensioenen jaarlijks te verhogen met de prijsinflatie. De prijsinflatie over het afgelopen jaar was -0,1%. De prijzen zijn in 2014 dus niet gestegen, maar gedaald. In lijn met het vastgestelde beleid was er aldus geen sprake van indexatie. Ook was er geen financiële ruimte voor het inhalen van een indexatie-achterstand. Vanwege deze redenen zijn de pensioenen op 1 april 2015 niet verhoogd. Ook indien er wel

sprake zou zijn geweest van prijsinflatie, zouden de pensioenen echter niet zijn verhoogd, omdat het Fonds als beleidsuitgangspunt hanteert, dat prijsindexatie niet mogelijk is, indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad per 1 januari 2015 was 114%, de vereiste dekkingsgraad 116%.

Pensioenopbouwers: verhoging met het verschil tussen de loon- en prijsinflatie

Er was in 2014 wel sprake van (positieve) looninflatie. De collectieve schaal aanpassing bij Philips bedroeg namelijk 1,5%. Het zou daarom in lijn zijn met de ambitie van het Fonds om de opgebouwde pensioenen te verhogen met het verschil tussen loon- en prijsinflatie. Deze verhoging zou dan uit de eerdergenoemde premiereserve moeten komen, hetgeen alleen toegestaan is als de pensioenopbouw van 1,85% voor de resterende periode tot 2019 naar redelijke verwachting voldoende zeker is gesteld. De achtergrond hiervan is dat de premiereserve in de eerste plaats bedoeld is om de pensioenopbouw te financieren, en pas in de tweede plaats om daaruit indexatie te betalen. Aangezien in 2015 reeds 23 miljoen euro benodigd is voor de financiering van de pensioenopbouw van 1,85%, heeft het Algemeen Bestuur vastgesteld dat de overgebleven premiereserve aankomende jaren nodig zou kunnen zijn om de pensioenopbouw veilig te stellen. Het Bestuur heeft dan ook geconcludeerd dat dit jaar geen indexatie van de opgebouwde pensioenen kan plaatsvinden.

Indexatie-achterstand

	Gepensioneerden en houders van een premiervrije polis	Pensioenopbouwers cao-medewerkers en Senior Directors	Pensioenopbouwers Executives
Indexatie-achterstand 1 april 2014	6,5%	Totaal: 6,4% Prijs: 4,6% Loon-prijs: 1,75%	9,7% ²¹
Maximale indexatie per 1 april 2015	0%	0% prijs 1,5% loon-prijs	0%
Indexatie-achterstand 1 april 2015	6,5%	Totaal: 8,0% Prijs: 4,6% Loon-prijs: 3,3%	9,7%

43

2.4.2 Continuïteitsanalyse

Omdat het nieuwe beleggingsbeleid een ingrijpende wijziging is in het beleid van het Fonds, was het Fonds wettelijk verplicht om een continuïteitsanalyse uit te voeren. In zo'n analyse wordt de toekomst van het pensioenfonds (met onder andere de dekkingsgraad, opbouw en indexatie) gesimuleerd onder verschillende economische scenario's. Met de continuïteitsanalyse moet een pensioenfonds onder andere aantonen dat de kans dat de premie niet kostendekkend is of tijdens een dekkingstekort niet bijdraagt aan herstel, voldoende klein is. Daarnaast moeten de financiële risico's van het Fonds zich binnen aanvaardbare grenzen bevinden, op basis van de DNB geschetste kaders die wettelijk vastliggen.

²¹ Indexatie-achterstand per 1 juni 2014

Het Algemeen Bestuur heeft in het eerste kwartaal van het verslagjaar een continuïteitsanalyse uit laten voeren naar de toenmalige inzichten en op grond van wat toen bekend was. Uit de analyse bleek onder meer dat door de invoering van een risicovoller beleggingsbeleid de kans dat de dekkingsgraad van het Fonds onder de minimaal vereiste dekkingsgraad komt, niet significant toenam. Daarnaast bleek dat de ambitie van het Fonds om een pensioen te bieden dat op de lange termijn zijn koopkracht behoudt, op basis van criteria die DNB hanteert, haalbaar was. Ook maakte de analyse op dat moment duidelijk dat de vaste premie van 24%, in combinatie met de bestemde premiereserve, tot 2019 voldoende was om in de meeste scenario's de volledige 1,85% opbouw te kunnen geven. Tot slot zou de premie naar verwachting bijdragen aan herstel ingeval van onderdekking. Zoals vermeld, gaat het bij een continuïteitsanalyse om verwachtingen op een bepaalde termijn, gebaseerd op een scenarioanalyse. De feitelijke situatie kan tussentijds, maar ook aan het einde van die termijn, anders zijn.

2.4.3 Premie

Premiebeleid 2014

Zoals in de cao-afspraken is vastgelegd, is vanaf 2014 de hoogte van de pensioenpremie voor deelnemers aan het Philips flex pensioen een vast percentage van het pensioengevend salaris. Het percentage is voor een periode van vijf jaar (1 januari 2014 tot en met 31 december 2018) afgesproken door Philips en de vakbonden, en is vastgesteld op 24%. Deze premie dient (na aftrek van kosten) ter financiering van de geambieerde opbouw (1,85%). Indien er daarna nog premie over is, dan wordt dit deel van de premie toegevoegd aan de premiereserve (zie paragraaf 2.4.4). De pensioenpremie voor deelnemers aan de Flex-regeling was in 2014 gelijk aan € 221 miljoen.

De pensioenpremie voor deelnemers aan het Philips Executives Pension Plan is te splitsen in een premie ter financiering van de pensioenen die de deelnemer opbouwt in de middelloonregeling van het Philips Executives Pension Plan en een premie voor het pensioendeel dat ontstaat uit de beschikbare premiereregeling. De premie voor de opgebouwde pensioenen uit de middelloonregeling was gelijk aan de kostendeckende premie (€ 16 miljoen). De premie voor het pensioendeel voortkomend uit de beschikbare premiereregeling was gelijk aan € 12 miljoen.

Daarnaast zijn er ondermeer ANW-hiaatverzekeringen betaald door werknemers en koopsommen betaald door Philips, die vallen onder 'Overige ontvangen pensioenpremie'. De 'Overige ontvangen pensioenpremie' was in 2014 gelijk aan € 2 miljoen.

In het onderstaande schema zijn bovengenoemde premieonderdelen samengevat.

Opbouw ontvangen pensioenpremie 2014 <i>in miljoenen euro's</i>	
Pensioenpremie Flex-regeling	221
Pensioenpremie EPP-regeling (DB deel)	16
Pensioenpremie EPP-regeling (DC deel)	12
Overige	2
Totaal ontvangen premie	251

Vanaf 1 april 2014 betalen de deelnemers aan de Flex-regeling een eigen bijdrage, welke gelijk is aan 1% van de pensioengrondslag. De totale eigen bijdrage van werknemers was in 2014 gelijk aan € 5 miljoen. De overige pensioenpremie Flex-regeling (€ 216 miljoen) kwam voor rekening van Philips.

Zoals eerder beschreven dient de pensioenpremie voor deelnemers aan de Flex-regeling (na aftrek van kosten) ter financiering van de geambieerde opbouw (1,85%). Indien er daarna nog premie over is, dan wordt dit deel van de premie toegevoegd aan de premiereserve. Voor deelnemers aan de Flex-regeling was de ontvangen pensioenpremie in 2014 afdoende ter financiering van het geambieerde opbouwpercentage.

Premiebeleid 2015

Per 1 januari 2015 heeft de overheid de belastingregels voor pensioenen gewijzigd. Dat betekent dat vanaf 1 januari 2015 alleen fiscaal vrijgesteld pensioen opgebouwd kan worden over een bruto jaarsalaris tot € 100.000. In verband daarmee heeft de onderneming besloten de pensioenopbouw in het Philips Executives Pension Plan per 1 januari 2015 stop te zetten.

Executives en Senior Directors van Philips zijn vanaf 1 januari 2015 deelnemer aan het Philips flex pensioen ES. Een gevolg hiervan is dat voor deze deelnemers ook het premiebeleid is aangepast. Het enige verschil in het premiebeleid van het Philips flex pensioen ES in vergelijking met het premiebeleid van het Philips flex pensioen dat geldt voor alle cao-medewerkers, is het vaste premiepercentage.

Philips betaalt tot 2019 elk jaar een vast percentage van 26% van de brutosalarissen tot € 100.000 als pensioenpremie aan het Pensioenfonds. Deze premie is inclusief de eigen bijdrage van de deelnemer. Van de totale pensioenpremie van 26% moet het Pensioenfonds de pensioenopbouw van 1,85% betalen. Als er daarna nog premie over is, dan stort het Pensioenfonds deze resterende premie in de zogenoemde 'premiereserve'. Meer informatie over de premiereserve is opgenomen in de volgende paragraaf. Als in een jaar de pensioenpremie van 26% niet voldoende is om de pensioenopbouw van 1,85% te betalen, dan wordt het tekort uit de premiereserve gehaald, mits deze voldoende middelen bevat. Is dat niet zo, dan wordt het opbouwpercentage van dat jaar verlaagd.

45

2.4.4 Premiereserve

De premiereserve komt voort uit de cao-afspraken in 2014 en is een aparte reserve die niet tot het pensioenvermogen behoort en daarmee geen invloed heeft op de dekkingsgraad. Indien de ontvangen premie in de Flex-regeling hoger is dan benodigd ter financiering van het geambieerde opbouwpercentage (1,85%), dan wordt het meerdere toegevoegd aan de premiereserve. Indien de ontvangen premie in de Flex-regeling lager is dan de benodigd ter financiering van het geambieerde opbouwpercentage, dan kan het Algemeen Bestuur besluiten om een bedrag aan de premiereserve te onttrekken om de opbouw van 1,85% te realiseren. De gelden uit de premiereserve dienen ter financiering van:

1. geambieerde pensioenopbouw;
2. indexatie ten behoeve van de pensioenopbouwers binnen het Philips flex pensioen ter grootte van het verschil tussen de cao-verhoging (looninflatie) en de prijsinflatie;
3. in het verleden niet (volledig) verleende indexaties zoals bedoeld onder 2.

In het volgende schema is weergegeven hoe de bestemde premiereserve zich heeft ontwikkeld in 2014.

Verloop bestemde premiereserve 2014 <i>in miljoenen euro's</i>	
Dotatie Philips	100
Aanvulling uit pensioenpremie Flex-regeling	48
Onttrekking vanwege indexatie (verschil looninflatie min prijsinflatie)	40
Bestemde premiereserve eind 2014	108

2.4.5 Verzekeringstechnische analyse

Net als ieder ander pensioenfonds maakt Philips Pensioenfonds voor zijn financiële opzet gebruik van veronderstellingen. Deze veronderstellingen hebben onder andere betrekking op de gemiddelde marktrente, de verwachte hoogte van kosten en de verwachte sterfte onder deelnemers. De verzekeringstechnische analyse maakt inzichtelijk welke verschillen er zijn tussen de vooraf gedane veronderstellingen en de werkelijkheid zoals na afloop van het jaar vastgesteld. Deze analyse resulteert in technische winst- en verliesbronnen, ofwel geeft weer of de werkelijkheid in positieve dan wel negatieve zin afwijkt van de gedane veronderstellingen.

In het onderstaande overzicht is een samenvatting opgenomen van alle componenten van de verzekeringstechnische analyse. De ontwikkeling van het pensioenvermogen is inzichtelijk gemaakt, evenals de ontwikkeling van de voorziening pensioenverplichtingen. Het verschil in de ontwikkeling van het pensioenvermogen en de ontwikkeling van de voorziening pensioenverplichtingen levert het verzekeringstechnisch resultaat.

De verschillende onderdelen van de verzekeringstechnische analyse worden hierna toegelicht.

Verzekeringstechnische analyse <i>in miljoenen euro's</i>	Pensioenvermogen	Voorziening pensioen- verplichtingen	Resultaat
Stand einde vorig verslagjaar	14.853	13.793	
Beleggingen	2.912	52	2.860
Salaris- en indexatieontwikkeling	40	83	-43
Premie	239	171	68
Gehanteerde kanssystemen	-694	-705	11
In- en uittredingen	51	53	-2
Kosten	-17	-22	5
Wijziging actuariële grondslagen	-	-81	81
Rentetermijnstructuur	-	2.327	-2.327
Diversen	465	16	449
Stand einde verslagjaar	17.849	15.687	1.102

Beleggingen

De werkelijke beleggingsopbrengsten over 2014 bedroegen € 2.912 miljoen. De benodigde rentetoevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen bedroeg € 52 miljoen. Per saldo resulteerde dit in een positief resultaat van € 2.860 miljoen.

De stijging van het pensioenvermogen komt met name door de positieve ontwikkeling van vastrentende waarden (obligaties). Dit was het gevolg van een daling van de renteniveaus. Ook de positieve rendementen van aandelen en vastgoed hebben bijgedragen aan de stijging van het pensioenvermogen. De daling van de marktrente zorgde echter ook voor een aanzienlijke stijging van de voorziening pensioenverplichtingen (zie de post 'Rentetermijnstructuur').

Salaris- en indexatieontwikkeling

De indexaties op basis van de prijsinflatie hebben geleid tot een verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen van € 48 miljoen en de indexatie op basis van het positief verschil tussen de loon- en prijsinflatie hebben geleid tot een verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen met € 35 miljoen.

Ter financiering van de verhoging op basis van het (positieve) verschil tussen de loon- en prijsinflatie is € 40 miljoen onttrokken uit de premiereserve en toegevoegd aan het pensioenvermogen. Het verschil van € 5 miljoen komt door de toevoeging van verschillende opslagen.

Premie

De ontvangen premie over 2014 bedroeg € 239 miljoen. De benodigde premie door toevoeging van nieuwe nominale pensioenopbouw voor de actieven aan de voorziening pensioenverplichtingen bedroeg € 171 miljoen. Per saldo resulteerde dit in een positief resultaat van € 68 miljoen. Het grootste deel (€ 48 miljoen) van het verschil tussen de benodigde premie en de ontvangen premie wordt veroorzaakt door het gewijzigd premiebeleid (zie paragraaf 2.4.3) en van deze € 48 miljoen wordt € 40 miljoen besteed aan indexatie (zie hierboven) en € 8 miljoen toegevoegd aan de premiereserve.

47

Gehanteerde kanssystemen

De betaalde uitkeringen, inclusief afkopen, bedroegen over 2014 € 694 miljoen. De verlaging van de voorziening pensioenverplichtingen vanwege uitkeringen bedroeg € 705 miljoen. Per saldo resulteerde dit in een positief resultaat van € 11 miljoen.

Het resultaat op 'Gehanteerde kanssystemen' betreft onder andere het verschil tussen de werkelijke uitkeringen en de verwachte uitkeringen. Bij de verwachte uitkeringen wordt rekening gehouden met veronderstellingen ten aanzien van levensverwachting van de aangeslotenen en hun nabestaanden.

In- en uittredingen

De inkomende waardeoverdrachten in 2014 bedroegen € 62 miljoen tegenover de uitgaande waardeoverdrachten van € 11 miljoen. Per saldo werd er € 51 miljoen overgedragen naar het Pensioenfonds. De toevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen vanwege de inkomende waardeoverdrachten, was gelijk aan € 64 miljoen. De vrijval uit de voorziening pensioenverplichtingen vanwege de uitgaande waardeoverdrachten, was gelijk aan € 11 miljoen. Per saldo ging de voorziening pensioenverplichtingen met € 53 miljoen omhoog. Bij individuele waardeoverdrachten worden de wettelijke overdrachtsregels gehanteerd die anders zijn dan de rekenregels die Philips Pensioenfonds hanteert bij het opstellen van de jaarrekening. In het verslagjaar was het resultaat op in- en uittredingen derhalve € 2 miljoen negatief. Indien de dekkingsgraad bij het ontvangend of overdragend pensioenfonds lager is dan 100%, dan is waardeoverdracht niet toegestaan. Omdat de dekkingsgraden bij veel pensioenfonds eind 2013/begin 2014 waren gestegen tot boven 100% was het aantal waardeoverdrachten in 2014 fors hoger dan in voorgaande jaren.

Kosten

Het resultaat op kosten is het verschil tussen de kosten waarmee in de veronderstellingen rekening is gehouden en de werkelijke kosten. Het resultaat op kosten kwam in het verslagjaar uit op € 5 miljoen positief.

Wijziging actuariële grondslagen

Het resultaat op actuariële grondslagen bedroeg in het verslagjaar € 81 miljoen positief. Dit resultaat wordt veroorzaakt doordat de voorziening pensioenverplichtingen eind 2014 is verlaagd als gevolg van de nieuwe prognosetafel (AG Prognosetafel 2014) en nieuwe cijfers met betrekking tot het verschil in (verwachte) levensverwachting tussen de gehele bevolking en de pensioenfondspopulatie (ervaringssterfte). Het overige resultaat binnen de categorie 'Wijziging actuariële grondslagen' heeft betrekking op garantieregelingen (inkoop ouderdomspensioen uit prepensioneringskapitaal) uit het verleden.

Rentetermijnstructuur

In 2014 is de door de DNB voorgeschreven rente gedaald. Dit leidde tot een verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen met € 2.327 miljoen.

Diversen

Het resultaat op 'Diversen' bedroeg in het verslagjaar € 449 miljoen positief. Dit resultaat wordt met name veroorzaakt doordat de onderneming in 2014 een dotatie van € 500 miljoen heeft gedaan als afkoop voor toekomstige vermogensopslagen. Het grootste gedeelte van het verschil betreft de toevoeging van € 48 miljoen aan de premiereserve.

48

2.4.6 Klachten

Het totaal aantal klachten in het jaar 2014 was nagenoeg gelijk aan het totaal aantal klachten in het voorgaande jaar.

	2014	2013	2012	2011	2010
Aantal klachten	6	7	10	12	16
Gehonoreerd	6	2	3	5	6
Afgewezen	0	5	7	7	10

De klachten hadden met name betrekking op de hoogte van het pensioen. Als een klacht wordt afgewezen, heeft de belanghebbende de mogelijkheid zich te wenden tot de Ombudsman Pensioenen. De Ombudsman Pensioenen vraagt, na ontvangst van een klacht, om een toelichting op het besluit om de klacht af te wijzen, waarna de Ombudsman daaromtrent een oordeel uitspreekt. In het enige geval dat in het verslagjaar aan de Ombudsman het besluit is voorgelegd, heeft deze geoordeeld in het voordeel van het Fonds.

2.4.7 Overige onderwerpen

Witteveenkader per 1 januari 2015

Voor de opbouw van pensioen via de werkgever gelden bepaalde belastingregels. Deze regels worden het Witteveenkader genoemd. Per 1 januari 2015 heeft de overheid de belastingregels

voor pensioenen gewijzigd. Dat betekent dat voortaan alleen fiscaal vrijgesteld pensioen opgebouwd kan worden over een bruto jaarsalaris tot € 100.000. In verband daarmee heeft de onderneming besloten de pensioenopbouw in het Philips Executives Pension Plan stop te zetten. Het Philips flex pensioen is vanwege het Witteveenkader aangepast. Binnen het Philips flex pensioen is de pensioenopbouw per 1 januari 2015 gemaximeerd op € 100.000. Philips heeft voor medewerkers met een salaris boven € 100.000 een voorziening getroffen bij ABN AMRO Pensioenen voor het nabestaandenpensioen boven op € 100.000 en de voortzetting van pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid vanaf € 100.000. Daarnaast hebben deze Philips-medewerkers de mogelijkheid om bij ABN AMRO Pensioenen deel te nemen aan de vrijwillige netto pensioenregeling, die Philips in het leven heeft geroepen.

Nieuwe pensioenuitvoerder

Vanaf 1 januari 2016 gaat pensioenbeheerder PGGM de administratie van de Philips-pensioenen verzorgen, evenals de informatievoorziening aan deelnemers. Tot dat moment blijft de huidige pensioenbeheerder van het Fonds, Aon Hewitt, deze werkzaamheden verrichten.

Selectieproces

Met Aon Hewitt is in 2005 een contract met een looptijd van 10 jaar gesloten. Met het einde van de contractperiode in zicht, heeft Philips Pensioenfonds zich opnieuw georiënteerd op wat de markt bood op het gebied van pensioenbeheer. Uit een uitvoerig selectieproces kwam PGGM naar voren als de beste partij voor Philips Pensioenfonds. PGGM is een grote pensioenbeheerder. De pensioenen van zo'n 2,6 miljoen mensen in Nederland zijn bij deze partij ondergebracht.

Thema: Professionaliteit in het nieuwe bestuur

Per 1 juli 2014 is voor Philips Pensioenfonds een nieuwe bestuursvorm van kracht geworden. In het 'nieuwe' Algemeen Bestuur is de functie van onafhankelijk voorzitter nieuw voor Philips Pensioenfonds. Deze nieuwe onafhankelijke voorzitter heeft de taak toe te zien op het functioneren van het Bestuur. In het Algemeen Bestuur zijn nog steeds de werkgever, de pensioenopbouwers en de pensioenontvangers vertegenwoordigd. Deze vertegenwoordigers hebben een besluitvormende en een toezichthoudende taak. Daarnaast, en dat is ook nieuw, zijn onafhankelijke deskundigen als uitvoerende bestuurders opgenomen in het Bestuur. Zij hebben de taak de dagelijkse gang van zaken bij het Fonds te leiden en de besluitvorming van het Algemeen Bestuur voor te bereiden.

■ Waarom een nieuwe bestuursvorm?

Alle pensioenfondsen in Nederland hebben per 1 juli 2014 een bestuursvorm moeten kiezen. De Wet versterking bestuur pensioenfondsen schreef dat voor. Deze wet had een verbetering van het Bestuur, de verantwoording en het intern toezicht tot doel. De aanleiding voor de vernieuwde wetgeving was dat de toegenomen complexiteit van het besturen van een pensioenfonds vraagt om een andere organisatiestructuur dan voorheen en nog meer dan vroeger om deskundige bestuurders en interne toezichthouders die zelf 'in control' zijn en het belang van belanghebbenden bij al hun handelen scherp in beeld hebben. Om het Bestuur en intern toezicht te versterken, zijn bepaalde governancestructuren voorgeschreven en zijn de deskundigheidseisen voor bestuursleden en andere beleidsbepalers verder verzaamd. Om te voldoen aan de nieuwe wet moest ieder pensioenfonds ervoor zorgen dat het bestuursmodel past binnen de nieuwe wetgeving. Op 1 juli 2014 zijn de aangepaste bestuursmodellen in werking getreden én operationeel geworden. Binnen de Wet versterking bestuur pensioenfondsen was er keuze uit vijf verschillende bestuursmodellen.

■ Waarom gekozen voor bestuursvorm 'one-tier board'?

Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar de bestuursmodellen in de nieuwe wet voordat er een keuze is gemaakt voor het model dat het beste past bij het Pensioenfonds. Er is gekozen voor de one-tier board, ofwel het 'omgekeerd gemengd model'. In dit model wordt het Bestuur aangevoerd door een onafhankelijke voorzitter. Vertegenwoordigers van de werkgever, werknemers en gepensioneerden blijven rechtstreeks vertegenwoordigd in het Bestuur. In het nieuwe model worden zij 'niet-uitvoerend bestuurder'. In hun nieuwe rol zijn zij zowel bestuurder als toezichthouder, waarbij de nadruk meer komt te liggen op de toezichthoudende rol. Daarnaast maken drie onafhankelijke deskundigen deel uit van het Bestuur. Zij vormen het zogenoemde 'Dagelijks Bestuur'.

Hieronder worden de belangrijkste argumenten gegeven voor keuze van het one-tier board model:

- Doordat een onafhankelijk voorzitter wordt aangesteld en de uitvoerend bestuurders 'professionals' zijn, vindt een vergroting van de deskundigheid en professionaliteit plaats binnen het bestuursorgaan.
- De vertegenwoordigers van de drie geledingen blijven lid van het Bestuur en houden ook een bestuursverantwoordelijkheid.
- De dagelijkse leiding wordt gedelegeerd aan het Dagelijks Bestuur. En er is sprake van een formele taakverdeling tussen niet-uitvoerende bestuursleden en het Dagelijks Bestuur. Hiermee wordt beoogd efficiënter te kunnen werken.

- De vergroting van de deskundigheid en professionalisering binnen het bestuursorgaan en de formele taakverdeling binnen het Bestuur, geeft de vertegenwoordigers van de geledingen de gelegenheid een meer beleidsbepalende en toezichthoudende rol aan te nemen ten opzichte van de oude situatie.

Het Verantwoordingsorgaan

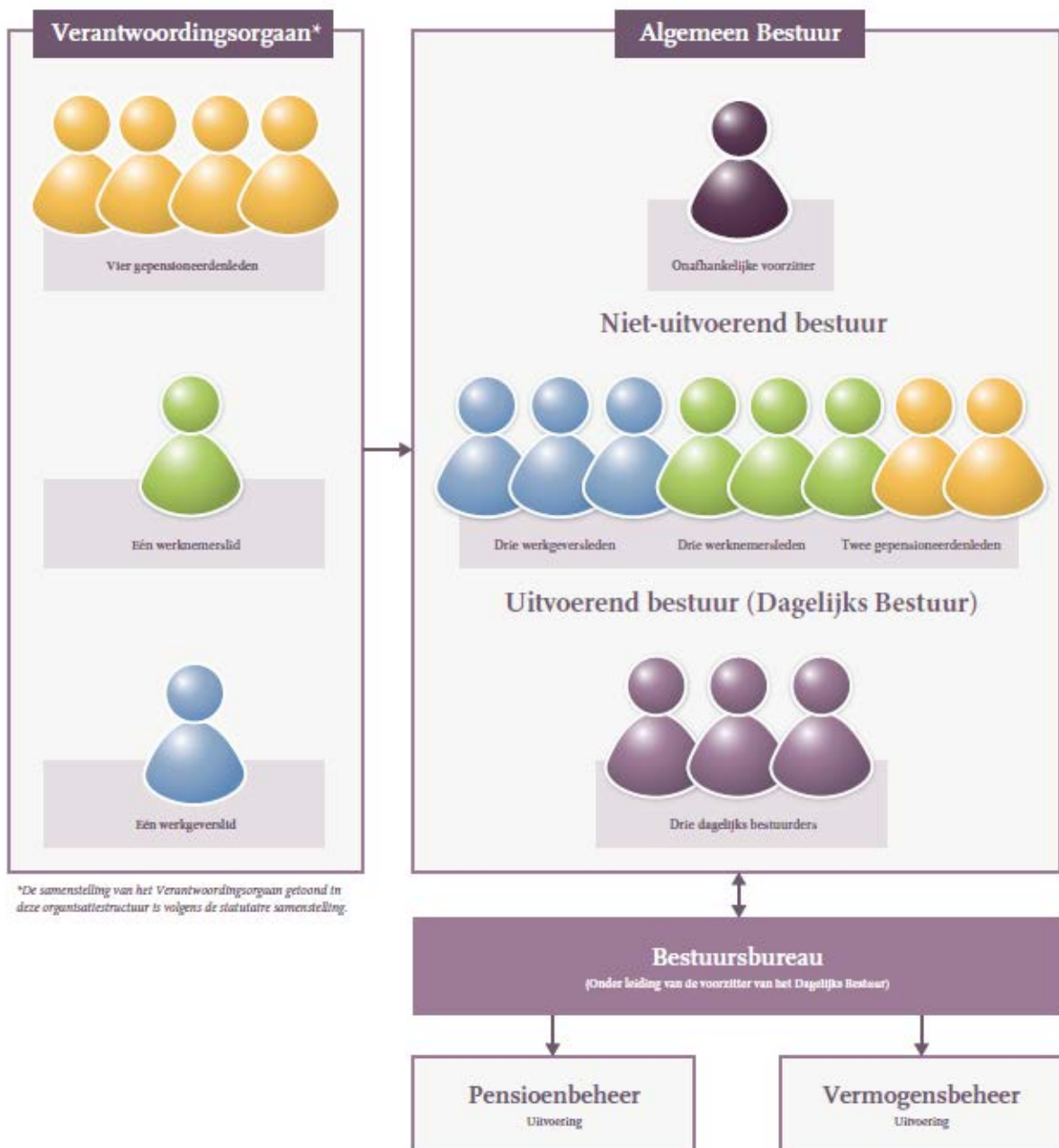
Het Bestuur legt aan het Verantwoordingsorgaan verantwoording af over het gevoerde beleid, de wijze waarop het is uitgevoerd en de gemaakte beleidskeuzes voor de toekomst. Daarnaast heeft het Verantwoordingsorgaan ingevolge de wet bepaalde adviesrechten.

Samenstelling Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan bestaat uit zes leden. Op dit moment zijn dat twee vertegenwoordigers van de werkgever, twee van de werknemers en twee van de gepensioneerden. In verband met de Wet versterking bestuur pensioenfondsen, moet de samenstelling van het Verantwoordingsorgaan worden gewijzigd. In de nieuwe samenstelling is de vertegenwoordiging van werknemers- en gepensioneerdenleden een afspiegeling van het aantal actieve en gepensioneerde deelnemers van het Fonds. Het Verantwoordingsorgaan gaat na de hierna genoemde verkiezingen bestaan uit één werkgeverslid, één werknemerslid en vier gepensioneerdenleden.

Verkiezingen Verantwoordingsorgaan

In de eerste helft van 2015 hebben verkiezingen plaatsgevonden. Er worden vier nieuwe gepensioneerdenleden gezocht. In mei 2015 wordt de uitslag van deze verkiezingen bekendgemaakt.

2.5 Goed pensioenfondsbestuur

Per 1 juli 2014 is voor Philips Pensioenfonds een nieuwe bestuursvorm van kracht geworden. De invoering van de nieuwe bestuursvorm is een belangrijk thema geweest gedurende het verslagjaar. Meer informatie over het nieuwe bestuursmodel leest u in de thema-pagina 'Professionaliteit in het nieuwe bestuur' (pagina 50). In deze paragraaf gaan we in op andere onderwerpen die vallen onder het thema 'goed pensioenfondsbestuur'.

2.5.1 Code Pensioenfondsen

Per 1 januari 2014 is de 'Code Pensioenfondsen' van kracht geworden. De Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid hebben samen de Code Pensioenfondsen opgesteld. De Code bevat normen voor het functioneren van de verschillende bestuurlijke organen binnen een pensioenfonds en gaat ook uitgebreid in op de daaraan gekoppelde thema's als benoemingen en zittingstermijnen. De Code beoogt de verhoudingen binnen het pensioenfonds en de communicatie met de belanghebbenden transparanter te maken en bij te dragen aan het versterken van 'goed pensioenfondsbestuur'.

De Code richt zich op de drie bestuurlijke kernfuncties: besturen, toezicht houden en verantwoording afleggen. Dit alles in goede balans via een sluitend systeem van controle en evenwicht tussen de functies. Achterliggende gedachte is, dat alleen als een pensioenfonds de juiste balans weet te vinden tussen de bestuurs-, toezicht- en verantwoordingsfunctie, het optimaal kan functioneren.

Naleving Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen is wettelijk verankerd. De normen in de Code zijn een aanvulling op wet en regelgeving. Er is ruimte om af te wijken van de normen, mits dit weloverwogen gebeurt. De Code gaat derhalve uit van het 'pas toe of leg uit'-beginsel. Daar waar niet (geheel) wordt voldaan aan de voorschriften van de Code, dient dit te worden uitgelegd. Overigens bepaalt de Code dat het gaat om de intentie, niet om de naleving van de letter. Philips Pensioenfonds voldoet aan de meeste voorschriften in de Code. In deze paragraaf wordt uitgelegd op welke punten het Fonds daaraan niet of niet geheel voldoet.

Diversiteit

De Code Pensioenfondsen (artikel 65 tot en met 71) schrijft voor dat het bestuur ervoor moet zorgen dat de samenstelling van de bestuurlijke organen een redelijke afspiegeling vormt van de belanghebbenden. Daarbij moet rekening worden gehouden met opleiding, achtergrond, persoonlijkheid, geslacht en leeftijd. Het bestuur moet de geschiktheid van bestuursleden toetsen bij het aantreden en gedurende het bestuurslidmaatschap.

Het Algemeen Bestuur bestaat geheel uit mannen van boven de 40. Het Verantwoordingsorgaan kent één vrouwelijk lid onder de 40 jaar. Het Fonds voldoet daarmee niet aan de Code op het punt van de bezetting van de fondsorganen.

Het Algemeen Bestuur onderschrijft het belang van diversiteit naar leeftijd en geslacht en streeft ernaar het aantal vrouwen en jongeren in de fondsorganen te vergroten. Tot nu toe is de belangstelling uit deze groepen voor het bekleden van functies binnen het Fonds zeer beperkt geweest. Bij de laatste werving voor werknemersleden in het Bestuur hebben zich alleen mannen van boven de 40 gemeld. Het Algemeen Bestuur zal zich beraden op de vraag, hoe de belangstelling voor functies bij het Fonds bij de genoemde groepen kan worden bevorderd. In ieder geval zal bij de werving van nieuwe werknemersleden voor het Algemeen Bestuur aandacht

worden besteed aan het onderwerp diversiteit en zal in het bijzonder aan jongeren en vrouwen worden verzocht te reageren.

Zittingsduur en herbenoeming

De Code Pensioenfondsen schrijft voor dat de zittingsduur van een bestuurslid maximaal vier jaar is. Een bestuurslid mag maximaal twee keer worden herbenoemd (artikel 6o). De onafhankelijk voorzitter van het Fonds is benoemd voor onbepaalde tijd. De overige niet-uitvoerende bestuursleden zien erop toe, dat de zittingstermijn van de voorzitter niet langer duurt dan door hen wenselijk wordt geacht. Zonodig kan de voorzitter door hen op ieder moment worden ontslagen. Naar het oordeel van de niet-uitvoerende bestuursleden is deze regeling in overeenstemming met de strekking van de Code.

Beloningsbeleid

De Code Pensioenfondsen schrijft voor dat het bestuur terughoudend is als het gaat om prestatiegerelateerde beloningen. Prestatiegerelateerde beloningen mogen niet hoger zijn dan 20 procent van de vaste beloning (artikel 79).

Het beloningsbeleid dat geldt voor de medewerkers van het Fonds, inclusief de Dagelijks Bestuurders, is sinds vele jaren afgeleid van het beloningsbeleid bij de onderneming Philips en vertoont daarmee grote gelijkenis. Onderdeel van dat beleid is, dat het voor enkele medewerkers mogelijk is een variabele beloning te verdienen die hoger is dan 20% van de vaste beloning. Dit is naar het oordeel van het Algemeen Bestuur verantwoord, zolang de criteria die worden gehanteerd in het kader van de toekenning van de variabele beloning aanzetten tot handelen in het belang van het Fonds. Anders gezegd: deze afspraken mogen geen perverse prikkels bevatten. Van perverse prikkels in het beloningsbeleid of de toepassing daarvan is naar het oordeel van het Algemeen Bestuur geen sprake.

54

Meldingsplicht nevenfuncties

De Code Pensioenfondsen schrijft voor dat een (mede)beleidsbepaler het voornemen een nevenfunctie te aanvaarden of voort te zetten, meldt aan de compliance officer. Het maakt in de beschrijving van de Code niet uit of de nevenfunctie betaald of onbetaald is. Het melden van iedere nevenfunctie, dus ook voor functies die niets met het pensioenfonds te maken hebben, voorkomt dat een (mede)beleidsbepaler een nevenfunctie niet meldt, omdat hij of zij veronderstelt dat dit niet vereist is.

Op grond van de Gedragscode van Philips Pensioenfonds zijn de verbonden personen, waaronder Bestuursleden en medewerkers van Philips Pensioenfonds, verplicht om relevante nevenfuncties te melden. In 2015 zal het Fonds deze verplichting uitbreiden tot alle nevenfuncties.

Zelfevaluatie Bestuur

In paragraaf 2.5.4 'Zelfevaluatie Algemeen Bestuur' wordt ingegaan op hoe de zelfevaluatie van het Bestuur bij Philips Pensioenfonds is georganiseerd.

2.5.2 Gedragscode

Reeds sinds 2009 is het huidige integriteitsbeleid bij het Fonds van kracht. De compliance officer van het Fonds houdt toezicht op de naleving van de Gedragscode. Eén van de items daarbij is het vaststellen dat alle aan het Fonds verbonden personen de Gedragscode voor akkoord hebben ondertekend. Tevens toetst de compliance officer dat eventuele ontvangen relatiegeschenken of eventuele nevenfuncties van verbonden personen in overeenstemming zijn met de in de

Gedragscodes opgenomen normen hiervoor. Daarnaast is een belangrijk element het toezicht dat de compliance officer houdt op de naleving van de integriteitnormen bij de uitbestedingspartners. Bij het Fonds is tevens een klokkenluiderregeling van kracht. Op grond van de klokkenluiderregeling zijn geen meldingen gedaan in het verslagjaar 2014.

2.5.3 Vergaderfrequentie

Het College van Beheer vergaderde in de eerste helft van 2014 zeven keer. De nieuwe bestuursvorm is per 1 juli 2014 van kracht geworden. In deze nieuwe bestuursvorm heeft het Algemeen Bestuur in 2014 vier keer vergaderd. Het Verantwoordingsorgaan heeft in 2014 vier keer met een afvaardiging van het Bestuur vergaderd. In het volgende overzicht wordt de vergaderfrequentie van de verschillende Commissies gedurende het verslagjaar weergegeven, hetgeen een goede reflectie geeft van de activiteiten die benodigd waren om naar een nieuw bestuursmodel te gaan. Daarbij is een splitsing gemaakt naar de periode waarin de oude structuur bestond (eerste helft 2014) en de nieuwe bestuursvorm van kracht was (tweede helft 2014).

Aantal vergaderingen	Eerste helft 2014	Tweede helft 2014
Beleggingscommissie	4	2
Pensioencommissie	6	n.v.t.
Klachtencommissie	3	n.v.t.
Communicatiecommissie	2	n.v.t.
Auditcommissie	2	n.v.t.
Governancecommissie	7	n.v.t.
Audit & Risk commissie	n.v.t.	2

55

2.5.4 Zelfevaluatie Algemeen Bestuur

Het eigen functioneren is voor het Bestuur een continu aandachtspunt. De verandering van het bestuursmodel was aanleiding om het proces van zelfevaluatie tegen het licht te houden en op onderdelen aan te passen. Het proces is in het nieuwe bestuursmodel als volgt vormgegeven. Regelmatig wordt de bestuursvergadering na afloop daarvan kort geëvalueerd. Het Bestuur zal daarnaast jaarlijks het functioneren van het Bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden evalueren. Eenmaal per twee jaar wordt een onafhankelijke derde partij betrokken bij de evaluatie. De zelfevaluatie kent de volgende aanpak:

- De voorzitter van het Algemeen Bestuur houdt jaarlijks 1-op-1 gesprekken met alle bestuursleden.
- Eenmaal per jaar vindt in de vorm van een plenaire sessie een zelfevaluatie plaats. Een keer in de twee jaar betreft het Bestuur een derde partij bij de evaluatie.
- Viermaal per jaar wordt, conform de Code Pensioenfondsen, door de niet-uitvoerende bestuursleden de wijze van uitoefening van hun toezichtstaak geëvalueerd.

Dit proces voor de zelfevaluatie is in overeenstemming met Code Pensioenfondsen. In 2015 vindt de eerstvolgende evaluatie plaats.

2.5.5 Geschiktheid van het Algemeen Bestuur

Het besturen van een pensioenfonds is een grote verantwoordelijkheid. Die verantwoordelijkheid vraagt om specifieke geschiktheid. De eisen voor geschiktheid van de bestuursleden liggen vast in de 'Beleidsregel Geschiktheid 2012'. Deze beleidsregel is door De Nederlandsche Bank opgesteld.

Geschiktheidsplan

Philips Pensioenfonds beschikt over een geschiktheidsplan waarin vastligt over welke deskundigheid, competenties en professioneel gedrag de bestuursleden dienen te beschikken.

Het geschiktheidsplan beschrijft:

- de benodigde geschiktheidskenmerken voor het Algemeen Bestuur;
- de methodiek die het Algemeen Bestuur hanteert in geschiktheidsontwikkeling;
- hoe permanente educatie wordt bevorderd en geborgd;
- hoe evaluatie- en opvolgingsbeleid zijn ingericht;
- hoe de door het Fonds gehanteerde aanpak aansluit bij de eisen van de toezichthouder.

Voor de uitwerking van de geschiktheidsmethodiek is gebruikgemaakt van de 'Handreiking geschikt pensioenfondsbestuur'. Dit document is in februari 2014 gepubliceerd door de Pensioenfederatie. De inhoud van het geschiktheidsplan is in 2014 aangescherpt.

Visie op leren

Philips Pensioenfonds maakt gebruik van zowel formele als informele leeroplossingen om het geschiktheidsbeleid in te vullen. De formele kant bestaat uit trainingen voor bestuursleden. Verder biedt het Fonds mogelijkheden tot het ontwikkelen van specifieke vaardigheden en tot het onderhouden van deskundigheid via het bezoeken van themabijeenkomsten, actualiteiten seminars en congressen.

Intern organiseert het Bestuur periodiek opleidingsdagen om actuele thema's te behandelen. De opleidingsdagen van het Algemeen Bestuur vonden in het verslagjaar plaats in de maand november. Tijdens deze twee dagen kwamen diverse onderwerpen aan bod, waaronder informatie over verschillende ALM-scenario's, beleggingen en er is een simulatie van een crisissituatie georganiseerd.

Beoordeling van nieuwe leden van het Algemeen Bestuur vindt plaats op grond van een door het Bestuur opgesteld geschiktheidsprofiel en de 'Beleidsregel geschiktheid' van DNB. In beginsel worden nieuwe leden van het Algemeen Bestuur geacht om een opleiding gericht op het besturen van een ondernemingspensioenfonds te volgen. Ook het doorlopen van een assessment, uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij behoort tot de mogelijkheden.

Profiel van het Bestuur

Bij de samenstelling van het Bestuur wordt actief gestuurd om kandidaten aan boord te krijgen die de deskundigheidsgebieden op hoog niveau en op basis van ruime ervaring kunnen afdekken. Voor alle bestuurders geldt dat ze een grondige kennis van de eigen regeling en beleidskeuzes die daaraan ten grondslag liggen dienen te bezitten. Evenals inzicht in de risico's en manieren en momenten om die te beheersen en bij te sturen. Voor de uitvoerend bestuurders en de onafhankelijk voorzitter geldt daarnaast dat deze over een zeer ruime werk- en managementervaring in de financiële sector dienen te beschikken. De eisen die het Fonds stelt aan specifieke functies binnen het Bestuur zijn uitgewerkt in het Geschiktheidsplan.

2.5.6 Verkiezingen Verantwoordingsorgaan

Vanwege de 'Wet versterking bestuur pensioenfondsen' wijzigt de samenstelling van het Verantwoordingsorgaan van Philips Pensioenfonds. Het aantal vertegenwoordigers van de pensioenontvangers in het Verantwoordingsorgaan neemt toe. Het Verantwoordingsorgaan gaat bestaan uit één werkgeverslid, één werknemerslid en vier gepensioneerdleden. In de nieuwe samenstelling is de vertegenwoordiging van werknemers- en gepensioneerdleden een verhoudingsgewijze afspiegeling van het aantal actieve en gepensioneerde deelnemers van het Fonds. Ten opzichte van de 'oude' samenstelling neemt het aantal gepensioneerden dus toe met twee, ten koste van de twee andere categorieën.

In april 2015 zijn voor gepensioneerdleden verkiezingen voor het Verantwoordingsorgaan georganiseerd. Iedereen die op 1 april 2015 een Philips-pensioen ontving, heeft eind maart 2015 een overzicht van kandidaten en kieslijsten in de brievenbus gehad. Door middel van een stembiljet konden zij dan (digitaal of per post) hun keuze maken. Het Algemeen Bestuur van Philips Pensioenfonds benoemt de gekozen kandidaten voor het Verantwoordingsorgaan, tenzij het een of meer van deze kandidaten ongeschikt acht.

2.5.7 Vergadering van Aangeslotenen

Op 27 mei 2014 vond de Vergadering van Aangeslotenen plaats. Het toenmalige College van Beheer heeft tijdens die vergadering in aanwezigheid van 87 aangeslotenen een toelichting gegeven op de belangrijkste onderwerpen uit het jaarverslag over 2013. Ook is het College uitgebreid ingegaan op de financiële positie van het Fonds per ultimo 2013 en de vernieuwde pensioenregeling per 1 januari 2014. De beleggingsresultaten per eind 2013 zijn uitvoerig toegelicht alsook het thema 'Kosten van pensioenfondsen'. Daarnaast is een update gegeven over de stappen die het College heeft gezet naar aanleiding van verdenkingen van fraude bij het beheer van de onroerendgoedbeleggingen van het Fonds die in 2007 naar boven kwamen. Tijdens de Vergadering van Aangeslotenen heeft het College van Beheer kenbaar gemaakt dat de Vergadering van Aangeslotenen afgeschaft wordt. Vanaf 2015 vindt een nieuwe vorm van dialoog met de aangeslotenen plaats, met het doel de interactie met aangeslotenen te verbeteren.

De voorzitter van het Verantwoordingsorgaan heeft tijdens de Vergadering van Aangeslotenen een toelichting gegeven op het oordeel van het Verantwoordingsorgaan over het jaar 2013.

2.6 Risicomanagement

In paragraaf 2.2 ‘Ambitie en risicohouding’ is de ambitie van Philips Pensioenfonds geformuleerd: het Algemeen Bestuur wil een pensioen bieden dat op de lange termijn zijn koopkracht behoudt. Om deze ambitie te kunnen bereiken, is het nodig dat het Fonds risico’s neemt. De risico’s die het Bestuur wil nemen om de ambitie te halen, zijn geformuleerd in de risicohouding. Het feit dat risico’s moeten worden genomen voor het behalen van de ambitie, dwingt tot een hoge mate van risicobewustzijn en risicobeheersing. Integraal risicomanagement staat dan ook nadrukkelijk op de agenda van het Fonds. Het Fonds wil een actueel, volledig en samenhangend beeld hebben van alle relevante risico’s en zorgen voor gepaste beheersingsmaatregelen.

2.6.1 Strategisch risicomanagement

Om de ambitie te bereiken, wordt een strategie uitgevoerd. Strategisch risicomanagement omvat alle activiteiten die zich richten op het identificeren en meten van de risico’s bij de uitvoering van de strategie, inclusief het op basis daarvan bijstellen van de strategie. Via monitoring wordt invulling gegeven aan risicomanagement op de ambitie van het Pensioenfonds. Een belangrijk element naast het monitoren van risico’s is om periodiek te verifiëren of de uitvoering van de strategie blijft binnen de vooraf vastgestelde risicokaders (die een reflectie zijn van de risicohouding) en, zo niet, op welke punten de strategie mogelijk moet worden aangepast.

Strategisch risicomanagement bestaat uit twee onderdelen:

1. Een continu, consistent en gestructureerd proces waarin alle aspecten van het strategische beleid kritisch worden beoordeeld tegen de achtergrond van het gestelde doel. Daarnaast bevat dit proces een periodieke evaluatie van de geschiktheid van de bijbehorende risicokaders en de heroverweging van beliefs, strategische asset allocaties en benchmarks.
2. Een periodieke rapportage, waarin wordt bekeken in hoeverre met het huidige beleid de ambitie en risicohouding van het Fonds gerealiseerd worden. De rapportage benoemt de risico’s die de ambitie werkelijk in gevaar kunnen brengen en geeft aan waar het huidige beleid mogelijk aanpassing behoeft.

Een rapportage als hiervoor bedoeld onder twee, wordt bij Philips Pensioenfonds halfjaarlijks uitgebracht en binnen het Algemeen Bestuur besproken. Deze rapportage bevat ook een inventarisatie van interne en externe ontwikkelingen die relevant kunnen zijn in het kader van de uitvoering van de strategie.

2.6.2 Risico-organisatie/Governancestructuur

Het Bestuur van Philips Pensioenfonds vindt het belangrijk dat invulling van het risicomanagement over de volle breedte van het Fonds plaatsvindt. Deze ‘tone at the top’ vormt de basis voor de verdere inrichting van het Integraal risicomanagement door middel van het zogenaamde ‘three lines of defense’-model, waarbij de risico’s zo dicht mogelijk bij de bron worden geadresseerd. De organisatie van Integraal risicomanagement bij het Fonds kan in grote lijnen als volgt worden weergegeven:

1-ste beheersingslijn

Het 'lijnmanagement' (Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en leidinggevenden binnen het Bestuursbureau) is verantwoordelijk voor het beheersen van de risico's van de beleidsterreinen waarvoor het betreffende managementonderdeel verantwoordelijk is.

2-de beheersingslijn

Het Fonds beschikt over een afdeling Integraal Risicomanagement (IRM). IRM toetst en adviseert onafhankelijk over de eerstelijns risicomanagementactiviteiten, met als doel te bewerkstelligen dat het Fonds alle financiële en niet-financiële risico's voldoende beheerst. De afdeling IRM rapporteert via een incidentenrapportage alsmede een risico controle matrix aan het Algemeen Bestuur, de Audit & Risk commissie en het Dagelijks Bestuur.

3-de beheersingslijn

De 3-de lijn wordt gevormd door de externe accountant. De externe accountant geeft een oordeel over het ontwerp en de effectiviteit van de beheersing, inclusief eerste- en tweedelijns risicomanagementactiviteiten. De externe accountant rapporteert hierover aan het Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en Audit & Risk commissie.

2.6.3 Beleidsmatig en operationeel risicomanagement

Het beleidsmatig risicomanagement bij het Fonds betreft in de kern een onafhankelijke risicobeoordeling door de afdeling IRM van alle relevante beleidsvoorstellen waarover het Algemeen of Dagelijks Bestuur besluitvorming moet plegen. Onder meer op deze manier is binnen het Fonds tegenspraak georganiseerd.

Het operationeel risicomanagement is zoals hiervoor al aangegeven primair de verantwoordelijkheid van het lijnmanagement. De afdeling IRM toetst de opzet en werking van de belangrijkste beheersingsmaatregelen die zijn getroffen om de operationele risico's te mitigeren, en rapporteert daarover via onder meer de risico controle matrix aan het Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en de Audit & Risk Commissie. Aan die gremia wordt door IRM eveneens gerapporteerd over incidenten.

Door de afdeling IRM voorgestelde verbeterpunten worden doorgaans door het Dagelijks Bestuur geaccordeerd en op korte termijn geïmplementeerd. Indien adviezen van de afdeling IRM niet worden overgenomen door het Dagelijks Bestuur, is er een escalatiemogelijkheid naar het Algemeen Bestuur.

2.7 Communicatiebeleid

Strategisch communicatiebeleid 2015-2018

Gedurende het verslagjaar is gewerkt aan de ontwikkeling van het strategisch communicatieplan 2015-2018. Begin 2015 is dit plan, na een positief gegeven advies door het Verantwoordingsorgaan, door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Samenvattend komen onderstaande punten aan de orde in het strategisch communicatieplan 2015-2018:

- Philips Pensioenfonds wil vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid bijdragen aan het financieel bewustzijn van zijn deelnemers. Dat doet het Fonds door deelnemers overzicht te verschaffen van hun persoonlijke pensioensituatie bij Philips Pensioenfonds (hoogte inkomen, invloed levensgebeurtenissen en risico's en onzekerheden). Daarnaast streeft het Fonds ernaar dat deelnemers zich geholpen voelen om inzicht te krijgen in het benodigde (pensioen)inkomen en de mogelijkheden die er zijn om dit inkomen aan te vullen. Voor wat betreft deze 'Inzicht'-doelen is het uitdrukkelijk niet de rol van Philips Pensioenfonds om persoonlijk financieel advies te geven, maar om de deelnemer met basisinformatie op weg te helpen en daarnaast de weg te wijzen naar relevante externe informatiebronnen. Tot slot beoogt het Fonds dat deelnemers bewuste afwegingen maken en/of acties ondernemen in relatie tot hun pensioeninkomen. Bovendien wil het Fonds dat de deelnemers tevreden zijn, zich goed geïnformeerd voelen en zich (mede) om die reden verbonden voelen met en vertrouwen hebben in het Fonds.
- Philips Pensioenfonds zet voor het bereiken van zijn doelen actief communicatiemiddelen in. Bij deze inzet wordt gebruikgemaakt van een multi-channel aanpak, waarbij de boodschap tegelijk via verschillende middelen wordt verspreid. De informatie wordt bovendien in meerdere kennislagen aangeboden, optimaal gebruikmakend van de digitale mogelijkheden.
- Voor het bereiken van de doelen hanteert het Fonds communicatiebeliefs die aansluiten bij de kernbegrippen klantgericht, evenwichtig, pro-actief, transparant en integer handelen.
- De effectiviteit van communicatie wordt regelmatig gemeten aan de hand van verschillende onderzoeken en uitgaande van concrete doelstellingen.

Actuele communicatiethema's in 2014

In het verslagjaar heeft het Fonds vastgesteld dat anno 2014 actuele thema's spelen die van invloed (kunnen) zijn op de pensioensituatie van de aangeslotenen. Denk daarbij de volgende thema's: het nieuwe Financieel Toetsingskader, de invoering van de collectieve beschikbare premieregeling bij Philips per 1 januari 2014, de nieuwe bestuursvorm per 1 juli 2014, de kosten van het Pensioenfonds en de wijziging van het beleggingsbeleid.

Middelen

Gedurende het verslagjaar is op verschillende manieren met de aangeslotenen van het Fonds gecommuniceerd over voorgenoemde en andere onderwerpen. De belangrijkste communicatiemiddelen worden hier aangestipt.

Generaties

Het magazine *Generaties* is in 2014 drie maal verschenen: in mei, oktober en december. In de mei-uitgave is onder andere aandacht besteed aan een terugblik op het verslagjaar 2013. Daarbij werd uitvoerig stilgestaan bij de financiële situatie van het Fonds op dat moment. Ook zijn de thema's nieuw bestuur, aanpassing beleggingsbeleid en kosten van het pensioenfonds aan de orde geweest.

In oktober is tijdens de Pensioen3daagse een extra editie verschenen. In deze uitgave is aandacht besteed aan het nieuwe Financieel Toetsingskader, de aanpassing van het beleggingsbeleid en het ESG-beleid. Daarnaast is in deze extra editie een uitvoerig artikel gepubliceerd over wat er in de pensioenregeling van Philips Pensioenfonds is geregeld voor de partner van de deelnemer: dit onderwerp heeft Philips Pensioenfonds ook breder centraal gezet tijdens de Pensioen3daagse. In de december-editie is het onderwerp 'nieuw Financieel Toetsingskader' nog eens uitvoerig behandeld. Verder is in deze editie een oproep gedaan voor nieuwe gepensioneerd-leden voor het Verantwoordingsorgaan.

Gener@ties

De digitale nieuwsbrief Gener@ties verschijnt eenmaal per kwartaal. In Gener@ties wordt aandacht besteed aan de financiële positie van het Fonds en actuele pensioenontwikkelingen. Daarnaast worden Philips-medewerkers en pensioenontvangers aan het woord gelaten over pensioengerelateerde onderwerpen. Men heeft de mogelijkheid zich te abonneren op de digitale nieuwsbrief die per e-mail wordt verstuurd. Vanuit de nieuwsbrief kan worden doorgelinkt naar de website van Philips Pensioenfonds waar verdere informatie te vinden is. Eind 2014 waren er ruim 6.000 abonnees.

Kwartaalverslag

Elk kwartaal publiceert het Fonds het kwartaalverslag op de website. In dit kwartaalverslag zijn de belangrijkste financiële gegevens van het Fonds opgenomen. Alle aangeslotenen en andere geïnteresseerden kunnen het kwartaalverslag via de website bekijken (www.philipspensioenfonds.nl/financielesituatie).

Website

Op de website van Philips Pensioenfonds kunnen deelnemers veel informatie vinden over hun pensioen en over algemene zaken binnen het Fonds. De website wordt ingezet om meer informatie te geven over een bepaald onderwerp waarover de deelnemer bijvoorbeeld per brief is geïnformeerd. Hierdoor wordt de informatie 'gelaagd' aangeboden.

Uniform Pensioenoverzicht en jaaroverzicht

Jaarlijks ontvangen alle pensioenopbouwers het Uniform Pensioenoverzicht. Dit pensioenoverzicht geeft de deelnemer informatie over zijn persoonlijke pensioensituatie. Alle pensioenontvangers ontvangen jaarlijks een jaaroverzicht. Op het jaaroverzicht staan de pensioenbedragen per 1 april.

Brief en video over financiële situatie van het Fonds

In maart 2014 hebben alle aangeslotenen van het Fonds een brief ontvangen. In deze brief is uitgebreid aandacht besteed aan de financiële positie van Philips Pensioenfonds eind 2013. Het aangepaste financieringsbeleid en ook het indexatiebesluit 2014 is toegelicht. De inhoud van deze brief is door de voorzitter van het toenmalige College van Beheer mondeling toegelicht in een persoonlijke video. De link naar deze video is opgenomen in de brief.

Informatie pensioenwijzigingen 1 januari 2014

Per 1 januari 2014 zijn vernieuwingen doorgevoerd in het Philips flex pensioen naar aanleiding van cao-afspraken. Deelnemers waarop de wijzigingen in de pensioenregeling van toepassing waren, zijn hierover in het eerste kwartaal van 2014 persoonlijk geïnformeerd. Hiervoor zijn verschillende communicatiemiddelen ingezet. In het persoonlijk overzicht was opgenomen wat de deelnemer tot 1 januari 2014 had opgebouwd in het Philips flex pensioen en hoeveel het pensioen bedroeg na omrekening van deze pensioenen naar de vernieuwde regeling. In het

overzicht zag de deelnemer ook hoe de toekomstige pensioensituatie eruit ziet in de vernieuwde pensioenregeling. In het meegestuurde boekje 'Met het oog op de toekomst' vond men informatie over de wijzigingen, een toelichting op het persoonlijk overzicht en over de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen de omrekening van het opgebouwde pensioen.

2.8 Vastgoedfraude

Achtergrond

In november 2007 kwam via een grootscheepse actie van de FIOD/ECD aan het licht dat het Openbaar Ministerie verschillende personen en rechtspersonen verdacht van fraude met onroerend goed. Onder andere werden twee voormalig medewerkers van Philips Real Estate Investment Management B.V. (PREIM) verdacht, de toenmalige beheerder van de onroerendgoedportefeuille van het Fonds. Het Fonds is bij de zogenaamde vastgoedfraude één van de benadeelde partijen.

Onderzoek

Meteen na het bekendworden van deze fraude hebben het toenmalige College van Beheer en Philips opdracht gegeven tot een onafhankelijk en diepgravend onderzoek. Dit onderzoek is uitgevoerd door advocatenkantoor De Brauw Blackstone Westbroek N.V. en stond onder toezicht van de heer drs. D.J. de Beus, voormalig voorzitter van de hoofddirectie van pensioenfonds PGGM. Hij hield namens het Fonds toezicht op de onafhankelijkheid, reikwijdte en diepgang van het onderzoek. Gelijktijdig met voornoemd onderzoek, is gestart met een evaluatie van het interne controlesysteem van het Fonds en zijn externe dienstverleners, onder toezicht van de toenmalige Auditcommissie van het Fonds.

Vervolgstappen

Het Bestuur heeft sinds de afronding van het onderzoek en de evaluatie, de aangeslotenen op diverse wijzen op de hoogte gesteld van de uitkomsten daarvan en de vervolgstappen die het Bestuur op basis van de uitkomsten heeft genomen.

Het Fonds heeft alle mogelijke maatregelen getroffen om te voorkomen dat het Fonds in de toekomst nogmaals op soortgelijke wijze wordt benadeeld. Door het Fonds zijn, in de wijze waarop het beheer van de overige beleggingen van het Fonds en het toezicht daarop is georganiseerd, daar waar nodig, verbeteringen aangebracht alsmede passende aanvullende maatregelen genomen.

Het Bestuur heeft voorts alles in het werk gesteld om de schade die het Fonds heeft geleden te verhalen op degenen die daarvoor aansprakelijk kunnen worden gehouden. Het Fonds heeft daartoe diverse (rechts)maatregelen getroffen, zoals het leggen van beslag op bezittingen van verdachten. Het Fonds is tevens diverse civiele procedures ter zake van bepaalde door het Openbaar Ministerie als verdacht bestempelde transacties begonnen.

In de strafzaken tegen diverse verdachten is door de Rechtbank Haarlem in 2012 uitspraak gedaan. De Rechtbank Haarlem heeft onder andere twee voormalige medewerkers van PREIM Frencken en Lagaunne veroordeeld tot 4 respectievelijk 1 jaar gevangenisstraf. Tegen de vonnissen van de Rechtbank is hoger beroep ingesteld. Inmiddels is in hoger beroep ook uitspraak gedaan. De hiervoor gemelde straffen zijn door het Hof verlengd tot 5 respectievelijk 2 jaar.

Vanaf medio 2010 heeft het Fonds diverse schikkingen getroffen met personen en rechtspersonen die verdacht worden of werden van betrokkenheid bij de vastgoedfraude. In 2014 heeft het Fonds aan de eerder getroffen schikkingen een aantal schikkingen kunnen toevoegen, waardoor met het merendeel van de bij de vastgoedfraude betrokken personen en aan hen gelieerde vennootschappen een regeling is getroffen. In het kader van alle schikkingen is een vergoeding betaald aan de benadeelde partijen, te weten Rabo Vastgoedgroep en Philips

Pensioenfondsen. Over de onderlinge verdeling van de ontvangen vergoedingen zijn met Rabo Vastgoedgroep goede afspraken gemaakt.

In 2012 is het Fonds ook gesprekken gestart met Philips over de vergoeding van de schade die eventueel nog resteert na afronding van alle verhaalsacties op derden. Dit houdt verband met het feit dat de vastgoedportefeuille van het Fonds gedurende een deel van de periode waarin de frauduleuze handelingen hebben plaatsgevonden, werd beheerd door een dochteronderneming van Philips (te weten PREIM). Deze gesprekken hebben geleid tot een bredere regeling in het kader van alle potentiële financiële geschillen, als gevolg waarvan het Fonds een bijdrage heeft ontvangen.

Het Algemeen Bestuur blijft zich maximaal inspannen om de door het Fonds geleden schade te verhalen. Daarvoor worden, zoals tot nu toe steeds het geval is geweest, alle mogelijke middelen ingezet. Het Fonds poogt ook met de resterende bij de vastgoedfraude betrokken personen en vennootschappen te schikken. Het is niet uitgesloten dat het Fonds rechtsmaatregelen dient te treffen om de resterende schade te verhalen op degene die daarvoor aansprakelijk kunnen worden gehouden.

Verantwoording

Anders dan bij de naar aanleiding van de vastgoedfraude doorgevoerde maatregelen bij het Fonds met betrekking tot onder andere de 'internal controls', waarover in het verleden uitvoerig is gerapporteerd, heeft het Algemeen Bestuur zich bij zijn beleid en maatregelen tot het verhalen van de geleden schade steeds geconfronteerd gezien met de beperking dat hierin naar buiten toe geen openheid van zaken kan worden gegeven. Immers zo'n openheid van zaken zou door de aangesproken partijen op punten tegen het Fonds kunnen worden gebruikt, en het Fonds in zijn verhaalsacties schaden. Ook tegen deze achtergrond heeft het Algemeen Bestuur het als bijzonder welkom ervaren dat, toen de schadeacties tegen de meest zichtbare personen en partijen in de fraudezaak waren afgerond, in de beslotenheid van het contact met het Verantwoordingsorgaan aan het Verantwoordingsorgaan openheid van zaken kon worden gegeven over de maatregelen die het Fonds de afgelopen jaren heeft genomen tot verhaal van de schade, de strategie die daarbij is gevolgd en de resultaten die daarbij zijn geboekt. Voor het oordeel van het Verantwoordingsorgaan over de afgelegde verantwoording wordt verwezen naar paragraaf 3.1 'Oordeel Verantwoordingsorgaan'. Een aantal kleinere zaken tot verhaal van schades lopen nog. De uitkomst hiervan zal in de toekomst op de gebruikelijke wijze financieel worden verantwoord.

2.9 Kosten

Het Algemeen Bestuur onderschrijft het belang van transparantie over uitvoeringskosten. Daarom wordt in deze paragraaf inzicht gegeven in de kosten van het Fonds. Daar waar nog geen volledig inzicht bestaat, werkt het Fonds met schattingen. Deze schattingen zijn gebaseerd op enerzijds informatie van de vermogensbeheerders van het Fonds en anderzijds informatie van de Pensioenfederatie.

In het huidige jaarverslag worden tevens de aanbevelingen van de AFM uit hoofde van haar onderzoek naar jaarverslagen van pensioenfondsen (uit juli 2014) zoveel als mogelijk opgevolgd. Tot de kosten wordt ook BTW gerekend voor zover deze niet kan worden teruggevorderd. Kosten in vreemde valuta zijn omgerekend naar euro's op basis van een gemiddelde omrekenkoers. Kosten die niet direct betrekking hebben op pensioenbeheer danwel vermogensbeheer zijn toegerekend aan pensioenbeheer en vermogensbeheer op een wijze die aansluit bij de aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

Kosten	2014		2013		2012	
<i>Bedragen in miljoenen euro's (tenzij anders vermeld)</i>	Separaat vermeld in jaarrekening ²²	Verrekend met rendement	Separaat vermeld in jaarrekening	Verrekend met rendement	Separaat vermeld in jaarrekening	Verrekend met rendement
Pensioenuitvoeringskosten						
Kosten deelnemer en gepensioneerde	7,9	-	7,4	-	7,6	-
Kosten bestuur en financieel beheer	0,5	-	0,5	-	1,0	-
Projectkosten	1,1	-	0,1	-	0,3	-
Opslag voor algemene kosten	1,5	-	1,6	-	1,5	-
Totaal	11,0	-	9,6	-	10,4	-
Pensioenuitvoeringskosten <i>in euro per deelnemer</i> ²³	€ 151		€ 131		€ 140	
Vermogensbeheerkosten						
Vaste beheerkosten van beleggingen	19,0	6,3	24,0	6,5	23,4	4,0
Prestatieafhankelijke vergoedingen	0,0	-	0,1	-	0,0	-
Kosten bewaarloon	0,7	-	0,8	-	1,3	-
Overige kosten	0,7	-	0,8	-	0,4	-
Opslag voor algemene kosten	4,2	-	6,7	-	7,8	-
Totaal	24,6	6,3	32,4	6,5	32,9	4,0

²² Aansluiting met de kosten genoemd in de jaarrekening is als volgt te maken: in bovenstaande tabel, in kolom 'separaat vermeld in jaarrekening' staan € 36,2 miljoen aan pensioenuitvoerings-, vermogensbeheer- en transactiekosten: deze kosten komen in de toelichting op de jaarrekening terug onder toelichting '[12] beleggingsresultaat voor risico pensioenfondsen' (€ 19,6 miljoen, afgerond € 20 miljoen) en onder toelichting '[15] pensioenuitvoeringskosten' (€ 16,6 miljoen, afgerond € 17 miljoen).

²³ Het aantal deelnemers is gedefinieerd als de som van het gemiddeld aantal actieve deelnemers en gepensioneerden. In 2014 zijn dit 72.687 personen (2013: 73.240 personen).

Kosten	2014		2013		2012	
<i>Bedragen in miljoenen euro's (tenzij anders vermeld)</i>	Separaat vermeld in jaarrekening ²²	Verrekend met rendement	Separaat vermeld in jaarrekening	Verrekend met rendement	Separaat vermeld in jaarrekening	Verrekend met rendement
Vermogensbeheerkosten <i>Als percentage van het gemiddeld belegd vermogen</i>	0,18%		0,25%		0,25%	
Transactiekosten	0,6	34,1	0,4	17,2	0,4	12,7
Transactiekosten <i>als percentage van het gemiddeld belegd vermogen</i>	0,21%		0,12%		0,09%	

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten bestaan onder meer uit de kosten van de pensioenbeheerder waaraan het Fonds de pensioenadministratie heeft uitbesteed. Daarnaast vallen ook de aan het pensioenbeheer toe te rekenen kosten van het Algemeen Bestuur en het Bestuursbureau, alsmede een deel van de toezichtskosten, kosten voor financieel beheer en projectkosten onder de pensioenuitvoeringskosten.

De kosten per deelnemer zijn sterk afhankelijk van onder meer de schaalgrootte van een pensioenfonds maar ook van het serviceniveau en de wijze van communiceren naar deelnemers. Deze factoren kunnen substantieel invloed hebben op het kostenniveau.

Het totaalbedrag aan pensioenuitvoeringskosten bedroeg over 2014 € 11,0 miljoen (2013: € 9,6 miljoen), ofwel € 151 per deelnemer (2013: € 131 per deelnemer). Deze toename wordt veroorzaakt doordat in 2014 eenmalige projectkosten zijn gemaakt voor de selectie van de nieuwe pensioenbeheerder. Zonder deze eenmalige kosten zouden de pensioenuitvoeringskosten op € 142 per deelnemer zijn gekomen. Daarnaast zijn de 'kosten deelnemer en gepensioneerde' toegenomen als gevolg van een aanzienlijk hoger aantal waardeoverdrachten in 2014 ten opzichte van 2013. Het Fonds moet kosten maken om deze waardeoverdrachten te verwerken. Het hoge aantal houdt verband met het feit dat bij een aantal pensioenfonds in 2014 de dekkingsgraad zodanig verbeterde dat waardeoverdrachten van en naar deze fondsen weer mogelijk waren.

Het totaalbedrag pensioenuitvoeringskosten is lager dan het bedrag zoals vermeld in de jaarrekening (zie toelichting [15] Pensioen- en uitvoeringskosten op pagina 120). Dit komt omdat een deel van de kosten, dat in de jaarrekening opgenomen is als kosten pensioenbeheer, overeenkomstig de aanbevelingen van de Pensioenfederatie in dit hoofdstuk is toegerekend aan vermogensbeheerkosten. Hierbij kan gedacht worden aan onder meer personeelskosten, kosten adviseurs en kosten toezicht.

Vermogensbeheerkosten

Het totaalbedrag aan vermogensbeheerkosten bedroeg in 2014 € 31 miljoen (2013: € 38 miljoen), ofwel 0,18% van het gemiddeld belegd vermogen²⁴ (2013: 0,25%). € 0,5 miljoen (2013: € 0,8 miljoen) hiervan betreft schattingen.

²⁴ Het gemiddeld belegd vermogen bedroeg over 2014 € 16.852 miljoen (2013: € 15.293 miljoen)

De 'kosten separaat vermeld in de jaarrekening' zijn kosten die direct aan het Fonds gefactureerd worden. De 'kosten verrekend met het rendement' zijn kosten die in mindering worden gebracht op het rendement en waarvoor het Fonds geen factuur ontvangt.

De vermogensbeheerkosten zijn sterk afhankelijk van de beleidskeuzes van het Fonds betreffende onder meer het risicoprofiel van het Fonds en de hieruit voortkomende beleggingsmix. Andere belangrijke factoren zijn de mate van actief dan wel passief beheer alsook de mate waarin het Fonds direct belegt in beleggingstitels of gebruikmaakt van beleggingsfondsen (indirect). De volgende tabel van de beleggingen voor risico van het Pensioenfonds geeft weer hoe de beleidskeuzes zich vertalen naar de beleggingsportefeuille. Deze keuzes kunnen leiden tot substantiële verschillen in de beheervergoeding. De tabel geeft de situatie weer ultimo 2014.

Beleggingen voor risico pensioenfonds	Omvang in € mln	% van totaal	Actief / passief	Direct / Indirect
Vastrentende Waarden	10.905	61%		
Euro Sovereign	6.652	37%	Passief	Direct
Global Sovereign	937	5%	Passief	Direct
Credits	887	5%	Actief	Direct
Hypotheke	694	4%	Actief	Direct
Obligaties in opkomende markten	843	5%	Actief	Direct
Hoogrenderende obligaties	892	5%	Actief	Direct
Zakelijke Waarden	7.304	41%		
Aandelen	5.062	28%	Passief	Direct
Vastgoed	1.781	10%	Actief	Direct / indirect
Grondstoffen	243	1%	Actief	Direct
Private equity	27	0%	Actief	Indirect
Cash	191	1%	Actief	Direct / indirect
Currency Overlay	-139	-1%	Nvt	Direct
Swap Overlay	-235	-1%	Nvt	Direct
Totaal	17.835²⁵			

Het Fonds heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan de vermogensbeheerder BlackRock. De kosten voor dit beheer worden aan het Fonds gefactureerd. De beheervergoeding betreft een vast percentage per gedeelte van het beheerd vermogen. Dit percentage is onder meer gebaseerd op de beleggingscategorie en beleggingsstijl zoals opgenomen in de tabel. Eén van de aanbevelingen van de AFM van juli 2014 is om ook de vermogensbeheerkosten per beleggingscategorie te vermelden. Het Fonds heeft deze aanbeveling niet gevolgd omdat het vanuit het oogpunt van vertrouwelijkheid niet toegestaan is deze kosten openbaar te maken.

²⁵ Betreft de beleggingen voor risico pensioenfonds ultimo 2014 zoals opgenomen in de balans in de jaarrekening (€ 19.938 miljoen) gesaldeerd met de beleggingen (derivaten) met een negatieve waarde (€ 2.073 miljoen) en de terugbetalingsverplichting uit hoofde van ontvangen liquiditeitsonderpand (€ 30 miljoen).

Voor de kosten voor andere diensten, zoals aanstelling en monitoring van externe beheerders, risicomanagement, vermogensbeheeradministratie en advisering, is met BlackRock een aparte vergoeding afgesproken. Dit betreft een vast percentage over het totaal beheerd vermogen.

Ten opzichte van 2013 zijn de vermogensbeheerkosten afgenomen: dit is voornamelijk het gevolg van de overgang naar passief beheer voor een groot deel van de beleggingen in vastrentende waarden. Deze overgang heeft eind 2013 plaatsgevonden. De passieve beleggingsstijl leidt tot een vermindering in de beheerkosten in 2014.

De directe vastgoedportefeuille van € 62 miljoen (onderdeel van de post 'Vastgoed' in de tabel) wordt door het Fonds zelf beheerd. De vermogensbeheerkosten hiervan hebben onder meer betrekking op interne kosten en externe advieskosten. Vanaf 2011 belegt het Fonds eveneens in indirecte vastgoedfondsen met een wereldwijd mandaat. Liquiditeiten die bestemd zijn voor beleggingen in indirect vastgoed worden geïnvesteerd in geldmarktfondsen. Dit geldt ook voor liquiditeiten in andere portefeuilles. Eind 2014 belegde het Fonds voor een marktwaarde van € 1.438 miljoen (eind 2013: € 496 miljoen) in geldmarktfondsen.

De kosten voor het beheer van deze geldmarktfondsen alsmede andere kosten zoals bewaarkosten en administratiekosten, zijn bepaald op basis van de prospectussen en jaarrekeningen van deze fondsen, en zijn opgenomen onder de vermogensbeheerkosten. Ook de kosten van andere beleggingsfondsen waarin het Fonds belegt, zijn opgenomen onder vermogensbeheerkosten. De beleggingen in private equity met een totale marktwaarde ultimo 2014 van € 27 miljoen (eind 2013: € 37 miljoen) kennen een zogenaamde 'fonds-van-fondsen-structuur'. Dit betekent dat het Fonds niet direct belegt in beleggingstitels maar in fondsen die op hun beurt beleggen in onderliggende beleggingsfondsen. De vermogensbeheerkosten in deze onderliggende fondsen zijn over het algemeen niet inzichtelijk en vaak niet beschikbaar. Daarom heeft het Fonds de vermogensbeheerkosten in onderliggende private equity-fondsen geschat op basis van informatie van de Pensioenfederatie. Dit betreft 2% van het gemiddeld beheerd vermogen voor beleggingen in venture capital en 1,65% voor overige private equity strategieën.

De betaalde of verschuldigde performancevergoeding maakt onderdeel uit van de vermogensbeheerkosten. Met BlackRock is met ingang van 2013 contractueel geen prestatie gerelateerde vergoeding meer afgesproken.

Onder vermogensbeheerkosten zijn tevens de kosten voor bewaring en administratie van de beleggingen opgenomen.

Tenslotte zijn onder de vermogensbeheerkosten nog diverse andere kosten opgenomen die direct verband houden met vermogensbeheer dan wel geheel of gedeeltelijk toe te rekenen zijn aan vermogensbeheer. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om advieskosten, accountantskosten, toezichtskosten en interne kosten van het Pensioenfonds waaronder personeelskosten. Daarnaast omvatten de vermogensbeheerkosten aan vermogensbeheer toe te rekenen kosten van het Algemeen Bestuur en het Bestuursbureau alsmede een deel van de toezichtskosten, kosten voor financieel beheer en projectkosten.

De vermogensbeheerkosten zoals hiervoor toegelicht, zijn gebaseerd op de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. Deze aanbevelingen wijken af van de regels voor de presentatie van de vermogensbeheerkosten in de jaarrekening (zie toelichting [12] Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds op pagina 118).

Transactiekosten

Transactiekosten zijn de kosten die gemaakt moeten worden om een (beleggings-)transactie tot stand te brengen en uit te voeren. Dit zijn over het algemeen geen kosten die aan de vermogensbeheerder worden betaald, maar kosten die bijvoorbeeld aan de beurs of aan een broker moeten worden betaald. Het verkrijgen van inzicht in deze kosten is niet eenvoudig omdat wereldwijd gewerkt wordt met zogenaamde 'netto' prijzen. Dit betekent dat de transactiekosten zijn 'verborgen' in de transactiepreizen.

Om een indicatie te geven van deze transactiekosten is gebruikgemaakt van schattingen. Het gaat dan met name om transacties in vastrentende waarden en bepaalde derivaten. Het Fonds heeft voor deze schattingen informatie gebruikt van de vermogensbeheerder. Omdat transactiekosten deel uitmaken van de transactiepreizen, is in het rendement reeds rekening gehouden met deze kosten.

De totale transactiekosten over 2014 bedroegen € 35 miljoen (2013: € 18 miljoen). € 30 miljoen hiervan betreft schattingen. De verdeling van de totale kosten is als volgt:

- In- en uitstapkosten bij beleggingsfondsen²⁶: € 9 miljoen (2013: niet bekend)
- Aan- en verkoopkosten bij directe beleggingen: € 25 miljoen (2013: € 17 miljoen)
- Transactiekosten bij vastgoed: € 1 miljoen (2013: € 1 miljoen)

Onder in- en uitstapkosten bij beleggingsfondsen zijn opgenomen de door de vermogensbeheerder geschatte instapkosten gemaakt bij de uitbreiding van de beleggingen in indirect vastgoedfondsen. In 2013 beschikte het Fonds nog niet over een schatting van deze kosten.

Voor aan- en verkoopkosten bij aandelen- en futuretransacties zijn de werkelijk betaalde broker- en commissiekosten opgenomen voor een totaalbedrag van € 4 miljoen (2013: € 1 miljoen). De overige aan- en verkoopkosten hebben betrekking op vastrentende waarden en derivaten (interest rate swaps, inflation swaps en valutatermijntransacties). Deze kosten zijn door de vermogensbeheerders geschat door een gemiddeld transactiekosten-percentage te relateren aan het werkelijke totale transactievolume (in euro's) per beleggingscategorie in 2014. De toename in deze kosten is gerelateerd aan een aantal omvangrijke transitie die hebben plaatsgevonden in 2014, waardoor de transactievolumes zijn toegenomen, evenals de transitiekosten die BlackRock in rekening brengt. De belangrijkste transitie in 2014 betreft de wijziging van het beleggingsbeleid gedurende de tweede helft van 2014. Meer hierover is terug te vinden in de thema-pagina 'Transitie naar nieuw beleggingsbeleid' (pagina 28). De incidentele kosten van transitie in 2014 bedroegen € 16 miljoen (0,09% van het gemiddeld belegd vermogen). Deze € 16 miljoen is opgenomen in de € 25 miljoen (aan- en verkoopkosten bij directe beleggingen). Zonder deze eenmalige transactiekosten zouden de transactiekosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen 0,12% bedragen.

De transactiekosten bij vastgoed houden verband met de verkoop- en verhuurkosten van het directe vastgoed en betreffen onder meer in 2014 verschuldigde overdrachtsbelasting en makelaarscourtage. Ook de advieskosten gemaakt bij de selectie van indirect vastgoedfondsen zijn opgenomen als transactiekosten vastgoed.

²⁶ Het Fonds beschikt niet over informatie over eventuele in- en uitstapkosten bij beleggingen in onderliggende fondsen van private equity en hedgefondsen. Deze zijn niet meegenomen.

Relatie van de kosten voor vermogensbeheer met fondsrendement en risicoprofiel

In de hiernavolgende tabel worden de vermogensbeheer- en transactiekosten weergegeven in relatie tot het rendement van het Fonds:

	2014	2013
Bruto rendement	19,9%	1,01%
Vermogensbeheerkosten (verrekend met rendement)	-0,04%	-0,04%
Transactiekosten (verrekend met rendement)	-0,21%	-0,12%
Gerapporteerd rendement (in jaarverslag)²⁷	19,6%	0,85%
Vermogensbeheerkosten (separaat vermeld in jaarrekening)	-0,14%	-0,21%
Netto rendement	19,5%	0,64%

De vermogensbeheerkosten hangen samen met de beleggingsstrategie die een fonds hanteert, en de wijze waarop deze strategie wordt vertaald naar beleggingsmandaten. In het algemeen kan men stellen dat beleggingscategorieën met een hoger verwacht rendement en risico (bijvoorbeeld indirect vastgoed of aandelen) hogere kosten met zich meebrengen dan staatsobligaties, die een lager verwacht rendement en risico kennen. Het Philips Pensioenfonds is in 2014 overgegaan op een risicovoller beleggingsbeleid, teneinde een hoger rendement te realiseren. Deze aanpassing sloot aan bij de ambitie en risk appetite die het Fonds heeft geformuleerd. Er is meer opgeschoven richting zogenoemde zakelijke waarden, waardoor de vermogensbeheerkosten zijn toegenomen.

Een ander belangrijk aspect voor de kosten is de wijze waarop de beleggingsstrategie wordt geïmplementeerd. Het Fonds hanteert als principe ("investment belief"), dat passief wordt belegd tenzij er voldoende bewijs is dat de extra kosten die gepaard gaan met actief beheer meer dan gecompenseerd worden door een hoger verwacht rendement, of een passieve implementatie niet mogelijk is. Er vindt dus een afweging plaats of de extra kosten van actief beheer opwegen tegen het verwachte extra rendement van dat actief beheer oplevert. Deze aanpak heeft tot gevolg dat het grootste deel van het vermogen van het Fonds passief wordt belegd.

Vergeleken met andere Fondsen zijn de vermogensbeheerkosten van Philips Pensioenfonds relatief laag. Dit kan deels verklaard worden door een relatief grote weging naar vastrentende waarden. Hoewel het Fonds is opgeschoven naar een hoger risicoprofiel van de beleggingen, wordt vanwege de rijpheid van het Fonds nog altijd 60% in vastrentende waarden belegd. Maar daarnaast spelen ook de hoofdzakelijk passieve invulling van de portefeuille en de minimale allocatie naar private equity, hedge fondsen en andere alternatieve assets, een belangrijke rol.

²⁷ Het gerapporteerde rendement is berekend op basis van werkelijke cijfers. Het in deze tabel vermelde bruto rendement en netto rendement zijn van dit gerapporteerde rendement afgeleid.

2.10 Verwachtingen 2015

In deze paragraaf wordt vooruitgeblikt op het jaar 2015.

Nieuwe pensioenbeheerder PGGM

Vanaf 1 januari 2016 gaat pensioenbeheerder PGGM de administratie van de Philips-pensioenen verzorgen, evenals de informatievoorziening aan de deelnemers. Tot dat moment blijft de huidige pensioenbeheerder van het Fonds, Aon Hewitt, deze werkzaamheden verrichten. De verwachting is dat de overgang naar de nieuwe pensioenbeheerder in 2015 veel aandacht van zowel het Bestuur als het Bestuursbureau zal vergen.

Invulling vastgoedallocatie

Vanwege de invoering van het nieuwe beleggingsbeleid is de vastgoedallocatie toegenomen (10% van de portefeuille). In 2015 wordt deze allocatie verder gevuld met beleggingen.

Opsplitsing onderneming

De onderneming heeft in 2014 een belangrijke mededeling gedaan over de toekomststrategie van de onderneming. Ondertussen is een proces in gang gezet voor de opsplitsing van het huidige Philips in twee zelfstandig opererende ondernemingen. De ene onderneming zal zich concentreren op HealthTech (gezondheidszorg en consumentenlifestyle). De andere onderneming op verlichtingsoplossingen.

Een van de punten die aan de orde zal komen voor de onderneming die zich zal gaan richten op verlichtingsoplossingen, is of het na verkoop van een meerderheidsbelang, mogelijk is om de pensioentoezeggingen van de betreffende onderneming ook na de splitsing uit te laten blijven voeren door Philips Pensioenfonds.

Het betreft enkele duizenden medewerkers. Indien de pensioenen van deze mensen niet langer bij het Fonds zouden worden ondergebracht, daalt het aantal pensioenopbouwers van het Fonds derhalve met enkele duizenden. Als deze deelnemers de waarde van hun opgebouwde pensioenen zouden overdragen naar een nieuwe pensioenuitvoerder, zou daarmee naar schatting een bedrag van tussen de € 700 miljoen en € 1.000 miljoen gemoeid zijn. Een nauwkeuriger schatting is op dit moment nog niet mogelijk, omdat nog niet precies bekend is welke medewerkers overgaan naar de onderneming die zich zal gaan richten op verlichtingsoplossingen. Overigens is een dergelijke collectieve waardeoverdracht alleen mogelijk met instemming van het Algemeen Bestuur.

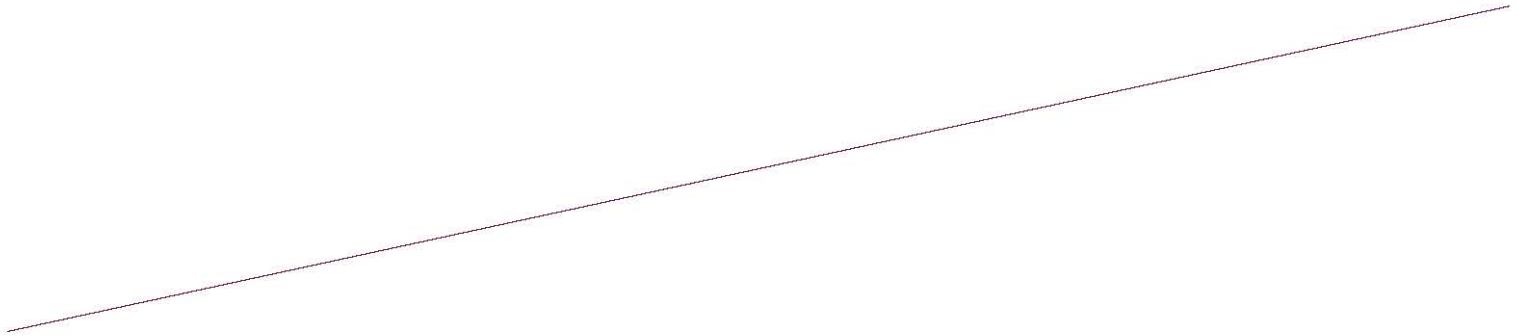
Financieel Toetsingskader per 1 januari 2015

De verwachting is dat de invoering van de nieuwe financiële spelregels die voortkomen uit het FTK dat geldt per 1 januari 2015 veel aandacht van het Bestuur zal opeisen.

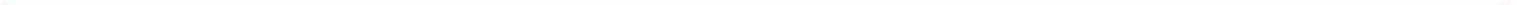
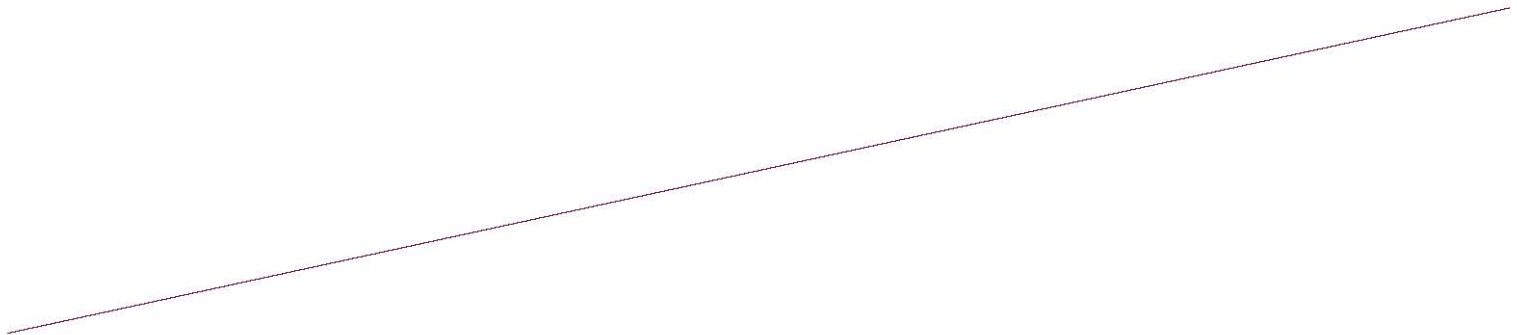
Organisatie Philips Pensioenfonds

Verwacht wordt dat in 2015 geen substantiële wijziging plaatsvindt in het aantal medewerkers van het Fonds.

Eindhoven, 6 mei 2015
Het Algemeen Bestuur

3 Verantwoording

3.1 Het Verantwoordingsorgaan: wie, wat, hoe

Taak

Volgens de wet moeten besturen van pensioenfondsen periodiek verantwoording afleggen jegens belanghebbenden, te weten betrokken werkgevers, werknemers en ex-werknemers, al dan niet gepensioneerd. Dat zich verantwoorden gebeurt richting een zogeheten verantwoordingsorgaan, dat in de Pensioenwet als vertegenwoordiger van die belanghebbenden is benoemd. Tegen die achtergrond is het verantwoordingsorgaan bevoegd tot een Oordeel over het door het bestuur gevoerde beleid en de uitvoering daarvan. Het verantwoordingsorgaan is het enige instituut dat als vertegenwoordiger van direct betrokkenen recht op informatie heeft bij navraag en klachten kan indienen bij de Ondernemingskamer.

Het verantwoordingsorgaan is daarnaast ook adviesorgaan richting Bestuur, dat in bepaalde situaties zelfs verplicht moet worden ingeschakeld. Dat geldt bijv. voor de inrichting van het interne toezicht, het beloningsbeleid en de communicatieaanpak.

Een verantwoordingsorgaan heeft ten slotte een informatieve taak richting belanghebbenden. Dat gebeurt via het Oordeel, dat wettelijk verplicht publiekelijk bekend moet worden gemaakt en bijvoorbeeld via websites vindbaar moet zijn. Bij Philips Pensioenfonds (PPF) geldt voor het Verantwoordingsorgaan (VO) traditioneel een nog ruimere taakomschrijving. Het Oordeel van het VO werd immers gebruikelijk niet alleen gepubliceerd, maar ook publiekelijk bespreekbaar gemaakt. Voorheen gebeurde dat in de verplichte Vergadering van Aangesloten, die vorig jaar voor het laatst werd gehouden. In de toekomst gaat dat via de dialoogsessies, die het Fonds in mei/juni dit jaar wil organiseren en/of VO discussiebijeenkomsten. Om de gedachtewisseling in die bijeenkomsten op goede basis te kunnen voeren, is het Oordeel van het VO over deze periode daarom hier en daar van extra achtergrond en toelichting voorzien.

Samenstelling

Per 1 juli 2014 is voor PPF een nieuw bestuursmodel ingevoerd. In samenhang werd het College van Beheer in min of meer dezelfde samenstelling als niet-uitvoerend bestuurslid doorgeschoven naar het Algemeen Bestuur (AB). De top van het Directiebureau werd aan dat bestuur toegevoegd als uitvoerend Dagelijks Bestuur (DB). Van buitenaf ten slotte werd als niet-uitvoerend bestuurder een onafhankelijk voorzitter aangetrokken. Vergelijkenderwijs heeft PPF daarmee een relatief groot bestuur met feitelijk net zoveel gezichten aan tafel als de voorafgaande periode. Dat geldt ook voor het VO, zij het dat vice-voorzitter Paul van der Steen in januari 2015 onder voorbehoud van goedkeuring van De Nederlandse Bank (DNB) is benoemd tot niet-uitvoerend bestuurder in het AB.

Van de mogelijkheid tot uitbreiding van het VO, die in de context van het nieuwe bestuursmodel is besproken, is geen gebruik gemaakt. In vergelijking met andere fondsen heeft PPF daarmee een heel klein verantwoordingsorgaan.

Dezelfde zes gezichten, maar wel in een andere weging. Volgens de wet zoals die vanaf 1 juli 2014 ging gelden, moet de bezetting van een verantwoordingsorgaan in overeenstemming zijn met de relatieve getalsverhoudingen tussen pensioenopbouwers en pensioentrekkers. Er mag, maar hoeft geen lid te zijn namens werkgever. Bij PPF leidt deze wettelijke afspiegelingseis tot een samenstelling met vier leden namens gepensioneerden tegenover één namens werknemers. Gezien de minimum-omvang van het VO waarvoor bij PPF is gekozen, is statutair bepaald dat er voor zowel het werknemers- als het werkgeverslid een plaatsvervanger wordt benoemd, die actief in het overleg mee mogen doen. Tegen die achtergrond is Karin Aalbertsen als plaatsvervangend

lid namens werknemers gaan optreden als back-up voor VO-voorzitter Roger Poulssen en werd Jurjen Jongma plaatsvervangend lid achter vice-voorzitter Paul van der Steen. Op 10 maart 2015 is Gabriel van de Luitgaarden op aanwijzing van de Onderneming als diens opvolger benoemd. Voor de bezetting van de posities namens Gepensioneerden voor de komende periode vinden deze maand verkiezingen plaats. Het VO is Paul uiteraard zeer erkentelijk voor zijn waardevolle bijdrage en collegiale inzet in het VO vanaf medio 2011.

Taakuitvoering

Primair voor het doen en laten van het Verantwoordingsorgaan is, dat VO-leden onafhankelijk moeten denken en oordelen, ongeacht door wie zij zijn voorgedragen of gekozen. 'De leden van het Verantwoordingsorgaan oefenen hun taak uit zonder last of ruggespraak.', zeggen de PPF Statuten.

Voor wat betreft het Oordeel is het belangrijk te noteren dat het VO besluiten en uitvoering weliswaar achteraf toetst, maar wel uitgaande van de feiten en kennis van toen. Het oordeel van het VO betreft dus puur en alleen de vraag of een goed geïnformeerd mens op het moment van besluit of uitvoeren normaal ook zo had kunnen concluderen of laten uitvoeren. Daarnaast gaat het om evenwichtigheid. Alle Bestuursleden, namens wie ook benoemd (werkgever, werknemers of gepensioneerden) en ook de onafhankelijke, moeten de vaak duidelijk verschillende belangen van groepen belanghebbenden in alle besluiten en situaties objectief evenwichtig wegen en afwegen.

Het jaarverslag en de jaarrekening zijn kerndocumenten voor de Oordeelvorming, maar het VO krijgt meer informatie en ook eerder en kan daarom ook zelf vragen. Zo ontvangt het VO periodiek kopie van de lijst met bevestigde bestuursbesluiten en ook de interne kwartaalrapportages. Ieder kwartaal is er verder in principe een informatief gesprek op het Directie-, inmiddels Bestuursbureau dan wel met een representatieve bestuursafvaardiging. Aanvullend bespreekt het VO tenslotte de (concept) jaarstukken met de externe actuaris en accountant.

Taakinfilling

Sinds het Oordeel over de vorige verslagperiode van 22 april 2014 kwam het VO twaalf (12) maal bijeen, veelal in aanwezigheid van nu-DB leden en tweemaal met een representatieve delegatie van het Bestuur. Verder werd frequent informeel afgestemd via en onder coördinatie van VO-voorzitter Roger Poulssen, vooral inzake adviezen over voorgenomen bestuursbesluiten en onderwerpen, waarover binnen het VO verschillend werd gedacht. Tenslotte waren in de voorlichtingsbijeenkomst voor geïnteresseerden in het VO-lidmaatschap namens gepensioneerden voorzitter en secretaris aanwezig om vragen te beantwoorden.

Separaat werd op verzoek zes (6) keer schriftelijk met urgentie gericht advies uitgebracht. In een aantal gevallen werden daarbij bedenkingen of verdere punten ter overweging meegegeven.

3.2 Hoofdaandachtspunten

Het Oordeel van het VO in dit jaarverslag betreft beleid en uitvoering in het verslagjaar 2014 met een beperkte uitloop naar begin 2015, o.a. voor wat betreft het indexatiebesluit.

Algemeen

2014, dit verslagjaar, kan voor PPF qua hoofdaandachtspunten gekenmerkt worden als een jaar van vooral herschikking én heroriëntatie.

Herschikken was er bestuurlijk in samenhang met de invoering van een nieuw bestuursmodel met een duidelijk andere afbakening van taken en verantwoordelijkheden. Herschikking was er financieel door het doorvoeren van een nieuw beleggingsbeleid met meer kansen, maar ook meer risico's en de zekerheid van sterkere waardefluctuaties op kortere termijn.

Heroriëntatie was er beleidsmatig op een koers op eigen kracht, met de Onderneming als plansponsor nu op afstand. Onderhandelingen onder hoge druk werden in februari 2014 immers afgesloten met een totaaltransactie, die het Fonds tot uitvoerder benoemde van ook de nieuwe Collectieve DC pensioen-regeling en daarnaast de definitieve afbetaling regelde van alle rechten van het Fonds op aanvullende pensioenbijdragen door de Onderneming. Heroriëntatie tenslotte speelde vanzelfsprekend ook bij de in- en uitvoering van nieuwe, steeds strengere deskundigheidsregels en andere aanwijzingen vanwege wetgever en toezichthouder en de anticipatie op de voorschriften uit het aangekondigde nieuwe Financieel Toetsingskader per 1 januari 2015.

Het was veel, heel veel dat moest worden gedaan en besloten. Bewondering en waardering is op zijn plaats. Dank ook en het VO wil daarvan op voorhand graag getuigen. Dank aan een bestuur dat met voorzichtigheid zijn weg koos en dank ook en vooral aan een Bestuursbureau, dat heel veel werk verzette, organiseerde en coördineerde. Ondanks een aantal kritische noten is het VO in zijn toetsing in totaliteit vooral heel positief.

Bijzondere aandachtspunten voor het VO worden hieronder behandeld.

Uitvoeringsovereenkomst Philips-PPF dd 14 februari 2014

Vanuit het verleden, maar ook richting de toekomst is het belangrijkste beleidsbesluit dat in het verslagjaar werd genomen, de goedkeuring op de transactie, waarbij in samenhang met de opdracht tot uitvoering van de nieuwe CDC pensioenregeling ook de aanspraken van het Fonds werden afgekocht op verdere, mogelijk nog verschuldigde aanvullende bijdragen vanuit de Onderneming. Op grond van de in dat kader getekende uitvoeringsovereenkomst is inmiddels het volle toegezegde bedrag van € 600 miljoen ontvangen. Daarvan was € 100 miljoen bestemd als bestemde premiereserve ten gunste van pensioenopbouwers. In aanvulling daarop is dit jaar nog een bedrag van € 6,4 miljoen betaald ten behoeve van niet-CAO pensioenopbouwers.

Het VO heeft over de merites van deze transactie en de besluitvorming ter zake het nodige opgemerkt in zijn Oordeel van 22 april 2014 en blijft bij die kritisch begripvolle stellingname. In verband met onderstaande beschouwingen over dekkingsgraadproblemen wordt aangetekend, dat de dekkingsgraad van PPF als gevolg van de Philips' betalingstoezegging volgens de accountant relatief met circa 3% extra omhoog ging.

Nieuw Beleggingsbeleid

Traditioneel heeft PPF altijd prudent belegd. Veel geld in zg. vastrentende waarden (obligaties e.d.), waarmee een groot stuk van het renterisico werd afgedekt. Dat paste bij de aard van het Fonds dat steeds meer vergrijsde en dat paste ook en na de invoering van nieuwe boekhoudregels in versterkte mate bij de belangen van de Onderneming. Winsten en verliezen op het PPF pensioenvermogen die niets met de operationele bedrijfsvoering te maken hadden, moesten in de Philips' jaarrekening worden getoond en konden bij beleggers tot onjuiste conclusies leiden.

Deze overwegingen waren uiteraard niet nieuw voor de leden van het PPF Bestuur, maar kregen een extra lading toen bekend werd dat de sociale partners praatten over een CAO met een pensioen op een voor 5 jaar vast gefixeerde collectieve DC basis en daarbij afkoop van alle nog mogelijk uitstaande verplichtingen uit het verleden. Aanvulling van het pensioenvermogen via verhoogde of extra pensioenbetalingen door de Onderneming kwam daardoor als mogelijkheid te vervallen en indexatie-ambities moesten zelfstandig worden waargemaakt.

Elementair vanwege de reële ambitie die het Fonds voert, is vanaf begin 2013 gewerkt aan een nieuw beleggingsbeleid, dat in het eerste kwartaal van 2014 aan De Nederlandse Bank is gepresenteerd. De implementatie kreeg zijn beslag vanaf 1 juli 2014. Het VO hecht eraan op te merken dat als gevolg van het nieuwe beleggingsbeleid de vereiste dekkingsgraad met rond 3% omhoog en de vrije ruimte met hetzelfde percentage naar beneden is gegaan.

De combinatie van het nieuwe beleggingsbeleid en de voortschrijdende daling van algehele rente niveaus maken dat de kostendekkende premie die nodig is om de 1,85% pensioenopbouw voor de actieven in te kopen hoger uitpakt. Zelfs hoger dan de 24% premie die daarvoor met Philips in 2013 voor 5 jaar is afgesproken. Dat had als consequentie dat aanvullend uit de bestemde premiereserve circa 23 miljoen euro moest worden onttrokken om de gewenste 1,85% pensioenopbouw in 2015 te kunnen waarmaken. Omdat de premiereserve primair aangewend dient te worden voor de opbouw tot 2019, was er geen ruimte voor (aanvullende) indexatie van de aanspraken van de actieven uit diezelfde bron. De eisen van het nieuw Financieel Toetsingskader (nFTK) tenslotte leidden tot een nog verdere verhoging van de vereiste dekkingsgraad per 1 januari 2015.

Nieuw Financieel Toetsingskader

Het nieuwe Financieel Toetsingskader dat vanaf begin 2015 geldt, heeft vanzelfsprekend geen directe betekenis met betrekking tot het verslagjaar, maar speelt wel nadrukkelijk met betrekking tot de resultaatsbestemmingen in dat verband. Simpel gezegd stellen de nieuwe regels dat er meer geld in de knip moet zijn alvorens je iets extra's kunt doen voor belanghebbenden. PPF dat gezien zijn weinig risicovolle beleggingsbeleid ultimo 2013 kon volstaan met een buffer van 7% bovenop het totaalbedrag aan nominaal uitstaande pensioenverplichtingen, werkte per eind 2014 met een tot circa 10% verhoogde buffereis. Op 1 januari 2015 kwam daar nog eens circa 6% bij en moest het vereist eigen vermogen 116,2% zijn van het totaal van de nominale pensioenverplichtingen. Zoveel vermogen was er niet bij PPF en dus moet PPF vanwege een reservetekort weer gaan werken aan een herstelplan en komt PPF weer onder strenger toezicht van De Nederlandse Bank.

Het nieuwe Financieel Toetsingskader accentueert nog eens extra de dilemma's, waarvoor het PPF Bestuur zich geplaatst ziet. Enerzijds de ambitie tot behoud van koopkracht, waarvoor een ander beleggingsbeleid noodzakelijk is en anderzijds de negatieve kortetermijneffecten van dit beleggingsbeleid, te weten een reservetekort en een hogere kostendekkende premie nodig voor

de nagestreefde 1,85% jaarlijkse opbouw. Het VO begrijpt de dilemma's en ook het besluit om ondanks alles toch onverwijd uitvoering te geven aan het lang overwogen nieuwe beleggingsbeleid.

In verband met dat nieuwe beleid en het daarmee hopelijk te realiseren koopkrachtbehoud is het overigens relevant op te merken dat het nieuwe Financieel Toetsingskader ook nadere indexatie-eisen introduceert. Toekomstbestendig indexeren is het motto. Je mag niet aan (gedeeltelijke) indexatie beginnen, als je dat redelijkerwijs ook op langere termijn niet kunt blijven doen. De in 2014 uitgedeelde indexatie zou onder de nieuwe regels vrijwel zeker niet plaats hebben mogen vinden. Inhaalindexatie is mogelijk als de dekkingsgraad boven een bepaald niveau komt, maar gaat normaal gesproken gradueel en in stappen, want volledige inhaal is alleen toegestaan bij een super hoog dekkingsniveau.

Indexatiebesluiten PPF

Tegen de achtergrond van de eerder besproken uitvoeringsovereenkomst is verplicht gesproken over de indexatieambitie van het Fonds. Die is gehandhaafd op 100% ondanks de consequenties van het nieuwe Financiële Toetsingskader en het nieuwe beleggingsbeleid. 100% Koopkrachtbehoud en 100% compensatie voor looninflatie is dan ook niet het streven voor morgen, maar geldt op een termijn van 15 jaar. In pensioenfondsjargon wordt dat 100% streven een reële ambitie genoemd en volgens het PPF-bestuur is die ambitie naar huidige verwachting ook haalbaar in de realiteit. Volgens de gemaakte berekeningen op basis van een veelheid aan kansscenario's is het herstelvermogen van het Fonds op een vijftienjaarstermijn daarvoor normaal groot genoeg. Naar de mening van het VO blijft dat echter toch een hele uitdaging met vandaag de dag een reële dekkingsgraad²⁸ van ca. 79%. Die reële dekkingsgraad moet nog een heel eind omhoog om de reële ambitie ook echt reëel te maken.

77

Als bekend is de betekenis van een reële 79% dekkingsgraad, dat je op dit moment pas voldoende middelen hebt voor 100% koopkrachtbehoud, als je iedereen per direct tot die 79% in zijn aanspraken zou korten.

Dat de 100% ambitie binnen de gestelde termijn gehaald kan worden, is echter uit de gemaakte berekeningen ook duidelijk. Wel is daarvoor een substantiële stijging nodig van de reële rente en van de beurskoersen. Dat is niet onmogelijk, maar het VO onderstreept de mening van het AB dat er de nodige risico's zijn. Het VO verzoekt het Bestuur om in een volgend jaarverslag informatie op te nemen over de gevoeligheid van de reële dekkingsgraad voor veranderingen in reële rente en rendementen van zakelijke waarden. Op die manier krijgt de lezer enig gevoel voor wat er nodig is om een hogere reële dekkingsgraad te bereiken. De informatie daarover zou kunnen worden gegeven door middel van een tabel vergelijkbaar met de tabel opgenomen op pagina 22 van het Jaarverslag.

Indexatie is vanaf het moment dat deze is toegekend, onvoorwaardelijk en onherroepelijk, resulteert in een uitgavenpost en verhoogt de pensioenverplichtingen direct en op lange termijn. Samen met de nieuwe toekomstbestendigheidseis goede redenen om niet te snel tot indexatie te besluiten. De wetgever heeft daarom op voorhand een ondergrens ingebouwd, waarbeneden indexatie niet is toegestaan. Die lag tot 1 januari 2015 bij de aanwezigheid van minder dan het minimum eigen vermogen. In de vorige herstelplanperiode heeft het Bestuur die grens voor PPF

²⁸ Het Jaarverslag praat over de reële marktrente-dekkingsgraad en vermeldt in noot 10-11 op pag. 23 dat deze reële marktrente-dekkingsgraad precies hetzelfde wordt berekend als wat in eerdere rapportages simpelweg de reële dekkingsgraad werd genoemd. Vanwege het toch wel geforceerde woordgebruik houdt het VO het liever bij de oude terminologie.

opgetrokken naar de aanwezigheid van tenminste het Vereist Eigen Vermogen ofwel naar een dekkingsgraad van 107 (was 104%). In januari 2015 heeft het AB dat prudente besluit herhaald en de indexatielast opnieuw wat hoger en voorzichtiger neergelegd. Door dat besluit geldt voor indexatie bij PPF nu een ondergrens van 100% + het Vereist Eigen Vermogen ofwel een dekkingsgraad van 116,2% in plaats van de wettelijke minimumreferentie van 110%. Het VO vindt dit besluit op zich begrijpelijk en aanvaardbaar, maar had ter zake graag meer toelichting in het Jaarverslag gezien.

Tenslotte het indexatiebesluit 2015 ofwel geen indexatie. Het VO begrijpt en accepteert het besluit vanwege de financiële situatie, waarin het Fonds verkeert.

Implementatie nieuw Bestuursmodel

Over het nieuwe bestuursmodel met een toporgaan, waarin ook plaats is voor dagelijks betrokken operationeel bestuurders en afschaffing van alle voorbereidende adviescommissies m.u.v. Audit & Risk, is het VO nog steeds positief. Het VO denkt uit de praktijk te mogen concluderen dat het zogenaamde one-tier board model inderdaad snellere besluitvorming en uitvoering bevordert. Anderzijds zitten er nog steeds veel mensen aan tafel. Mogelijk dat met een kleinere bezetting de effectiviteit nog groter zou kunnen zijn.

Onveranderd blijft het VO pleiten voor afschaffing van vroeger verholen, maar nu statutair zelfs specifiek zo benoemde vetorechten voor elk van de drie geledingen, werkgever, werknemers en gepensioneerden. Afschaffing zou de slagvaardigheid nog verder vergroten en afschaffing is ook mogelijk, want met vier niet-geleding gebonden is er voldoende tegenwicht om een eventuele profilering van groepsbelangen te neutraliseren. Als toch weer naar de Statuten zou worden gekeken, zou het VO graag ook duidelijker vermeld zien dat voor AB-leden namens werknemers en gepensioneerden niet langer geldt, dat zij bij Philips in dienst moeten zijn of zijn geweest.

Herhaald wil het VO ook het belang onderstrepen op de externe verificatie van de kwaliteit en inbedding van de processen en procedures, die bij PPF spelen. Toezicht vanuit het AB door de niet-uitvoerende bestuursleden kan in dit opzicht veel, maar zeker niet alles afdekken. Vandaar dat het VO heeft gepleit en blijft pleiten voor het doorzetten van externe visitaties, jaarlijks, in geselecteerde volgorde op specifieke aandachtsgebieden en een enkele maal over de volle breedte.

3.3 Overige bemerkingen en aanbevelingen

Communicatie

Voorheen heeft het VO zich wel eens kritisch uitgelaten over de wijze, waarop het Fonds naar buiten communiceerde en dat vooral richting Aangeslotenen. Met de tijd is het VO positiever geworden. Het Jaarverslag blijft moeilijk te lezen, maar de externe communicatie via bijv. het Generaties magazine voldoet in zijn heldere verhalen en geeft op een prettige manier informatie.

De kritiek van het VO dat er geen coherente basis was voor het PPF communicatiebeleid, is inmiddels ook ondervangen. Eind 2014 is een samenvattend communicatieplan opgesteld dat duidelijke uitgangspunten bevat. Daarin wordt qua doelstellingen onderscheid gemaakt in enerzijds wat pensioenopbouwers zouden moeten weten over de eigen situatie en anderzijds wat voor iedereen van interesse zou moeten zijn. In de deelnemerscommunicatie wordt beoogd elke werknemer de informatie te geven die nodig is om te kunnen bepalen of er aanvullend moet worden gespaard. De pensioenfondsinformatie is algemeen gericht en geeft inzicht in hoe het met het Fonds gaat, in enge en brede zin. Het gaat dan bijvoorbeeld om vragen als waarom voorlopig nog even geen indexatie en andere zaken die van belang zijn om te weten.

Uit hoofde van zijn opdracht zal het VO het communicatiebeleid kritisch blijven volgen, maar dat de lijn goed is, is duidelijk.

Nieuwe pensioenbeheerder

Per 1 januari 2016 eindigt het contract met Aon Hewitt als uitvoerder van de pensioensbeheeractiviteiten zoals die bij PPF aan de orde waren. Als gevolg is naar andere opties gekeken en is na zeer zorgvuldige analyse besloten tot een overdracht van verantwoordelijkheden per 1 januari 2016 aan PGGM, de verzelfstandigde uitvoeringsorganisatie van het op een na grootste bedrijfstakpensioenfonds, Zorg en Welzijn. Uiteraard is zo'n transitie heel complex en daarom zijn in constructieve samenspraak met zowel Aon Hewitt als PGGM afspraken gemaakt die een goede voortgang in het overgangsjaar 2015 moeten waarborgen.

Dat de overgang naar nieuwe systemen etc. onvermijdelijk risico's heeft, is het AB duidelijk en ook dat waakzaamheid geboden blijft. Het VO hoopt met het AB dat de transitie in goede sfeer en met goede uitkomsten zal worden gerealiseerd.

Beloningsbeleid

Beloningsbeleid is, zeker in deze dagen, een gevoelig onderwerp, waarover het VO volgens de wet en ook de PPF statuten een specifiek adviesrecht toekomt. Het VO begrijpt dat de nieuwe bestuursstructuur in dat verband veranderingen brengt, maar tot 1 juli dit jaar was de situatie duidelijk. De CvB-werkgeverleden inclusief voorzitter deden hun werk voor PPF als onderdeel van hun normale Philips taak en kregen dus geen additionele vergoeding. Dat gold ook voor de CvB leden namens werknemers, met dien verstande dat PPF de afdelingen waar zij normaal werkzaam waren, een tijdgerelateerde vergoeding betaalde. De CvB'ers namens gepensioneerden tenslotte kregen een vacatievergoeding.

In het verslagjaar is ter zake geen verandering gekomen, maar in de nieuwe bestuursopzet is op part-time basis ook een onafhankelijk voorzitter als niet-uitvoerend bestuurslid actief. Daarnaast is een drietal full-timers vanuit het Directiebureau als uitvoerend bestuurder tot het AB toegetreten. Omdat de arbeidsvoorwaarden van de tot het AB toegetreten uitvoerende

bestuursleden als gevolg van hun toetreding niet gewijzigd zijn, leidt de nieuwe opzet maar beperkt tot extra kosten.

Opvolging

Het VO is de afgelopen periode tot zijn spijt geconfronteerd geweest met formuleproblemen rond de opvolging cq invulling van vacatures met een nieuwe bemensing. Om dit soort problemen te vermijden beveelt het VO aan om mede vanwege de transparantie naar buiten het opvolgingsschema vast onderdeel te maken van de rapportage via het Jaarverslag.

3.4 Vastgoedfraude

Vrij snel na zijn aantreden in eerste samenstelling in april 2009 werd het VO in algemene zin geïnformeerd over de vastgoedfraude, welke zich eind 2007 openbaarde. Dat gebeurde onder uitdrukkelijke geheimhouding en van die verplichting is het VO nog maar ten dele ontslagen. In zijn successieve Oordeelrapportages is het VO dan ook stevast terughoudend geweest en heeft het zich maximaal wat preciezer uitgelaten over de aandacht, die de zaak bij de PPF bestuurder kreeg en had gekregen. Die was groot met name via het Special Committee, dat de operationele afstemming met advocaten en experts verzorgde. Het Special Committee is inmiddels opgeheven, de strafprocessen tegen diverse betrokkenen lopen naar hun eind en met de meeste partijen zijn schikkingen bereikt. Het is tegen deze achtergrond dat CvB-voorzitter Harry Hendriks tijdens de laatste Vergadering van Aangeslotenen vorig jaar publiekelijk verklaarde, dat het Bestuur zich nu tegenover het VO zou verantwoorden over het gevoerde beleid en de gemaakte beleidskeuzes.

Tegen deze achtergrond is in dit Oordeel over het boekjaar 2014 een nadere stellingname vanwege het VO opgenomen. Het gaat daarbij vooral over de acties die zijn ondernomen om de door de fraude geleden schade te verhalen. Over de voorfase weet het VO weinig en acht het VO een inhoudelijk oordeel ook niet geboden. Gedane zaken nemen geen keer. Wel van belang is de schatting van de omvang van de schade, die PPF aannemelijk heeft geleden als gevolg van de fraude. Daar is met hulp van externe deskundigen gericht onderzoek naar gedaan. Gericht onderzoek leidt overigens niet tot precieze uitkomsten. Voor onroerendgoedprojecten bestaat geen prijslijst zoals voor beursgenoteerde aandelen en blijven waardebeoordelingen altijd schattingen.

Gericht is ook gesproken over een plan van aanpak hoe de schade te verhalen. Daarbij is vroegtijdig afgesproken dat PPF en Philips primair gezamenlijk zouden optrekken en hun geschil over wie voor wat in het fraudetraject verantwoordelijk en aansprakelijk was, tot nader order zouden verdagen. Een vroegtijdig tweegevecht kon alleen maar afleiden en in de kaart spelen van de eigenlijke fraudeurs. Hoe meer de verdediging van de ander weet, hoe makkelijker het wordt om het beste verhaal te verzinnen en van argumenten te voorzien. Het omgekeerde geldt overigens ook en daarom is langdurig onderzoek gedaan naar de achtergronden van alle bij de fraude betrokkenen, financieel en anderszins. Kennis die werd ingezet bij gesprekken over mogelijke restitutieschikkingen onder dreiging van gerechtelijke acties of het voortzetten daarvan. Schikken had de voorkeur. Procederen immers, zo leert de praktijk, duurt meestal heel lang, zeker als er daarnaast ook nog strafrechtzaken lopen, met alle risico's vanden daadwerkelijke betalingen later. Bovendien moet in processen gerekend worden met de nodige juridische en vennootschappelijke complicaties. Een gerechtelijke uitspraak geeft zekerheid wat je rechtens volgens de rechters toekwam, maar niet dat je dat ook daadwerkelijk kunt incasseren. In dat opzicht voldoet een schikking beter en is incasso zekerder, ook al blijft het altijd gissen of het maximale is binnengehaald.

Inmiddels is met hoofdbetrokkenen voor een substantieel bedrag geschikt. Een aantal claims loopt echter nog. Behalve schikkingen met derden is er ook zekerheid over uitbetalingen vanuit bestaande aansprakelijkheidsverzekeringen en een afrondende bijdrage door Philips. Het wakend oog van het VO heeft zich met name ook daarop geconcentreerd. Uit de informatie die is ontvangen in meerdere gesprekken met verantwoordelijke CvB / Special Committee-leden, de directeur van het Fonds en de behandelende advocaten, heeft het VO de overtuiging gekregen, dat er binnen de mogelijkheden extern maximaal is teruggevorderd en geïncasseerd. Dat geldt

ook, maar met meer voorzichtigheid voor de schikkingsovereenkomst met Philips. Het VO heeft zich ook door de advocaten meer precies laten voorlichten over het proces dat tot de uiteindelijke afspraken heeft geleid.

De oorspronkelijke afspraak was dat de zaak in arbitrage zou worden afgehandeld. Partijen zouden voordien proberen met elkaar tot een oplossing van het geschil te komen; bij dit laatste is gekozen voor mediation, een buitengerechtelijke procedure, waarin via een bemiddelaar een compromis wordt gezocht, met wederzijds beweging en concessies. De waarheid ligt vaak ergens in het midden, maar dat hoeft natuurlijk niet en in dat opzicht is arbitrage vanzelfsprekend duidelijker. Bij de gevoerde mediation procedure hebben de onderhandelingen tussen partijen onder begeleiding van de mediator tot een schikking geleid. Het VO kan de redelijkheid daarvan inzien en begrijpen waarom PPF en Philips op die basis hebben geschikt. Het betaalde schikkingsbedrag is naar de mening van het VO aanvaardbaar, ook omdat daarin alle advocatenkosten etc. zijn afgedekt.

3.5 Conclusies en oordeel

In de gesprekken met het College van Beheer, direct en indirect via het Directiebureau, en het opvolgende Algemeen Bestuur zijn uiteraard nog andere punten aan de orde gekomen en heeft het VO opnieuw kunnen constateren met welke inzet en competente aandacht door het Bestuur wordt gewerkt en beraadslaagd. Er is veel goed en belangrijk werk gedaan. Daarom en bij het ook ontbreken van aanwijzingen in andere richting is het voor VO een genoegen om betreffende met name het boekjaar 2014 en de afhandeling van de Vastgoedfraude in de verplicht precieze termen te verklaren

- dat het College van Beheer/Algemeen Bestuur in redelijkheid en verantwoord is gekomen tot het beleid en de beleidskeuzes voor de toekomst, waartoe de facto is geconcludeerd,
- dat het College van Beheer/Algemeen Bestuur in de uitvoering van het vastgestelde beleid en anderszins met voldoende zorgvuldigheid en de vereiste evenwichtige afweging van belangen heeft gehandeld of voor zich heeft doen handelen
- dat het College van Beheer/Algemeen Bestuur de toepasselijke principes van goed pensioenfondsbestuur uit de vanaf begin 2014 geldende Code Pensioenfondsen op adequate wijze bij het Fonds heeft doorgevoerd, nageleefd en doen naleven en afwijkingen adequaat heeft toegelicht.

In conclusie wil het VO herhaald onderstrepen dat het grote waardering heeft voor het werk van het Bestuur, het Bestuursbureau en andere uitvoerders en dank uitspreken voor de vele inspanningen, die in de afgelopen periode zijn gedaan.

Eindhoven, 5 mei 2015

3.6 Reactie Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur spreekt zijn waardering uit voor het werk van het Verantwoordingsorgaan. In het bijzonder dankt het Algemeen Bestuur het Verantwoordingsorgaan voor de inspanningen die het heeft verricht om tot een oordeel te komen. Daarnaast spreekt het Algemeen Bestuur zijn waardering uit voor de constructieve samenwerking gedurende het gehele jaar. Het Algemeen Bestuur heeft kennis genomen van de door het Verantwoordingsorgaan gemaakte opmerkingen en aanbevelingen. Het zal hieraan de nodige aandacht geven.

4 Philips Pensioenfonds in cijfers

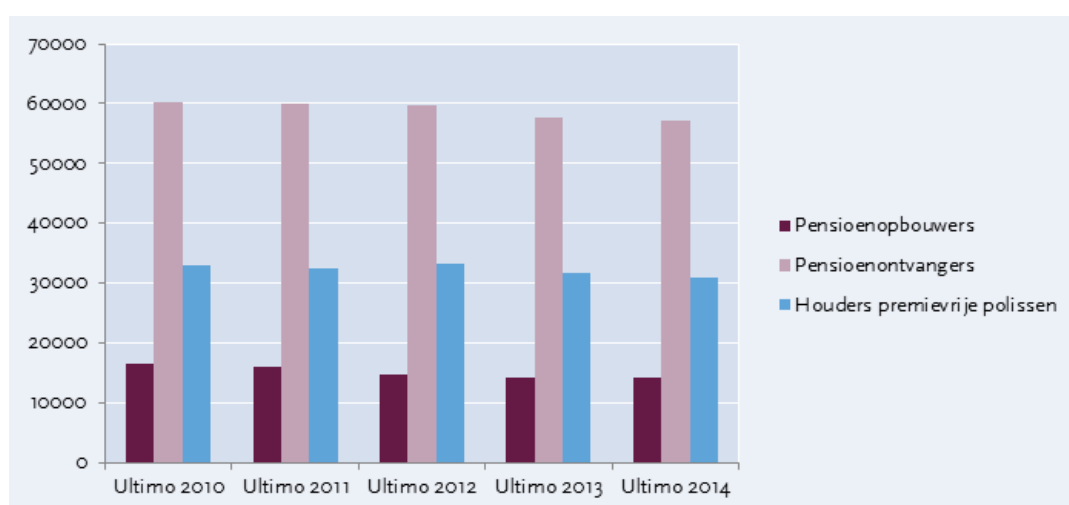

4.I Kerncijfers: vijfjarenvergelijking

Bedragen in miljoenen euro's

4.I.I Pensioenen

Aantal deelnemers	Eind 2014	Eind 2013	Eind 2012	Eind 2011	Eind 2010
Pensioenopbouwers	14.243	14.186	14.668	15.969	16.467
Pensioenontvangers	57.183	57.751	59.720	59.886	60.131
Houders premievrije polissen	30.988	31.663	33.093	32.520	33.018
Totaal	102.414	103.600	107.481	108.375	109.616

Premies	2014	2013	2012	2011	2010
Werkgever	232	244	209	196	167
Werkgever koopsommen	1	1	2	1	3
Werknemers pensioenregeling	5	0	0	0	0
Werknemers vrijwillige verzekeringen	1	1	1	1	1
Totaal	239	246	212	198	171

Uitkeringen	2014	2013	2012	2011	2010
Pensioenen	694	704	716	723	728
Uitgaande waardeoverdrachten individueel	11	6	4 ²⁹	3	3
Totaal	705	710	720	726	731

²⁹ In het jaarverslag 2012 was ten onrecht € 0 opgenomen bij waardeoverdrachten individueel.

Indexaties (in %)	2014	2013	2012	2011	2010
Pensioenopbouwers in het Philips flex pensioen	2,05	0	0	0	1,00
Pensioenopbouwers in het Philips Executives Pension Plan	0,45	0	0	0	1,00
Indexatie pensioenontvangers en houders premievrije polissen	0,30	0	0	0	0,68

4.1.2 Beleggingen

Verdeling belegd vermogen ³⁰	Eind 2014	Eind 2013	Eind 2012	Eind 2011	Eind 2010
Vastgoed	1.781	790	684	664	594
Aandelen	5.062	2.526	2.319	2.130	2.175
Vastrentende waarden	10.905 ³¹	10.417	10.798	9.964	9.566
Overig	87 ³²	1.156	1.437	1.184	1.275
Totaal	17.835	14.889	15.238	13.942	13.610

Resultaten beleggingen (in %)	2014	2013	2012	2011	2010
Direct vastgoed	12,6	43,9	4,4	25,9	31,2
Indirect vastgoed	5,2	5,4	0,7	1,4	0,5
Aandelen	16,2	18,1	15,5	-5,0	20,9
Vastrentende waarden	27,4 ³¹	-4,3	13,5	10,2	4,3
Totaal beleggingsresultaat	19,6	0,9	12,9	6,7	6,1

87

4.1.3 Financiële positie

	Eind 2014	Eind 2013	Eind 2012	Eind 2011	Eind 2010
Pensioenvermogen	17.849	14.853	15.207	13.946	13.605
Voorziening pensioenverplichtingen	15.687	13.793	14.592	13.547	12.436
Gewogen gemiddelde marktrente	1,79%	2,66%	2,32%	2,70%	3,42%
Dekkingsgraad (in %)	114	108	104	103	109
Vereiste dekkingsgraad (in %)	110	107	107	108	108

³⁰ In paragraaf 5.5 'Toelichting op de balans' zijn de beleggingen voor risico pensioenfonds gebaseerd op een andere grondslag (RJ610). Deze cijfers zijn exclusief de beleggingen voor risico deelnemers.

³¹ Marktwaaarde en rendement vastrentende waarden is exclusief swap overlay voor 2014.

³² Deze post bestaat in 2014 voornamelijk uit de beleggingscategorieën grondstoffen, cash, currency overlay en swap overlay. In voorgaande jaren waren de allocaties hoogrenderende bedrijfsobligaties en staatsobligaties uit opkomende markten opgenomen onder de post 'Overige'. Deze allocaties staan vanaf 2014 onder vastrentende waarden. Tot 2014 was de swap overlay onder vastrentende waarden gerapporteerd. Vanaf 2014 is deze overlay onder de post 'Overige' opgenomen.

4.2 Ontwikkelingen deelnemers

	Opbouwers	Houders premievrije polissen	Ontvangers ouderdomspensioen	Ontvangers arbeidsongeschiktheidspensioen	Ontvangers nabestaandenpensioen	Ontvangers wezenpensioen
Saldo einde vorig verslagjaar	14.186	31.663	38.957	1.094	18.428	366
Toetreding	1.050					
Vertrek / Revalidatie	-755	755		-2		
Arbeidsongeschiktheid				17		
Pensioentoeckenning	-217	-1.138	1.355		1.002	47
Overlijden	-22	-88	-1.531	-7	-1.054	
Afkoop		-67	-157		-44	-37
Afloop				-73		-30
Waardeoverdracht		-278				
Samenvoegen polissen	1	-69	-33		-4	
Andere oorzaken		210	-82			
Saldo mutaties	57	-675	-448	-65	-100	-20
Stand einde verslagjaar	14.243	30.988	38.509	1.029	18.328	346

4.3 Pensioenregelingen Philips

Philips Pensioenfonds voerde in 2014 drie pensioenregelingen uit die van toepassing waren op verschillende groepen deelnemers. Daarnaast voerde het Fonds een regeling uit met het karakter van een beschikbare premieregeling. Hieronder worden de regelingen verder toegelicht.

Philips flex pensioen

Deze middelloonregeling met voorwaardelijke na-indexatie is van toepassing op 13.314 pensioenopbouwers (stand per 31 december 2014). Per 1 januari 2014 is de pensioenrichtleeftijd gelijk aan 67 jaar. Voor deelnemers die vóór 1950 zijn geboren en op 31 december 2005 in dienst waren, geldt een pensioenrichtleeftijd van 62,5 jaar (van toepassing op 270 deelnemers). Voor deelnemers die tussen 1 januari 2006 en 31 december 2013 arbeidsongeschikt zijn geworden, geldt een pensioenrichtleeftijd van 65 jaar (van toepassing op 186 deelnemers).

Het Philips flex pensioen heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst.

Omdat de meeste actieve aangeslotenen van Philips Pensioenfonds deelnemer zijn aan het Philips flex pensioen, zijn de kerngegevens van de flex-regeling samengevat in onderstaand overzicht. Deze gegevens gelden voor diegenen die op of na 1 januari 1950 zijn geboren en op 1 januari 2006 in dienst waren van Philips. Ook voor alle nieuwe toetreders vanaf 1 januari 2006 geldt deze regeling.

	Philips flex pensioen vanaf 1 januari 2014 (kerngegevens per 1 januari 2015)
Franchise	€ 13.164
Opbouwpercentage ouderdomspensioen	1,85% ³³ van de pensioengrondslag
Percentage nabestaandenpensioen	70% van het ouderdomspensioen
Werknemersbijdrage pensioenregeling	2% van de pensioengrondslag

Philips eindloonregeling

De eindloonregeling is van toepassing op 625 pensioenopbouwers (stand per 31 december 2014). De pensioenleeftijd is 60 jaar, 62,5 jaar of 65 jaar. De Philips eindloonregeling heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst. Er kunnen geen deelnemers meer toetreden in de eindloonregeling.

Philips Executives Pension Plan

Dit betreft een middelloonregeling met voorwaardelijke na-indexatie gecombineerd met een beschikbare premieregeling. De pensioenrichtleeftijd is 62,5 jaar. Het Philips Executives Pension Plan is van toepassing op 304 pensioenopbouwers (stand per 31 december 2014).

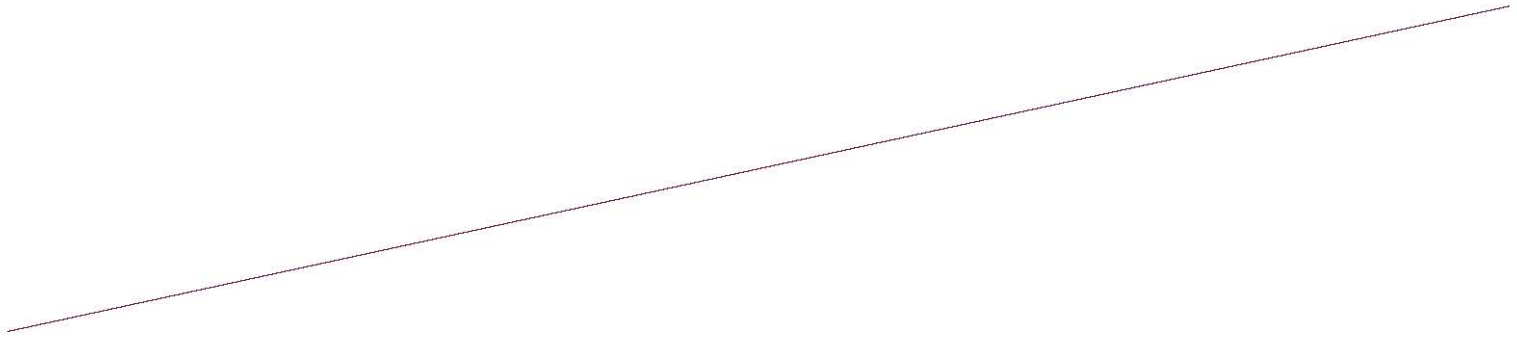
Het Philips Executives Pension Plan kan worden gekarakteriseerd als een combinatie van een uitkeringsovereenkomst en een premieovereenkomst. Voor het beschikbare premiedeel van deze pensioenregeling kan worden belegd in vier beleggingsfondsen. De beleggingen in deze fondsen zijn voor risico van de deelnemers.

³³ Dit is een geamбиеerd opbouwpercentage. Het feitelijke opbouwpercentage kan ook minder zijn.

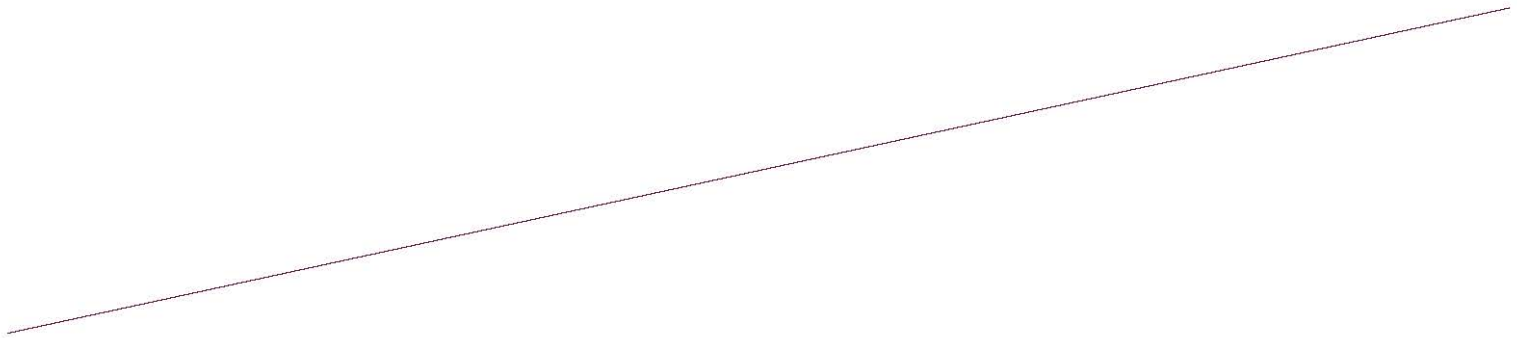
Prepensioneringsregeling

In de prepensioneringsregeling heeft de deelnemer de mogelijkheid om het beschikbare premiedeel te beleggen in drie verschillende fondsen: het aandelenfonds, het obligatiefonds en het geldmarktfonds. De beleggingen in deze fondsen zijn voor rekening en risico van de deelnemers.

Sinds 2006 is de mogelijkheid om actief in de prepensioneringsregeling in te leggen voor vrijwel alle medewerkers komen te vervallen. Per ultimo 2014 is voor 2.369 deelnemers een prepensioneringskapitaal bij het Fonds verzekerd. Een toelichting op de beleggingen van de prepensioneringsregeling van het Philips flex pensioen leest u in het Beleggingsverslag Prepensioneringsregeling 2014. Dit verslag vindt u op www.philipspensioenfondsen.nl/downloads

5 Jaarrekening

5.1 Balans per 31 december 2014

Bedragen in miljoenen euro's

Na bestemming resultaat

Activa	2014	2013
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]	19.938	15.645
Beleggingen voor risico deelnemers [2]	282	231
Vorderingen en overlopende activa [3]	171	10
Liquide middelen [4]	4	9
Totaal activa	20.395	15.895

Passiva	2014	2013
Reserves [5]	2.162	1.060
Technische voorziening [6]	15.687	13.793
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers [7]	282	231
Langlopende schulden ('premiereserve') [8]	108	0
Overige schulden en overlopende passiva [9]	2.156	811
Totaal passiva	20.395	15.895

Het pensioenvermogen ultimo 2014 bedraagt € 17.849 miljoen (ultimo 2013: € 14.853) en betreft het totaal van de post 'Reserves' en de 'Technische voorziening'.

5.2 Staat van baten en lasten 2014

Bedragen in miljoenen euro's

Baten	2014	2013
Premiebijdragen (van werkgever en werknemers) [10]	840	246
Premiebijdragen voor risico deelnemers [11]	12	10
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds [12]	2.912	105
Beleggingsresultaten voor risico deelnemers [13]	55	-4

Lasten	2014	2013
Pensioenuitkeringen [14]	-694	-704
Pensioenuitvoeringskosten [15]	-17	-17
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
- Pensioenopbouw	-171	-194
- Indexering en overige toeslagen	-83	-3
- Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen [16]	-52	-51
- Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen	705	720
- Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten	22	24
- Wijziging marktrente op basis van FTK-curve	-2.327	350
- Wijziging actuariële grondslagen [17]	81	6
- Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten [18]	-53	-1
- Overige wijzigingen in de voorziening pensioenverplichtingen [19]	-16	-52
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers [20]	-51	13
Saldo overdrachten van rechten [21]	51	1
Overige baten en lasten [22]	-112	-4
Saldo van baten en lasten	1.102	445

Bestemming van het saldo van baten en lasten	2014	2013
- Algemene reserve	1.102	445

5.3 Kasstroomoverzicht 2014

Bedragen in miljoenen euro's

Onderstaande bedragen hebben betrekking op daadwerkelijke kasstromen in het verslagjaar en kunnen afwijken van de bedragen in de Staat van baten en lasten waarin de bedragen worden verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Kasstroom uit pensioenactiviteiten	2014	2013
Ontvangen premies	256	256
Ontvangen waardeoverdrachten	59	10
Betaalde pensioenuitkeringen	-697	-699
Betaalde waardeoverdrachten	-14	-14
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-17	-17
Overige ontvangsten en betalingen	411 ³⁴	3
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	-2	-461

Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en mutaties in beleggingen voor risico pensioenfonds	9.290	6.794
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	562	483
Aankopen beleggingen	-9.829	-6.793
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-26	-17
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-3	467

Mutatie liquide middelen ³⁵	-5	6
--	----	---

³⁴ Deze post bevat onder meer de ontvangsten uit hoofde van de eenmalige bijdrage van de onderneming. Hierover is bij toelichting '[3] vorderingen en overlopende activa' meer informatie gegeven.

³⁵ Dit betreft de mutatie in de balanspost 'Liquide middelen', niet zijnde de liquiditeiten die onderdeel zijn van de post 'Beleggingen voor risico pensioenfonds' en 'Beleggingen voor risico deelnemers'.

5.4 Toelichting behorende tot de jaarrekening 2014

1 Inleiding

De Stichting heeft ten doel ten behoeve van de aangeslotenen, gewezen aangeslotenen, de pensioengerechtigden en de overige aanspraakgerechtigden, door Philips gesloten pensioenovereenkomsten als bedoeld in de Pensioenwet, uit te voeren, in de ruimste zin des woords, en in overeenstemming met de pensioenreglementen die zijn vastgesteld op basis van de pensioenovereenkomsten en de tussen de Stichting Philips Pensioenfonds (verder aangeduid als: het Fonds) en Philips gesloten financierings- of uitvoeringsovereenkomsten.

Het Fonds zal, hetzij de dekking van de pensioenaanspraken en rechten op pensioen voortvloeiende uit bovenvermelde pensioenreglementen in eigen beheer (voor eigen risico) houden, hetzij overeenkomsten van verzekering sluiten met één of meer verzekeraars als bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet. Het Fonds ontvangt ter verwezenlijking van het gestelde doel bijdragen van aangeslotenen en van Philips. Ook kan het Fonds andere bijdragen ontvangen. Het Fonds is bevoegd de administratie van de door haar uitgevoerde pensioenregelingen en het beheer van haar vermogen, inclusief dat deel van het vermogen dat wordt aangehouden ten behoeve van de uitvoering van één of meer premieovereenkomsten, geheel of ten dele op te dragen aan één of meer derden.

Indien het Fonds werkzaamheden uitbesteedt aan een derde draagt het Fonds er zorg voor dat deze derde de bij of krachtens de wet gestelde regels, die op de uitbesteding van toepassing zijn, naleeft.

Het Fonds zal daartoe onder meer een uitbestedingsovereenkomst, die voldoet aan de gestelde eisen, aangaan met deze derde.

2 Overeenstemmingsverklaring

De Jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek. De Jaarrekening is gebaseerd op de bepalingen van het Financieel Toetsings Kader dat van kracht was tot en met 2014.

3 Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Alle bedragen zijn vermeld in miljoenen euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Cijfers ter vergelijking zijn voor vergelijkingsdoeleinden waar nodig aangepast.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden periodiek beoordeeld.

Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft. Indien de herziening

gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden wordt de schatting opgenomen in de periode van herziening en toekomstige perioden.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het Fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

96

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichting samenhangende rentebate en rentelast worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Het Fonds is per 31 december 2014 bestuurder en/of aandeelhouder in entiteiten die ter belegging worden aangehouden of daarmee samenhangen. De omvang van deze beleggingen of het belang van de invloed is marginaal. De verantwoording van de beleggingen die toekomen aan het Fonds vindt in deze gevallen op 'look-through' basis plaats.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen actuele waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

	eind 2014	eind 2013	eind 2012	eind 2011	eind 2010
USD	1,2101	1,3780	1,3184	1,2982	1,3416
GBP	0,7760	0,8320	0,8111	0,8353	0,8569
JPY	145,0790	144,8294	113,9955	99,8797	108,8065
CHF	1,2024	1,2255	1,2068	1,2139	1,2505
SEK	9,4726	8,8500	8,5768	8,8992	9,0190

Beleggingen

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden bepaald, vindt waardering plaats op basis van kostprijs.

In de balans en de toelichting worden (indirecte) beleggingen in beleggingsinstellingen gerubriceerd in de beleggingsrubriek waarin beleggingen van dit soort worden gerubriceerd en dienovereenkomstig gewaardeerd. Hierbij wordt de gehele waarde van de belegging gerubriceerd bij de hoofdcategorie.

Toelichting Beleggingen

Op grond van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor pensioenfondsen (RJ610) worden vorderingen, schulden en tijdelijke banksaldi in verband met beleggingstransacties onder de beleggingsrubriek geassocieerd, behorend bij de portefeuille waarin deze zijn opgenomen. Schulden uit hoofde van derivaten, en schulden uit hoofde van ontvangen liquiditeitenonderpand worden evenwel opgenomen onder 'overige schulden'. Voor derivaten geldt hierbij dat de openstaande posities niet gesaldeerd worden weergegeven, maar dat het totaal van alle 'deals' met een positieve waarde wordt verantwoord onder beleggingen, en dat het totaal van alle 'deals' met een negatieve waarde wordt verantwoord onder de 'overige schulden'.

Waardering van Beleggingsfondsen

Beursgenoteerde beleggingen in aandelenfondsen en vastrentende waardenfondsen worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum.

De niet-beursgenoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde conform de hier genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vastgoedbeleggingen

Alle beleggingen in direct vastgoed worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De actuele waarde is gebaseerd op twee door onafhankelijke deskundigen verrichte taxaties, waarbij de laagste waarde van beide taxaties is aangehouden voor het totaal van het direct vastgoed. Resultaten door wijziging in actuele waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord. Bij de waardering wordt gebruikgemaakt van zowel de huurkapitalisatie- als de Discounted Cash Flow-methode (DCF). De taxaties worden hierbij uitgevoerd door Vastgoed gecertificeerde taxateurs. Bij de taxaties is gewerkt volgens de richtlijnen van de RICS (Royal Institution of Chartered Surveyors), ROZ/IPD (vereniging Raad voor Onroerende Zaken / Investment Property Databank) en IVS (International Valuation Standard) alsmede volgens de aanbevelingen van het platform taxateurs en accountants. Ten behoeve van de taxaties worden de objecten bezocht

door de taxateurs. De taxateurs hebben bevestigd dat ze ten behoeve van de taxaties de gevraagde informatie ontvangen hebben c.q. door het Fonds is verklaard dat het Fonds alle relevante informatie aan taxateurs heeft aangeleverd.

Het waarderingsrisico vastgoed is het risico van een rendementsverandering door een onverwachte waarderingsuitkomst. Om dit risico te mitigeren heeft het Fonds de volgende maatregelen in acht genomen: bij direct vastgoed worden onafhankelijke externe taxateurs ingeschakeld, analyse van afwijkingen en een toets aan marktconforme yields. Bij indirect vastgoed worden periodieke analyses van resultaten uitgevoerd, evenals analyse van de gecontroleerde jaarrekeningen van de indirecte vastgoedfondsen, en vergelijking met de waardenopgaven van de fondsmanagers. Niet in alle gevallen zijn gecontroleerde jaarrekeningen beschikbaar voor vaststelling van de jaarrekening.

Beleggingen in direct vastgoed waarvoor in het verslagjaar een verkoopovereenkomst tot stand is gekomen doch die aan het eind van het verslagjaar nog niet geleverd zijn, zijn gewaardeerd tegen de overeengekomen verkoopprijs.

Beursgenoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. De niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum, waarbij de onderliggende vastgoedbeleggingen zijn gewaardeerd op actuele waarde die in de meeste gevallen zijn ontleend op basis van onafhankelijke taxatie, en in enkele gevallen aangevuld met schattingen van het management van het vastgoedfonds.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Participaties in niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende aandelenbeleggingen zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en aandelen in beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoersen inclusief opgelopen interest. Indien vastrentende waarden niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebepaling plaats op basis van de geschatte toekomstige netto kasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende marktrente en rekening houdend met het risicoprofiel en de looptijd. Participaties in niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende vastrentendewaardenbeleggingen zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

De actuele waarde van de hypotheek bestaat uit de netto contante waarde van de verwachte rente- en aflossingsstromen uit de hypotheekportefeuille. De verwachte kasstromen worden bepaald rekening houdend met gemiddelde voortijdige aflossingen ad 3,9% (2013: 4,7%) en contant gemaakt met behulp van een rentevoet die is gebaseerd op de euro swap curve verhoogd met een opslag voor de specifieke risico's van hypothecaire leningen, zoals afgeleid uit de ELOO index, en een opslag van 10 basispunten in verband met kosten. Verder geldt een opslag van 20 respectievelijk 45 basispunten voor woningfinancieringen met risicoklasse AA en A. Indien het gaat om een bedrijfshypotheek geldt een additionele opslag van 30 basispunten voor risicoklasse AAA en 50 basispunten voor risicoklasse AA alsmede 100 basispunten voor risicoklasse A. Hierdoor variëren de gehanteerde opslagen per ultimo 2014 van 21 basispunten voor minst

risicodragende woningfinancieringen tot 121 basispunten voor de meest risicodragende bedrijfshypotheke in portefeuille.

De actuele waarde van de onderhandse leningen bestaat uit de netto contante waarde van de verwachte rente- en aflossingsstromen. Deze kasstromen worden contant gemaakt met behulp van een rentevoet per lening met daarin een opslag voor specifieke risico's gerelateerd aan de structuur en de gestelde zekerheden van de lening.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. In deze waarderingsmodellen wordt de waarde van interest rate swaps en inflation linked swaps bepaald op basis van het verschil tussen de waarde van alle toekomstige betalingen door de tegenpartij aan het Fonds en de waarde van alle toekomstige betalingen door het Fonds aan de tegenpartij. Voor interest rate swaps worden deze kasstromen bepaald op basis van de in het contract vastgelegde rente (veelal Euribor of Libor) en wordt de OIS curve (Overnight indexed swap curve) gehanteerd bij de contantmaking van die verwachte kasstromen, met uitzondering van niet-euro gedenomineerde contracten, waarvoor bij de contantmaking een op Libor gebaseerde curve wordt gebruikt. Voor inflation linked swaps worden de verwachte kasstromen afgeleid uit een curve van 'forward nulcouponswaps', de zogenaamde 'break-even inflatiecurve' en wordt de OIS curve gehanteerd bij de contantmaking van die verwachte kasstromen.

De marktwaarde van valuta termijnaffaires wordt bepaald door de waarde van de vreemde valuta tegen de termijnkoersen op het afsluitmoment af te zetten tegen de waarde van de vreemde valuta tegen de termijnkoersen op de balansdatum.

99

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd op basis van door de administrateurs en/of managers verstrekte reële waardering. Voor beleggingen in private equity en beleggingen in hedge fondsen is dit de intrinsieke waarde.

Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico deelnemers zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor rekening van het Fonds worden aangehouden.

Technische voorziening

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde, zijnde de contante waarde van alle verplichtingen van het Fonds berekend op basis van de per balansdatum geldende door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen. Bij de bepaling van de verplichtingen wordt uitgegaan van de actuariële grondslagen van het Fonds zoals vastgelegd in de actuariële en bedrijfstechnische nota van het Fonds.

Deze grondslagen zijn de volgende:

- Overlevingstafels: AG Prognosetafel 2014.
- De sterftekanalen conform de Prognosetafel worden gecorrigeerd met de fondsspecifieke ervaringssterfte 2014 van Towers Watson.
- Alle (gewezen) mannelijke aangeslotenen worden geacht een partner te hebben die drie jaar jonger is.
- Alle (gewezen) vrouwelijke aangeslotenen worden geacht een partner te hebben die drie jaar ouder is.
- Een opslag van 2,0% ter dekking van toekomstige uitvoeringskosten.

- Bij de berekening van de actuele waarde van de verplichtingen wordt uitgegaan van de te verwachten kasstromen in komende jaren, bepaald op basis van de geldende reglementen en actuariële grondslagen.
- Arbeidsongeschiktheidsrisico op basis van verwachte schadelast, afgeleid met behulp van ervaringscijfers uit het verleden.

De grondslag voor de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is gebaseerd op een DNB-rentetermijnstructuur waarbij gebruik wordt gemaakt van een zogenoemde Ultimate Forward Rate (UFR) en driemaandsmiddeling. De UFR-benadering houdt in dat de rente voor zeer lange looptijden naar een afgesproken niveau toe beweegt. Voor het eurogebied is de UFR vastgesteld op 4,2%. In voldoende liquide markten kan de risicovrije rentecurve worden afgeleid uit marktinformatie. De driemaandsrentemiddeling, die sinds eind 2011 bij pensioenfondsen wordt toegepast, is bij dalende rente gunstig voor de dekkingsgraad van pensioenfondsen; bij een stijgende rente is dit ongunstig.

Aan het begin van het boekjaar besluit het Bestuur over indexatie van dat boekjaar. Als tot (gehele of gedeeltelijke) indexatie wordt besloten, dan wordt de indexatie op moment van indexering (hoofdzakelijk 1 april) verwerkt in de voorziening pensioenverplichtingen.

Schattingswijziging voorziening pensioenverplichtingen 2014

In 2014 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot toepassing van de meest recente informatie omtrent levensverwachting (AG Prognosetafels 2014) bij de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen. Daarnaast heeft het Algemeen Bestuur op basis van nadere analyse besloten tot aanpassing van de gehanteerde ervaringssterfte. De grondslag hiervoor is de fondsspecifieke ervaringssterfte 2014 van Towers Watson. De nieuwste AG-Prognosetafel en fondsspecifieke ervaringssterfte 2014 hebben per saldo tot een afname van de voorziening verplichtingen geleid met circa 0,7% (€ 109 miljoen). Als gevolg hiervan is de dekkingsgraad met 0,8% gestegen. De wijziging is verder toegelicht onder [17] Wijziging actuariële grondslagen.

100

Voorziening voor risico deelnemers

Hieronder wordt opgenomen de totale actuele waarde van de door deelnemers gespaarde pensioenkapitalen in beschikbare premieregelingen. De waarde van de door deelnemers te verwerven pensioenrechten is daarmee gelijk aan de waarde van het gespaarde kapitaal.

Langlopende schulden

Premiereserve

De premiereserve komt voort uit de cao-afspraken in 2014 en is een aparte reserve die niet tot het pensioenvermogen behoort en daarmee geen invloed heeft op de dekkingsgraad. Indien de ontvangen premie in de Flex-regeling hoger is dan benodigd ter financiering van het geambieerde opbouwpercentage (1,85%), dan wordt het meerdere toegevoegd aan de premiereserve. Het premieoverschot komt dan niet in de algemene reserves van het Fonds. Indien de ontvangen premie in de Flex-regeling lager is dan benodigd ter financiering van het geambieerde opbouwpercentage, dan kan het Algemeen Bestuur besluiten om een bedrag aan de premiereserve te onttrekken om de opbouw van 1,85% te realiseren. De gelden uit de premiereserve dienen ter financiering van:

1. geambieerde pensioenopbouw;
2. extra indexatie ten behoeve van de pensioenopbouwers binnen het Philips flex pensioen ter grootte van het verschil tussen de cao-verhoging (looninflatie) en de prijsinflatie;
3. in het verleden niet (volledig) verleende extra indexaties zoals bedoeld onder 2.

Bij een omvang van de premiereserve groter dan een jaarlijks te bepalen grensniveau, dat afhankelijk is van de premie en de voorziening pensioenverplichtingen voor de pensioenopbouwers, kan het Algemeen Bestuur besluiten het meerdere te laten vrijvallen naar de algemene middelen van de Stichting. Er is geen sprake van rendementstoerekening. De hoogte

van de mutatie(s) in de post 'premiereserve' wordt jaarlijks op 1 april middels besluit van het Algemeen Bestuur vastgesteld.

De pensioenregeling is per 1 januari 2014 gewijzigd. Onderdeel van de cao-afspraken over deze wijziging is dat de werkgever een eenmalige bijdrage van € 600 miljoen aan het Fonds toekent. Volgens de gemaakte cao-afspraken is hiervan € 100 miljoen bestemd voor de zogenaamde 'premiereserve'. Dit bedrag is verantwoord onder de langlopende schulden.

Grondslagen voor bepaling van resultaat

Baten en lasten worden verwerkt in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Premies worden toegerekend aan het jaar waarin zij zijn vastgesteld, respectievelijk bekend zijn geworden.

Individuele waardeoverdrachten worden in de staat van baten en lasten verwerkt op het moment waarop deze betaald dan wel ontvangen worden. Collectieve waardeoverdrachten worden in de staat van baten en lasten verwerkt op moment van betaling van het overeengekomen voorschotbedrag.

De directe beleggingsopbrengsten betreffen de aan het verslagjaar toe te rekenen inkomsten uit beleggingen zoals dividenden, coupons, interest, (netto)huur en dergelijke; een en ander onder aftrek van niet-terugvorderbare bronbelastingen, de gerelateerde vermogensbeheerkosten en exploitatiekosten. Ten aanzien van dividend is uitsluitend het in het verslagjaar ter beschikking gestelde dividend als opbrengst verantwoord. Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verantwoord alle gerealiseerde en ongerealiseerde waarderingsverschillen en valutaverschillen. Onttrekkingen uit beleggingen voor risico deelnemers betreffen de overdrachten van door deelnemers opgebouwde middelen vanuit de beschikbare premiefondsen naar het pensioenvermogen van het Fonds of naar een verzekeraar (onder toekenning van aanspraken). Onder de beleggingsresultaten voor risico deelnemers zijn opgenomen de directe en de indirecte beleggingsopbrengsten, onder aftrek van hieraan toerekenbare kosten zoals transactiekosten en kosten van beheer en bewaring.

Pensioenuitkeringen worden ten laste van de staat van baten en lasten gebracht in de periode waarop zij betrekking hebben. De pensioenuitvoeringskosten betreffen de aan het verslagjaar toe te rekenen kosten pensioenbeheer en overige kosten welke verband houden met het besturen van het Fonds.

Overige baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad is berekend als het quotiënt van de middelen ter dekking van de pensioenverplichtingen en de voorziening pensioenverplichtingen. De middelen ter dekking van de pensioenverplichtingen zijn gelijk aan het totaal van de activa minus de schulden en de overlopende passiva. De pensioenverplichtingen ultimo boekjaar zijn bepaald op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur waarbij gebruik wordt gemaakt van een zogenoemde Ultimate Forward Rate (UFR) en driemaandsmiddeling.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd en zijn gebaseerd op waargenomen kasstromen. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en uit beleggingsactiviteiten.

5.5 Toelichting op de balans

Bedragen in miljoenen euro's

[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds	Vastgoed	Aandelen	Vast-rentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
2014						
Beleggingen met positieve waarde	661	4.900	11.048	1.622	27	18.258
Overige vorderingen	5	9	6	0	0	20
Liquiditeiten	0	0	1.468	0	212	1.680
	666	4.909	12.522	1.622	239	19.958
Overige schulden	-7	-1	-12	0	0	-20
	-7	-1	-12	0	0	-20
	659	4.908	12.510	1.622	239	19.938
Beleggingen met positieve waarde	661	4.900	11.048	1.622	27	18.258
Beleggingen met negatieve waarde	0	0	0	-2.073	0	-2.073
Beleggingen exclusief gerelateerde vorderingen en schulden	661	4.900	11.048	-451	27	16.185
2013						
Beleggingen met positieve waarde	372	2.455	11.381	528	120	14.856
Overige vorderingen	6	6	14	0	0	26
Liquiditeiten	0	0	519	0	267	786
	378	2.461	11.914	528	387	15.668
Overige schulden	-5	0	-18	0	0	-23
	-5	0	-18	0	0	-23
	373	2.461	11.896	528	387	15.645
Beleggingen met positieve waarde	372	2.455	11.381	528	120	14.856
Beleggingen met negatieve waarde	0	0	0	-733	0	-733
Beleggingen exclusief gerelateerde vorderingen en schulden	372	2.455	11.381	-205	120	14.123

De beleggingen met positieve waarde onder vastrentende waarden zijn inclusief de opgelopen interest.

Per balansdatum is € 0 miljoen aan beleggingen uitgeleend (eind 2013: € 0 miljoen).

Ontvangen en verstrekt onderpand

Het Fonds ontvangt en verstrekt onderpand uit hoofde van valuta-, rente- en inflatiederivaten in de vorm van liquiditeiten en vastrentende waarden gebaseerd op de waardeontwikkelingen van genoemde derivaten. Ingeval van een positieve waardeontwikkeling ontvangt het Fonds onderpand en ingeval van een negatieve waardeontwikkeling verstrekt het Fonds onderpand.

Liquiditeiten

Per ultimo 2014 heeft het Fonds € 30 miljoen (2013: € 23 miljoen) aan liquiditeitenonderpand ontvangen als gevolg van een netto positieve waardeontwikkeling van valuta-, rente- en inflatiederivaten. Dit bedrag staat zowel vermeld onder liquiditeiten als onder de overige schulden en overlopende passiva als terugbetalingsverplichting, zie toelichting [9] op pagina 114. Daarnaast heeft het Fonds ultimo 2014 voor € 1 miljoen (2013: € 0 miljoen) aan liquiditeiten als onderpand verstrekt.

In de jaarrekening 2013 werd de terugbetalingsverplichting uit hoofde van ontvangen liquiditeitenonderpand opgenomen onder de post 'Beleggingen voor risico pensioenfonds'. In de jaarrekening 2014 is de terugbetalingsverplichting opgenomen onder de post 'Overige schulden en overlopende passiva'. De vergelijkende cijfers van 2013 zijn hierop aangepast.

Vastrentende waarden

Per ultimo 2014 heeft het Fonds voor een actuele waarde van € 430 miljoen (2013: € 249 miljoen) aan vastrentende waarden als onderpand verstrekt als gevolg van een negatieve waardeontwikkeling van de valuta-, rente- en inflatiederivaten. Dit bedrag is verantwoord als belegging met een positieve waarde onder vastrentende waarden. Daarnaast heeft het Fonds ultimo 2014 voor een actuele waarde van € 0 miljoen (2013: € 3 miljoen) aan vastrentende waarden als onderpand ontvangen. Deze vastrentende waarden zijn niet opgenomen in de beleggingen voor risico pensioenfonds daar deze beleggingen niet ter vrije beschikking staan van het Fonds.

Liquiditeiten

Onder vastrentende waarden worden opgenomen de door het Fonds gehouden participaties in geldmarktfondsen.

Geldmarktfondsen	2014	2013
BlackRock Euro Institutional Liquidity Fund	1.361	444
Aviva Investors Euro Liquidity Fund	77	52
Totaal	1.438	496

De toename in de beleggingen in geldmarktfondsen hangt samen met de transitie naar het nieuwe beleggingsbeleid: hierbij zijn beleggingen in vastrentende waarden afgebouwd die belegd zullen worden in vastgoed. De vrijgekomen middelen zijn voornamelijk belegd in geldmarktfondsen en zullen in 2015 zoveel mogelijk worden belegd. De ontvangen € 30 miljoen (2013: € 23 miljoen) aan liquiditeitenonderpand als gevolg van een netto positieve

waardeontwikkeling van valuta-, rente- en inflatiederivaten heeft het Fonds geïnvesteerd in geldmarktfondsen. Dit is niet opgenomen in de vorige tabel.

Geldmarktfonds BlackRock

Het Euro Institutional Liquidity Fund is een conservatief beheerd fonds bestaande uit korte termijn geldmarktproducten met hoge kredietwaardigheid. Het fonds heeft een AAA rating (S&P).

Geldmarktfonds Aviva

Het Euro Liquidity Fund van Aviva Investors is een conservatief beheerd fonds bestaande uit korte termijn geldmarktproducten met hoge kredietwaardigheid. Het fonds heeft een Aaa rating (Moody's).

Verloopoverzicht beleggingen

Beleggingen	Vastgoed	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 31 december 2012	402	2.248	11.983	-172	137	14.598
Aankopen/verstrekkingen	158	422	6.055	0	1	6.636
Verkopen/aflossingen	-227	-549	-5.801	-164	-15	-6.756
Waardeverschillen en verkoopresultaten	39	334	-856	131	-3	-355
Stand per 31 december 2013	372	2.455	11.381	-205	120	14.123
Aankopen/verstrekkingen	224	2.273	6.400	0	0	8.897
Verkopen/aflossingen	-10	-234	-9.124	271	-91	-9.188
Waardeverschillen en verkoopresultaten	75	406	2.391	-517	-2	2.353
Stand per 31 december 2014	661	4.900	11.048	-451	27	16.185

Het resultaat op derivaten wordt voornamelijk veroorzaakt door afdekkingsresultaten op de valutahedge. De euro is ten opzichte van andere belangrijke valuta's in waarde afgenomen gedurende 2014. Daarentegen zijn de beleggingen in diezelfde buitenlandse valuta in waarde toegenomen als gevolg van een stijging van die valuta.

Actuele waarde

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het Fonds kan gebruik worden gemaakt van genoteerde prijzen of waarneembare prijzen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zoals vastgoed, hedgefondsen, kredieten en overige alternatieve beleggingen zijn gewaardeerd door gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken.

Zoals vermeld in de 'grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' zijn de beleggingen van het Fonds gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum en is het over het algemeen

mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de actuele waarde als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden de boekwaarde benadert.

Op basis van de stand per ultimo jaar is de volgende indeling gemaakt (classificatie is ontleend aan IFRS 7):

Beleggingen	Vastgoed	Aandelen	Vast-rentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
2014						
Niveau 1 (waarde gebaseerd op genoteerde prijzen in een actieve markt)	86	4.899	10.341	-171	0	15.155
Niveau 2 (waarde afgeleid van genoteerde prijzen in een actieve markt)	0	0	677	-280	0	397
Niveau 3 (waarde gebaseerd op onafhankelijke taxaties)	575	0	0	0	0	575
Niveau 3 (waarde gebaseerd op overige waarderingmodellen)	0	1	30	0	27	58
Totaal niveaus	661	4.900	11.048	-451	27	16.185

Beleggingen	Vastgoed	Aandelen	Vast-rentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
2013						
Niveau 1 (waarde gebaseerd op genoteerde prijzen in een actieve markt)	36	2.455	10.687	48	0	13.226
Niveau 2 (waarde afgeleid van genoteerde prijzen in een actieve markt)	0	0	693	-253	83	523
Niveau 3 (waarde gebaseerd op onafhankelijke taxaties)	336	0	0	0	0	336
Niveau 3 (waarde gebaseerd op overige waarderingmodellen)	0	0	1	0	37	38
Totaal niveaus	372	2.455	11.381	-205	120	14.123

Liquiditeiten van het Fonds die zijn geïnvesteerd in geldmarktfondsen zoals opgenomen onder vastrentende waarden, behoren tot niveau 1 en zijn niet opgenomen in bovenstaande

overzichten. Geldmarktfondsen en andere beleggingsfondsen kunnen als niveau 1 geclassificeerd worden indien door deze fondsen dagelijks een intrinsieke waarde wordt afgegeven waartegen ook dagelijks kan en wordt gehandeld.

Schattingen van de actuele waarde zijn momentopnamen, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en zijn derhalve gewaardeerd op basis van de beste inschatting die van bovenstaande factoren gemaakt kan worden. Voor de belangrijkste uitgangspunten bij de waardering van het directe vastgoed (€ 55 miljoen) (onafhankelijke taxaties), de (niet genoteerde) derivaten (€ 428 miljoen negatief), de hypotheekleningen (€ 664 miljoen) en onderhandse leningen (€ 30 miljoen) (netto contante waarde methoden) wordt verwezen naar de grondslagen van waardering en resultaatbepaling. Voor de niet genoteerde fondsbeleggingen in vastgoed (€ 520 miljoen) en private equity (€ 27 miljoen) wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages (andere methode). De rapportages zijn niet door een accountant gecontroleerd en de periode van deze rapportages loopt niet (in alle gevallen) synchroon met het boekjaar van het Fonds. Om deze onzekerheid te mitigeren, vinden monitoring activiteiten plaats gedurende het jaar, wordt op kwartaalbasis de waardeontwikkeling gevolgd en beoordeeld aan de hand van ontwikkelingen in de markt. Daarnaast wordt jaarlijks achteraf een aansluiting gemaakt met de gecontroleerde jaarrekeningen van deze fondsen. De waardering kan hoger of lager zijn, maar is gezien de mitigerende maatregelen naar inschatting niet materieel voor vermogen en resultaat.

Vastgoed	2014	2013
Direct vastgoed	55	51
Indirect vastgoed	606	321
Stand per 31 december	661	372

Direct vastgoed is getaxeerd door onafhankelijke, gecertificeerde taxateurs. Eind 2014 is een intentieovereenkomst gesloten voor de verkoop van een deel van het direct vastgoed voor ongeveer € 40 miljoen. Dit vastgoed staat ultimo 2014 in bovenstaande tabel opgenomen voor deze waarde. Ten tijde van het vaststellen van deze jaarrekening is nog geen definitieve verkoopovereenkomst gesloten.

Indirect vastgoed betreft beleggingen in beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen. De beursgenoteerde beleggingen zijn tegen de beurskoers per balansdatum opgenomen voor een bedrag van € 86 miljoen (2013: € 36 miljoen). Deze beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde.

Aandelen	2014	2013
Aandelen ontwikkelde markten	4.270	2.177
Aandelen opkomende markten	413	179
Aandelen BRIC	217	99
Stand per 31 december	4.900	2.455

De aandelenbeleggingen zijn beursgenoteerd.

Vastrentende waarden	2014	2013
Staatsobligaties	8.651	10.249
Bedrijfsobligaties	1.694	441
Hypotheken	664	683
Onderhandse leningen	30	0
Inflation linked bonds	9	8
Stand per 31 december	11.048	11.381

107

De obligaties zijn beursgenoteerd.

In 2014 is een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd op de hypotheekportefeuille. Hierbij is beoordeeld wat het effect op de waardering van de portefeuille is bij een mutatie van de gehanteerde opslagen op de rentevoet (euro swap curve). Per ultimo 2014 bedraagt de gehanteerde risico-opslag gemiddeld genomen ongeveer 34 basispunten.

Gevoeligheidsanalyse Hypotheekportefeuille	Verandering in waardering in miljoenen €	Totale waardering Hypotheken
Verandering in risico-opslag in basispunten:		
- Afname van 50 basispunten	+14	678
- Toename van 50 basispunten	-14	650
- Toename van 100 basispunten	-28	636

Van de totale waarde van de hypotheken heeft € 576 miljoen betrekking op woningen (2013: € 593 miljoen) en heeft € 88 miljoen betrekking op bedrijfshypotheke (2013: € 90 miljoen).

Derivaten	2014			2013		
	Saldo	Positief	Negatief	Saldo	Positief	Negatief
Valutaderivaten	-147	53	-200	46	54	-8
Aandelenderivaten	-2	1	-3	2	2	0
Grondstoffenderivaten	-21	2	-23	0	3	-3
Rentederivaten	41	1.566	-1.525	-176	469	-645
Inflatiederivaten	-322	0	-322	-77	0	-77
Stand per 31 december	-451	1.622	-2.073	-205	528	-733

Een nadere toelichting op de derivaten is opgenomen in paragraaf 5.7 'Risicobeheer en derivaten'.

Overige beleggingen	2014	2013
Hedgefondsen	0	83
Private Equity	27	37
Stand per 31 december	27	120

108

[2] Beleggingen voor risico deelnemers	Zakelijke waarden	Vastrentende waarden	Liquiditeiten	Totaal
Stand per 31 december 2012	18	175	51	244
Aankopen/verstrekkingen	19	11	13	43
Verkopen/aflossingen	-8	-34	-10	-52
Waardeverschillen en verkoopresultaten	4	-8	0	-4
Stand per 31 december 2013	33	144	54	231
Aankopen/verstrekkingen	32	28	4	64
Verkopen/aflossingen	-6	-14	-48	-68
Waardeverschillen en verkoopresultaten	8	47	0	55
Stand per 31 december 2014	67	205	10	282

Dit betreft beleggingen uit hoofde van de prepensioneringsregeling van het Philips flex pensioen en de beschikbare premieregeling van het Philips Executives Pension Plan.

[3] Vorderingen en overlopende activa	2014	2013
Vordering op werkgever	169	0
Vooruitbetaalde pensioenen	0	0
Waardeoverdrachten	0	3
FVP premies	0	1
Belastingen	2	0
Overige vorderingen	0	6
Stand per 31 december	171	10

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan één jaar.

De vordering op werkgever bestaat uit een vordering in het kader van de vernieuwde pensioenregeling per 1 januari 2014. Onderdeel van de CAO afspraken over de vernieuwde pensioenregeling is dat de onderneming een eenmalige bijdrage van € 600 miljoen aan het Fonds toekent. Deze afspraak is onderdeel van de uitvoeringsovereenkomst tussen het Fonds en de onderneming. Een groot deel van de bijdrage (€ 430 miljoen) is in de loop van 2014 ontvangen in de vorm van liquide middelen en beleggingen. De liquide middelen zijn na ontvangst direct belegd overeenkomstig het beleggingsbeleid van het Fonds en vormen aldus onderdeel van de post 'Beleggingen voor risico pensioenfonds'. Het restant van € 169 miljoen is in de loop van de eerste helft van 2015 ontvangen.

De vordering op de werkgever is in bovenstaande tabel gewaardeerd op actuele waarde, waarbij rekening is gehouden met een afslag voor het kredietrisico van de werkgever (€ 0,5 miljoen per ultimo 2014).

In 2015 is € 171 miljoen ontvangen. Het verschil van € 2 miljoen met de opgenomen vordering betreft voornamelijk de met de vordering gepaard gaande opbrengsten die de onderneming eveneens aan het Fonds toekent. Hiermee heeft de werkgever aan haar verplichtingen uit hoofde van de eenmalige bijdrage voldaan.

[4] Liquide middelen	2014	2013
Liquide middelen	4	9
Stand per 31 december	4	9

Onder liquide middelen wordt verstaan bij banken aangehouden rekening-courantsaldi, kasmiddelen en bij banken aangehouden overige middelen, die niet opgenomen zijn onder en bestemd zijn voor beleggingen. De liquide middelen zijn direct opeisbaar.

[5] Reserves	
---------------------	--

Stand per 31 december 2012	615
Uit bestemming saldo van baten en lasten	445
Stand per 31 december 2013	1.060
Uit bestemming saldo van baten en lasten	1.102
Stand per 31 december 2014	2.162

Solvabiliteit

Op basis van FTK-grondslagen die gelden tot en met 2014 kan het volgende overzicht worden gegeven:

	2014	2013
Reserve	2.162	1.060
Minimaal vereist eigen vermogen (buffer)	656	576
Vereist eigen vermogen (buffer)	1.560	960
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104%	104%
Vereiste dekkingsgraad	110%	107%
Dekkingsgraad	114%	108%

Voor een nadere toelichting op het vereist eigen vermogen wordt verwezen naar paragraaf 5.7 'Risicobeheer en derivaten' onder 'solvabiliteitsrisico'. De dekkingsgraad van Philips Pensioenfonds lag voorheen onder de wettelijk vereiste niveaus. Daarom heeft het Pensioenfonds in 2011 een korte- en langetermijnherstelplan opgesteld om ervoor te zorgen dat de financiële positie weer op orde komt. Daar de dekkingsgraad gedurende een langere periode (tenminste drie aaneengesloten kwartalen) boven de wettelijk vereiste niveaus lag zijn het kortetermijnherstelplan en het langetermijnherstelplan in 2014 vervallen. Ultimo 2014 is geen sprake van een tekort. Als gevolg van de aanpassingen in het FTK per 1 januari 2015 zijn de buffereisen verhoogd met als gevolg dat per 1 januari 2015 sprake is van een tekort. Meer informatie hierover is opgenomen in paragraaf 6.1 onder 'gebeurtenissen na balansdatum'.

[6] Technische voorziening	2014	2013
Voorziening pensioenverplichtingen	15.687	13.793
Gewogen gemiddelde discontvoet (marktrente)	1,79%	2,66%

Het mutatieoverzicht voor de voorziening pensioenverplichtingen is als volgt (zie 'Staat van baten en lasten'):

	2014	2013
Stand per 1 januari	13.793	14.592
Pensioenopbouw	171	194
Indexering en overige toeslagen	83	3
Rentetoevoeging	52	51
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-705	-720
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-22	-24
Wijziging marktrente op basis van FTK-curve	2.327	-350
Wijziging actuariële grondslagen	-81	-6
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	53	1
Overige wijzigingen	16	52
Stand per 31 december	15.687	13.793

111

De voorziening pensioenverplichtingen is naar categorieën van deelnemers als volgt samengesteld:

	2014	2013
Pensioenopbouwers	3.346	2.497
Pensioenontvangers	9.400	8.909
Houders van premievrije polissen	2.941	2.387
Totaal	15.687	13.793
Netto pensioenverplichtingen	15.367	13.511
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	308	270
Voorziening voor zieken	12	12
Totaal	15.687	13.793

Pensioenregelingen

Philips Pensioenfonds voert drie pensioenregelingen uit, die van toepassing zijn op verschillende groepen deelnemers. Daarnaast voert het Fonds een regeling uit met het karakter van een beschikbare premieregeling.

- Philips flex pensioen: deze middelloonregeling met voorwaardelijke na-indexatie is van toepassing op 13.314 pensioenopbouwers (stand per 31 december 2014). Per 1 januari 2014 is de pensioenrichtleeftijd gelijk aan 67 jaar. Voor deelnemers die vóór 1950 zijn geboren en op 31 december 2005 in dienst waren, geldt een pensioenrichtleeftijd van 62,5 jaar (van toepassing op 270 deelnemers). Voor deelnemers die tussen 1 januari 2006 en 31 december 2013 arbeidsongeschikt zijn geworden, geldt een pensioenrichtleeftijd van 65 jaar (van toepassing op 186 deelnemers). Het Philips flex pensioen heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst. Pensioenreglement Flex 67 heeft een franchise van € 13.164 en een opbouwpercentage minder of gelijk aan 1,85% van de pensioengrondslag. Deze gegevens gelden voor diegenen op wie de bij Philips geldende cao van toepassing is en voor Senior Directors.
- Philips eindloonregeling: deze eindloonregeling is van toepassing op 625 pensioenopbouwers (stand per 31 december 2014). De pensioenleeftijd is 60 jaar, 62,5 jaar of 65 jaar. Ook de Philips eindloonregeling heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst. Er kunnen geen deelnemers meer toetreden in de eindloonregeling.
- Philips Executives Pension Plan: dit betreft een middelloonregeling met voorwaardelijke na-indexatie gecombineerd met een beschikbare premieregeling. De pensioenrichtleeftijd is 62,5 jaar. Het Philips Executives Pension Plan is van toepassing op 304 pensioenopbouwers (stand per 31 december 2014). Het Philips Executives Pension Plan kan worden gekarakteriseerd als een combinatie van een uitkeringsovereenkomst en een premieovereenkomst.
- Prepensioneringsregeling: dit betreft een beschikbare premieregeling, waarbij de beleggingen voor rekening en risico van de deelnemer zijn. Sinds 2006 is de mogelijkheid om actief in de prepensioneringsregeling in te leggen voor vrijwel alle medewerkers komen te vervallen. Per ultimo 2014 is voor 2.369 deelnemers een prepensioneringskapitaal bij het Fonds verzekerd.

112

Indexatie

Het Algemeen Bestuur streeft ernaar om indexatie in de toekomst mogelijk te maken. Sinds 2014 is de financiering van de Philips-pensioenen als gevolg van de cao-afspraken tussen Philips en de vakbonden gewijzigd. Het Algemeen Bestuur heeft, op grond van die cao-afspraken, vastgesteld dat het streven blijft om een pensioen te bieden dat op lange termijn zijn koopkracht behoudt.

Ofwel, dat het belangrijk is de pensioenen te kunnen verhogen door indexatie.

Het Pensioenfonds is niet verplicht om de pensioenen te verhogen. Om te kunnen indexeren, moet aan bepaalde voorwaarden zijn voldaan. Eén van die voorwaarden die het Algemeen Bestuur heeft vastgesteld, is dat de dekkingsgraad hoger is dan het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Indexatie is ook bij een dekkingsgraad boven het vereiste niveau echter zeker geen vanzelfsprekendheid. Of en in welke mate deze verhoging plaatsvindt, is afhankelijk van besluitvorming door het Algemeen Bestuur. Daarbij beoordeelt het Bestuur onder meer of en in hoeverre een verhoging verantwoord is, gelet op de financiële positie van het Fonds en de mogelijke toekomstige ontwikkelingen daarin.

Ambitie pensioenontvangers

Het is de ambitie van Philips Pensioenfonds om de pensioenen jaarlijks te verhogen met de prijsinflatie, uitgedrukt in de afgeleide consumentenprijsindex. Deze index wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

In de afgeleide consumentenprijsindex worden, anders dan in de 'gewone' consumentenprijsindex, de veranderingen in de tarieven van productgebonden belastingen (bijvoorbeeld BTW en accijns op alcohol en tabak), gemeentelijke belastingen en subsidies niet meegenomen. Dit komt neer op prijsstijgingen die het gevolg zijn van overheidsmaatregelen. Net zoals in voorgaande jaren is het Algemeen Bestuur van Philips Pensioenfonds van oordeel dat het niet op de weg ligt van het Fonds om via indexatie de effecten van overheidsmaatregelen te compenseren. De verhoging van uw pensioen bij Philips Pensioenfonds (op basis van de ambitie) wijkt dan ook consequent, veelal licht, af van de prijsstijgingen volgens de 'gewone' consumentenprijsindex. Veruit de meeste pensioenfondsden hanteren net als Philips Pensioenfonds de afgeleide consumentenprijsindex.

Ambitie pensioenopbouwers

Het is de ambitie van Philips Pensioenfonds om de opgebouwde pensioenen jaarlijks te verhogen met de looninflatie, uitgedrukt in de collectieve schaal aanpassing binnen Philips. Voor pensioenopbouwers binnen het Philips flex pensioen bestaat het indexatiebesluit daarom uit twee delen:

1. Verhoging op basis van de prijsinflatie die wordt gefinancierd uit het vermogen van Philips Pensioenfonds. De prijsinflatie wordt uitgedrukt in de afgeleide consumentenprijsindex van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).
2. Verhoging op basis van het (positieve) verschil tussen de loon- en prijsinflatie die wordt gefinancierd uit de premiereserve. Dit deel van de indexatie is uitsluitend mogelijk als de premiereserve voldoende middelen bevat.

De deelnemer heeft, door een verhoging van de pensioenen en de verwachting voor de komende jaren, niet meteen ook recht op verhogingen in de toekomst. Of en in welke mate deze verhoging plaatsvindt, is ieder jaar opnieuw afhankelijk van besluitvorming door het Algemeen Bestuur.

113

[7] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	2014	2013
Stand per 1 januari	231	244
Wijziging voorziening voor risico deelnemers	51	-13
Stand per 31 december	282	231

De voorziening voor risico deelnemers bestaat uit een voorziening uit hoofde van de prepensioneringsregeling van het Philips flex pensioen en het beschikbare premiedeel van het Philips Executives Pension Plan. Het prepensioneringskapitaal belegt het Fonds in een aandelenfonds, obligatiefonds en/of een geldmarktfonds. Het kapitaal ten behoeve van het Philips Executives Pension Plan wordt belegd in twee euro obligatiefonds en twee aandelenfondsen. Een specificatie van de wijziging van de voorziening staat vermeld bij toelichting [20] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers.

[8] Langlopende schulden ('premiereserve')	2014	2013
Stand 1 januari	0	-
(Eenmalige) storting onderneming	100	-
Premie overschot (+) of tekort (-)	48	-
Onttrekking voor pensioenopbouw	0	-
Onttrekking voor indexatie	-40	-
Stand per 31 december	108	-

Per ultimo 2014 bedraagt de zogenaamde 'premiereserve' € 108 miljoen. Gedurende 2014 is € 48 miljoen extra in de premiereserve gestort zijnde het overschot van de door de werkgever en werknemer betaalde premie, dat niet nodig was voor het opbouwen van de aanspraken van de actieven. Daarnaast is tegelijkertijd € 40 miljoen aan de premiereserve onttrokken voor het indexeren van de opgebouwde aanspraken van de huidige Philips-werknemers ingevolge het indexatiebesluit 2014. De post heeft naar zijn aard een langlopend karakter; van de premiereserve heeft € 23 miljoen een looptijd van korter dan 1 jaar (zijnde het deel van de premiereserve dat in 2015 naar verwachting aangewend zal worden), en betreft € 83 miljoen een langlopende schuld.

[9] Overige schulden en overlopende passiva	2014	2013
Schulden aan werkgever	0	4
Uitkeringen	0	0
Derivaten	2.073	733
Belastingen en premies sociale verzekeringen	15	16
Waardeoverdrachten	5	4
Terugbetalingsverplichtingen (ontvangen liquiditeitenonderpand)	30	23
Overige schulden en overlopende passiva	33	31
Stand per 31 december	2.156	811

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan 1 jaar met uitzondering van derivaten. De resterende looptijd van de terugbetalingsverplichtingen is mede afhankelijk van de ontwikkeling van de waarde van het onderliggende derivaat en naar zijn aard derhalve onzeker. Derivaten en terugbetalingsverplichtingen zijn verder gespecificeerd onder toelichting [1] Beleggingen voor risico pensioenfonds.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Garanties in het kader van de verkoop van Symphony

Eind 2013 is een verkoopovereenkomst gesloten inzake het kantorencomplex Symphony. Aan deze verkoopovereenkomst is een huurgarantie verbonden. Per ultimo 2014 bedraagt de resterende garantie € 3 miljoen.

Langlopende contractuele verplichtingen

Inzake de uitvoering van het vermogensbeheer en van het pensioenbeheer is het Fonds langlopende verplichtingen aangegaan met derden. De hieraan verbonden kosten zijn afhankelijk van diverse variabelen, zoals belegd vermogen, maar kunnen ingeschat worden als € 30 miljoen per jaar. De looptijden van de diverse contracten zijn verschillend.

Investeringsverplichtingen

Vooruitlopend op verwachte inkomende kasstromen bestaan er per balansdatum de volgende investerings- en stortingsverplichtingen in beleggingsfondsen:

Investeringsverplichtingen	2014	2013
Private equity	4	3
Indirect vastgoed	97	72

Vastgoedfraude

Zoals vermeld in paragraaf 2.8 van het verslag van het Algemeen Bestuur heeft het Fonds vanaf 2010 schikkingen getroffen met personen en rechtspersonen in het kader van de vastgoedfraude. Een toelichting op de ontvangen bedragen is terug te vinden in toelichting [12]

Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen.

Het Algemeen Bestuur heeft voorts alles in het werk gesteld om de schade die het Fonds heeft geleden te verhalen op diegenen die daarvoor aansprakelijk kunnen worden gehouden. Gelet op de mate van onzekerheid omtrent de uitkomsten van deze activiteiten, is er onvoldoende voldaan aan de voorwaarden voor opname van een vordering op de balans. In 2015 waren tot het opmaken van het jaarverslag voor € 0,1 miljoen aan schikkingsbedragen ontvangen die als baten worden verantwoord in 2015. Het Fonds verwacht nog bedragen te ontvangen uit schikkingsovereenkomsten.

Verbonden Partijen

Identiteit van verbonden partijen

Het Fonds, de aangesloten onderneming, medewerkers en hun bestuurders zijn te kwalificeren als verbonden partijen.

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar toelichting [15] Pensioenuitvoeringskosten. Het Fonds heeft voor in totaal € 0,9 miljoen aan hypothecaire leningen verstrekt aan leden van het Bestuur (2013: € 0,0 miljoen), verdeeld over 6 leningdelen. Hiervan staat ultimo 2014 nog € 0,9 miljoen aan hoofdsom open. De toename in 2014 is gerelateerd aan het feit dat drie werknemers van het Fonds in 2014 zijn toegetreden tot het Bestuur. De gemiddelde (ongewogen) rentevoet bedraagt 3,7%, en in 2014 is € 0,0 miljoen aan aflossingen ontvangen. Deze hypotheke zijn verstrekt tegen de gebruikelijke condities die gelden voor werknemers van het Fonds. Er zijn geen andere leningen verstrekt aan, noch vorderingen op bestuurders.

Overige transacties met verbonden partijen

Met ingang van 2014 is er met de werkgever een gewijzigde uitvoeringsovereenkomst overeengekomen met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling. Conform de CAO betaalt Philips jaarlijks een vast premiepercentage van 24% van de salarissen voor de pensioenopbouw. Dat percentage staat vast tot 2019. De onderneming zal geen extra premie of bijdragen betalen indien het Fonds te weinig reserves heeft. Ultimo 2014 had het Fonds voor in totaal € 0,9 miljoen aan hypothecaire kredieten verstrekt aan 4 medewerkers van het Fonds, niet zijnde bestuurders, onderverdeeld in 7 leningdelen. Medewerkers van het Fonds nemen deel aan de pensioenregeling van het Fonds onder reguliere condities. Van het totaal van de beleggingen voor risico van het Fonds is € 0 miljoen (2013: € 0 miljoen) direct, dan wel indirect belegd in de onderneming waarvoor de pensioenregelingen worden uitgevoerd.

5.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

Bedragen in miljoenen euro's

[10] Premiebijdragen (van werkgever en werknemers)	2014	2013
Werkgeversgedeelte regulier	232	244
Werknemersgedeelte regulier	5	0
Eenmalige koopsom	601	0
Premie overige regelingen	1	1
Inkoopsommen	1	1
Totaal	840	246

Werkgevers en werknemers gedeelte

Vanaf 1 januari 2014 is het premiebeleid gewijzigd. De totale premie van de Flex-regeling is voor een periode van vijf jaar (1 januari 2014 t/m 31 december 2018) vastgesteld op 24% van de salarissom. Tot 1 april 2014 betaalde de werkgever deze totale premie, vanaf 1 april 2014 betalen de actieve deelnemers aan de Flex-regeling een deel van deze totale premie, namelijk 1% van de pensioengrondslag (vanaf 1 januari 2015 is dit 2%). De premie van de EPP-regeling bestaat alleen uit de basispremie, de opslagen en kortingen op de basispremie zijn vervallen.

Eenmalige koopsom

De pensioenregeling is per 1 januari 2014 gewijzigd in een Collectieve Defined Contribution-regeling. Omdat deze wijziging een overdracht van risico's van de werkgever naar de deelnemer met zich meebrengt, heeft de werkgever in 2014 een eenmalige bijdrage van € 600 miljoen aan het Fonds toegekend. Een groot deel van de bijdrage (€ 430 miljoen) is in de loop van 2014 ontvangen in de vorm van liquide middelen en beleggingen. Hiervan is € 100 miljoen toegevoegd aan de zogenaamde 'premiereserve' (opgenomen onder 'Langlopende schulden'). Het restant van € 169 miljoen is in de loop van het eerste kwartaal van 2015 ontvangen, zie hiervoor ook toelichting [3] op pagina 109. Tijdens de looptijd van de vordering maakt de onderneming ook een aantal met de vordering gepaard gaande opbrengsten aan het Fonds over (€ 2 miljoen in 2014): hierdoor is in bovenstaande tabel het bedrag van de eenmalige koopsom groter dan € 600 miljoen.

De kostendekkende en feitelijke premie exclusief premiebijdrage voor risico deelnemers en exclusief eenmalige koopsom zijn in 2014 als volgt:

	2014
Kostendekkende premie op FTK-grondslagen	186
Feitelijke premie	239

De gedempte kostendekkende premie bedroeg in 2014 € 185 miljoen (2013: € 218 miljoen).

Uit de vorige tabel blijkt dat de feitelijke premie (€ 239 miljoen) hoger is dan de kostendekkende premie op FTK-grondslagen (€ 186 miljoen), dit effect wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de feitelijke premie voor deelnemers aan de Flex-regeling (€ 221 miljoen; 24% van de salarissom) hoger was dan de kostendekkende premie op FTK-grondslagen voor deelnemers aan de Flex-regeling (€ 167 miljoen). Het positieve verschil is toegevoegd aan de premiereserve en deels gebruikt ter financiering van een gedeelte van de, per 1 april 2014, toegekende indexatie voor deelnemers aan de Flex-regeling.

[11] Premiebijdragen voor risico deelnemers	2014	2013
Premiebijdrage prepensioneringsregeling	0	0
Premiebijdrage Executives Pension Plan werkgever	9	8
Premiebijdrage Executives Pension Plan werknemer	3	2
Totaal	12	10

[12] Beleggingsresultaat voor risico pensioenfondsen	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
2014				
Vastgoedbeleggingen	17	75	-1	91
Aandelen	77	406	-5	478
Vastrentende waarden	422	2.455	-12	2.865
Derivaten	-13	-523	0	-536
Overige beleggingen	0	-2	0	-2
Liquiditeiten	1	17	-2	16
Totaal	504	2.428	-20	2.912

Onder directe beleggingsopbrengsten vastgoed is een bedrag opgenomen van € 0,5 miljoen (in 2013: € 41 miljoen) uit hoofde van in het verslagjaar ontvangen schikkingen met personen en rechtspersonen in het kader van de vastgoedfraude. Tot het opmaken van het jaarverslag is in 2015 voor € 0,1 miljoen aan schikkingsbedragen ontvangen die als baten worden verantwoord in 2015.

Onder 'Kosten vermogensbeheer' zijn de kosten opgenomen van de beheerders en bewaarder. Deze zijn aan de verschillende beleggingscategorieën toegekend naar rato van het belegd vermogen.

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
2013				
Vastgoedbeleggingen	52	40	-1	91
Aandelen	61	344	-4	401
Vastrentende waarden	416	-880	-20	-484
Derivaten	-20	127	0	107
Overige beleggingen	0	-3	0	-3
Liquiditeiten	0	-7	0	-7
Totaal	509	-379	-25	105

[13] Beleggingsresultaten voor risico deelnemers	2014	2013
Beleggingsresultaat prepensioneringsregeling van het Philips flex pensioen	14	5
Beleggingsresultaat beschikbare premiedeel van het Philips Executives Pension Plan	41	-9
Totaal	55	-4

[14] Pensioenuitkeringen	2014	2013
Ouderdomspensioen	-534	-544
Nabestaandenpensioen	-156	-156
Arbeidsongeschiktheidspensioen	-3	-3
Afkopen	-1	-1
Totaal	-694	-704

[15] Pensioenuitvoeringskosten	2014	2013
Kosten pensioenbeheer	-8	-6
Overige kosten	-9	-11
Totaal	-17	-17

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat het Fonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.

Beloning bestuurders

Vergoedingen aan de leden van het Algemeen Bestuur van het Fonds vinden als volgt plaats:

- Gepensioneerdenleden van het Algemeen Bestuur ontvangen een vaste vacatievergoeding.
- De Onafhankelijke Voorzitter van het Fonds, die per 1 september 2014 is aangesteld, ontvangt een vaste maandelijkse vergoeding. De Onafhankelijk Voorzitter is niet in dienst van het Fonds;
- De leden van het Dagelijks Bestuur (aangesteld per 1 juli en 1 december) zijn (en waren reeds bij hun aanstelling) in dienst van het Fonds en ontvangen een salaris, dat overigens naar aanleiding van hun toetreden tot het Algemeen Bestuur niet gewijzigd is.

Over 2014 is in dit verband een totaalbedrag aan vergoedingen en salaris (inclusief pensioenlasten) betaald van € 0,4 miljoen voor de periode van aanstelling als bestuurder (in 2013: € 22.768 voor de gepensioneerdenleden).

Daarnaast vergoedt het Fonds de door werknemersleden van het Algemeen Bestuur bestede tijd met betrekking tot het besturen van het Fonds aan de Philips-bedrijfsonderdelen waar de betrokken leden werkzaam zijn. Deze vergoedingsregeling wordt gezien als een belangrijke randvoorwaarde voor het optimaal functioneren van de werknemersleden binnen het Bestuur. Over 2014 is in dit verband een totaalbedrag aan vergoedingen betaald van € 0,2 miljoen (in 2013: € 0,3 miljoen).

Een dergelijke vergoeding vindt niet plaats voor de werkgeversleden van het Algemeen Bestuur, vanwege het feit dat zij ex-officio zitting hebben in het Bestuur.

Er zijn aan de leden van het Algemeen Bestuur in het verslagjaar geen voorschotten of leningen verstrekt. De hoofdsom van eerder aan leden van het Algemeen Bestuur verstrekte leningen bedraagt € 0,9 miljoen. Het betreft bestaande leningen aan een drietal medewerkers van het Fonds, die in 2014 zijn toegetreden tot het Algemeen Bestuur. Meer hierover op pagina 116.

Personeelsbestand (inclusief leden Dagelijks Bestuur)

Gedurende het boekjaar 2014 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers bij het Fonds 20 (2013: 22, gemeten in fte's). De kosten van deze werknemers kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Salarissen

Salarissen	2014	2013
Bruto salarissen	-3	-3
Sociale lasten en pensioenlasten	-1	-1

Honoraria Accountant

	EY	Overig EY Netwerk	Totaal EY
2014			
1. Controle jaarrekening	0,2	0,0	0,2
2. Overige controleopdrachten	0,0	0,0	0,0
3. Belastingadvies	0,0	0,0	0,0
4. Andere niet-controlediensten	0,0	0,0	0,0
Totaal	0,2	0,0	0,2

	EY	Overig EY Netwerk	Totaal EY
2013			
1. Controle jaarrekening	0,3	0,0	0,3
2. Overige controleopdrachten	0,0	0,0	0,0
3. Belastingadvies	0,0	0,0	0,0
4. Andere niet-controlediensten	0,0	0,0	0,0
Totaal	0,3	0,0	0,3

[16] Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	2014	2013
Oprenting pensioenverplichtingen	-52	-51
Gehanteerd percentage oprenting	0,38%	0,35%

De rentetoevoeging ten behoeve van de voorziening pensioenverplichtingen wordt bepaald op basis van de 1-jaarsrente van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen (0,38%).

[17] Wijziging actuariële grondslagen	2014	2013
Overlevingstafels AG-Prognosetafel 2012-2062 naar AG-Prognosetafel 2014	-78	0
Aanpassing ervaringssterfte	-31	0
Garantieregelingen bij inkoop ouderdomspensioen uit prepensioneringskapitaal	28	0
Kostenopslagen	0	6
Totaal	-81	6

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële grondslagen worden herzien.

In 2013 heeft een wijziging van de kostenopslagen geleid tot een verlaging van de voorziening pensioenverplichtingen met circa € 6 miljoen.

In 2014 heeft het Actuarieel Genootschap een nieuwe prognosetafel opgesteld van de levensverwachting (AG-Prognosetafel 2014). De nieuwe prognosetafel heeft geleid tot een verlaging van de Technische voorziening met een positief effect op de dekkingsgraad van 0,5 dekkingsgraadpunt.

Bij het verschijnen van de nieuwe AG-prognosetafel analyseert het Fonds of de prognosetafel aansluit bij de levensverwachting van het Fonds. Het resultaat van deze analyse is een fondsspecifieke ervaringssterfte, met ervaringssterfte wordt het verschil in (verwachte) sterfte tussen de gehele bevolking en die van deelnemers bij Philips Pensioenfonds bedoeld. De specifieke ervaringssterfte is onderzocht aan de hand van de volgende kenmerken: leeftijd, geslacht, inkomen en sector. Hiervoor is gebruik gemaakt van het Towers Watson ervaringssterftemodel 2014. De nieuwe Fonds-specifieke ervaringssterfte heeft geleid tot een verlaging van de Technische voorziening met een positief effect op de dekkingsgraad van 0,2 dekkingsgraadpunt tot gevolg. Deze stijging wordt veroorzaakt doordat de effecten van de AG-Prognosetafel worden versterkt door de Fonds specifieke ervaringssterfte. Het overig resultaat heeft betrekking op garantieregelingen (inkoop ouderdomspensioen uit prepensioneringskapitaal) uit het verleden. De voorzieningen voor deze garantieregelingen zijn als gevolg van nieuwe reglementsfactoren verhoogd met € 28 miljoen.

[18] Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	2014	2013
Toevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen	-64	-8
Onttrekking aan de voorziening pensioenverplichtingen	11	7
Totaal	-53	-1

[19] Overige wijzigingen in de voorziening pensioenverplichtingen	2014	2013
Overdracht tussen regelingen	-10	-15
Overige technische grondslagen	-6	-37
Totaal	-16	-52

In 2013, is uit analyse van resultaten in de afgelopen jaren is gebleken dat een structureel verlies van ongeveer € 3 miljoen tot € 4 miljoen wordt geleden uit hoofde van de ophoging pensioenaanspraken van ongehuwde deelnemers uit de eindloonregeling. Voor deze deelnemers wordt een zogenoemde ongehuwdentoets uitgevoerd die, indien ongehuwd, bij ingang pensioen recht kan geven op een hoger niveau van aanspraken dan welke zijn voorzien als gevolg van het hanteren van de grondslag dat iedere aangeslotene wordt geacht een partner te hebben bij het bepalen van de voorziening pensioen-verplichtingen. Uitrui van nabestaandenpensioen dempt dit effect. Het toekomstig verwachte verlies is toen geschat op € 40 miljoen. Ter dekking van dit risico is in 2013 een voorziening gevormd. Deze toevoeging aan deze voorziening is opgenomen onder 'Overige wijzigingen in de voorziening pensioenverplichtingen' onder 'Overige technische grondslagen'.

[20] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	2014	2013
Premiebijdragen	-12	-10
Waardeoverdrachten extern	6	4
Beleggingsopbrengsten	-55	4
Waardeoverdrachten intern	10	15
Totaal	-51	13

123

De mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers is gelijk aan de mutatie in de beleggingen voor risico deelnemers.

[21] Saldo overdracht van rechten	2014	2013
Inkomende waardeoverdrachten	62	7
Uitgaande waardeoverdrachten	-11	-6
Totaal	51	1

Waardeoverdracht betreft de ontvangst van of overdracht aan een pensioenfonds of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever. Deze overdracht is de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, opgebouwd tot de ontslagdatum. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra pensioenaanspraken.

[22] Overige baten en lasten	2014	2013
Resultaat voor risico deelnemers		
Waardeoverdrachten extern	-6	-4
Resultaat voor risico Pensioenfonds		
Incidentele resultaten uit pensioenadministratie	2	0
Storting in de premiereserve	-148	-
Onttrekking uit de premiereserve	40	-
Totaal	-112	-4

De mutaties in de premiereserve zijn nader toegelicht onder toelichting [8] op pagina 114.

5.7 Risicobeheer en derivaten

Het belangrijkste risico voor het Fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het Fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. Het Fonds is wettelijk verplicht om buffers aan te houden volgens hiervoor geldende algemene normen als ook naar de specifieke normen die door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het Fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het Fonds aanvullende maatregelen moet treffen. De dekkingsgraad ultimo 2014 bevindt zich boven de vereiste niveaus.

De analyses in deze paragraaf zijn nog gebaseerd op het Financieel Toetsings Kader (FTK) zoals dat van toepassing was ultimo 2014. Er is geen rekening gehouden met de vereisten van het nieuwe Financieel Toetsings Kader dat van kracht is per 1 januari 2015.

Solvabiliteitsrisico

In de volgende tabel is eind 2014 en 2013 het surplus gebaseerd op de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur en op de feitelijke beleggingen ultimo 2014 respectievelijk ultimo 2013.

	eind 2014 UFR	eind 2013 UFR
Voorziening pensioenverplichtingen (a)	15.687	13.793
Buffers:		
S1 Renterisico	223	190
S2 Risico zakelijke waarden	1.351	744
S3 Valutarisico	221	111
S4 Grondstoffenrisico	70	42
S5 Kredietrisico	233	244
S6 Verzekeringstechnisch risico	388	340
Diversificatie-effect	-926	-711
Totaal S (vereiste buffers) (b)	1.560	960
Vereist eigen vermogen (art. 132 Pensioenwet) (a+b)	17.247	14.753
Aanwezig vermogen (Totaal activa – schulden = pensioenvermogen)	17.849	14.853
Surplus	602	100

Door het Fonds zijn bij de bepaling van de inputvariabelen ter bepaling van de onderscheiden risico's de uitgangspunten van DNB gehanteerd, waarbij ten aanzien van derivaten rekening is gehouden met de desbetreffende exposurewaarde.

Bij de berekening van de buffers past het Fonds de standaardmethode toe. De samenstelling van de beleggingen wordt hierbij gebaseerd op de feitelijke beleggingsmix. De voorgeschreven kasstroommethode wordt toegepast voor het grootste deel van de vastrentende beleggingen voor het bepalen van het renterisico (S1) en het kredietrisico (S5).

De stijging van de vereiste buffers is met name het gevolg van een toename van het risico zakelijke waarde vanwege het gewijzigde beleggingsbeleid.

Het Algemeen Bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze solvabiliteitsrisico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen onder meer het beleggingsbeleid en het indexatiebeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Via periodieke ALM-analyses tracht het Fonds zo goed mogelijk inzicht te krijgen in deze ontwikkelingen. Een ALM-analyse is een analyse van de te verwachten ontwikkelingen in de financiële positie van het Fonds en van de waarschijnlijkheid ervan in diverse scenario's. De uitkomsten van deze analyses vormen belangrijke input voor het beleggingsbeleid dat weer vertaald wordt in beleggingsrichtlijnen. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden.

De ontwikkeling van het vereist eigen vermogen wordt elk kwartaal aan het Algemeen Bestuur gerapporteerd.

De in de tabel genoemde risico's en enkele andere risico's worden onderstaand nader toegelicht:

Marktrisiko

Marktrisiko betreft het risico dat het Fonds financiële verliezen lijdt door bewegingen in de financiële markten. Hieronder vallen onder meer het koersrisico op aandelen (het risico van daling van aandelenkoersen en dividendinkomsten), valutarisico (het risico van koersdalingen van directe of indirecte valutapositities), inflatierisico (het risico van stijgende inflatie) en het renterisico. Met name de beheersing van dit laatste risico is voor het Fonds van groot belang vanwege het feit dat de waardering van de pensioenverplichtingen is gebaseerd op de actuele rentetermijnstructuur. Een daling van de rente leidt tot een toename van de waarde van de verplichtingen. Voor het Fonds is het daarom belangrijk dat het beleggingsbeleid optimaal is afgestemd op de rentegevoeligheid van de verplichtingen, met inachtneming van de overige risico's van het Fonds (premierisico en indexatierisico). De in het beleggingsbeleid opgenomen strategische en tactische normen en limieten zijn daarbij zeer belangrijk, alsmede een adequate bewaking van de uitvoering van het beleggingsbeleid. Ook voor valutapositities worden strategische en tactische normen geformuleerd in het beleggingsbeleid.

Het concentratierisico wordt beperkt door het zoveel mogelijk spreiden naar beleggingscategorieën en tegenpartijen.

Renterisico

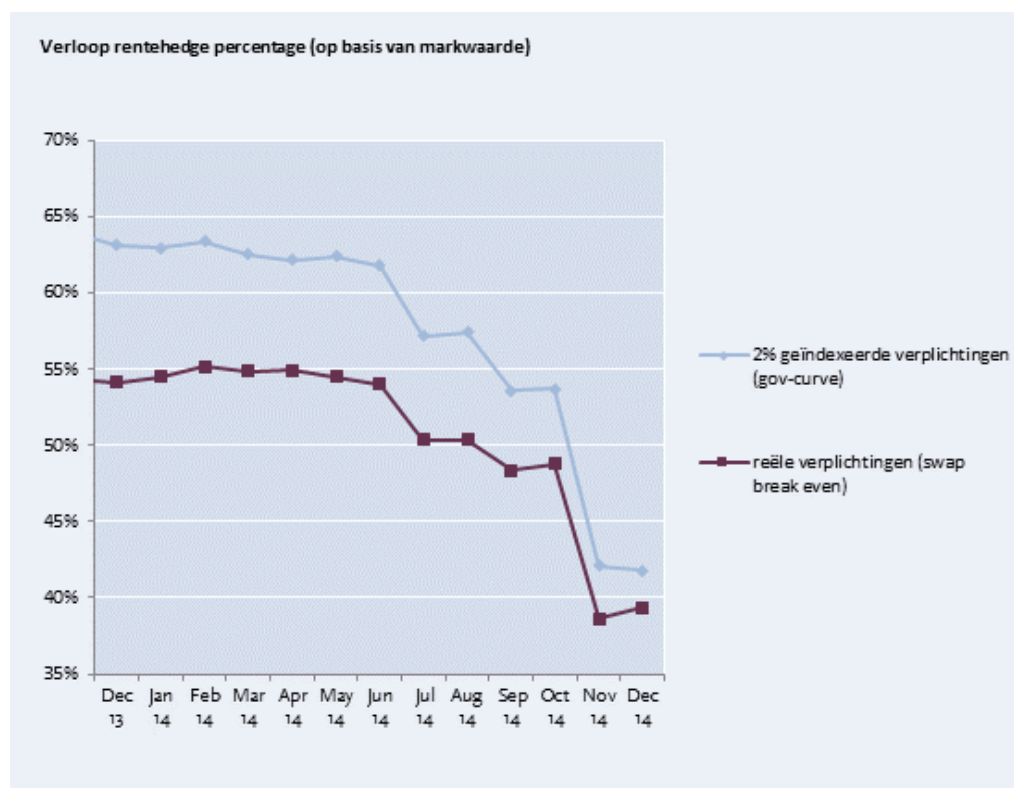
Het renterisico is het risico dat de waarde van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

In de tweede helft van 2014 is het beleggingsbeleid aangepast. Onderdeel van het nieuwe beleid van het Fonds is dat het rentehedge percentage niet meer vast is, maar afhankelijk is van de omvang van de vastrentende waarden die bedoeld zijn om het renterisico af te dekken. Dit komt omdat Philips Pensioenfonds gekozen heeft voor een vaste verdeling tussen vastrentende waarden en zakelijke waarden. Door deze vaste verdeling zal bij een stijging van het pensioenvermogen de omvang van de vastrentende waarden ten opzichte van de voorziening pensioenverplichtingen toenemen en dus de rentehedge toenemen.

Bovendien wordt in het nieuwe beleid uitgegaan van de reële voorziening pensioenverplichtingen (op basis van swap curve) welke beter afgestemd is op de ambitie van het Fonds.

Het oude beleid van het Fonds was om strategisch 64% van de voorziening pensioenverplichtingen op basis van de GOV curve verhoogd met 2% indexatieverwachting te matchen.

Uit de onderstaande grafiek blijkt het verloop van het rentehedge percentage gedurende 2014.

127

De grafiek laat de ontwikkeling van het rentehedge percentage zien ten opzichte van de voorziening pensioenverplichtingen op basis van de GOV-curve verhoogd met 2% inflatieverwachting als ook ten opzichte van de reële voorziening pensioenverplichtingen (op basis van swap curve). De sterke daling van de rentehedge is hoofdzakelijk het gevolg van de transitie naar een nieuw beleggingsbeleid gedurende 2014 waarbij het aandeel van de vastrentende waarden in het pensioenvermogen is verlaagd.

In onderstaande tabel zijn de modified durations opgegeven van de vastrentende waarden die bedoeld zijn om het renterisico af te dekken (liability matching portefeuille in 2013) en de beide voorziening pensioenverplichtingen die als referentie dienden in het nieuwe beleid danwel oude beleid. De modified duration is een maatstaf voor de rentegevoeligheid. De toename van de modified duration van de vastrentende waarden is het gevolg van enerzijds het afnemende renteniveau en anderzijds het aanpassen van het nieuwe beleid. In het nieuwe beleid wordt uitgegaan van de reële voorziening pensioenverplichtingen (op basis van swap curve) welke beter afgestemd is op de ambitie van het Fonds. Deze voorziening heeft een hogere modified duration dan de voorziening gebaseerd op het oude beleid. In beide gevallen (oud en nieuw beleid) houdt de voorziening rekening met pensioenuitkeringen inclusief verwachte inflatie. Echter, in het huidige beleid wordt een andere verwachte inflatie verondersteld (gebaseerd op marktverwachtingen, waar voorheen een vaste 2% werd gehanteerd). Bovendien tellen uitkeringen die in de toekomst liggen zwaarder mee doordat een andere (lagere) rente wordt gebruikt. Per saldo is de modified duration in het nieuwe beleid hierdoor hoger.

Modified duration	2014	2013
Vastrentende waarden (bedoeld voor renteafdekking)	19,6	15,1
Voorziening pensioenverplichtingen GOV-curve verhoogd met 2% inflatieverwachting - oud beleid	18,5	15,6
Voorziening pensioenverplichtingen (op basis van swap break-even curve) - nieuw beleid	20,0	17,7

De samenstelling van de vastrentende waarden (met uitzondering van de beleggingen in hypotheke) naar looptijd is als volgt:

	eind 2014 (%)	eind 2013 (%)
Resterende looptijd < 5 jaar	8,7	3,3
Resterende looptijd > 5 & < 10 jaar	11,3	4,3
Resterende looptijd >10 & < 20 jaar	22,1	20,4
Resterende looptijd >20 jaar	57,9	72,0
Totaal	100,0	100,0

128

Risico zakelijke waarden

Risico zakelijke waarden is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die worden veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico kan worden beperkt door diversificatie.

De procentuele verdeling van de beleggingen in aandelen is weergegeven in de volgende tabellen:

	2014 (%)	2013 (%)
Ontwikkelde markten, waarvan de top drie landen:	87,2	88,7
Verenigde Staten	40,3	40,1
Japan	9,4	10,0
Verenigd Koninkrijk	8,1	8,5
Opkomende markten	12,8	11,3
Totaal	100,0	100,0

	2014 (%)	2013 (%)
Nijverheid en industrie	49,2	50,5
Financiële instellingen	21,3	20,8
Handel	5,8	5,7
Transport en opslag	2,4	2,2
Overige dienstverlening	17,3	17,9
Diversen	4,0	2,9
Totaal	100,0	100,0

In de aandelen beleggingen zijn geen individuele beleggingen bevat groter dan 5% van de totale waarde van de aandelen beleggingen.

In de niet-beursgenoteerde directe en indirecte vastgoedportefeuille zijn ultimo 2014 opgenomen:

2014	Woningen	Kantoren	Winkels	Industrieel	Overig	Totaal
Europa	13	96	128	72	4	313
Azië	0	5	29	1	1	36
Australië	0	30	3	28	0	60
Noord Amerika	52	62	12	34	5	165
Totaal	65	193	172	135	10	575

2013	Woningen	Kantoren	Winkels	Industrieel	Overig	Totaal
Europa	15	50	57	47	13	182
Azië	0	5	25	2	0	32
Australië	0	24	4	15	0	43
Noord Amerika	26	20	6	25	2	79
Totaal	41	99	92	89	15	336

In de niet-beursgenoteerde vastgoed beleggingen zijn geen individuele beleggingen bevat groter dan 5% van de totale waarde van de vastgoed beleggingen, met uitzondering van beleggingen in één indirect vastgoedfonds, en één direct vastgoed object.

Gevoeligheidsanalyse

In de volgende tabel wordt de gevoeligheid van de dekkingsgraad getoond voor waardeverandering van de aandelenbeleggingen en voor verschuivingen van de rente. De gegeven waardeveranderingen zijn indicatief. In het midden van de tabel staat de actuele dekkingsgraad (op basis van de UFR 1 dag curve) per ultimo 2014 van 110%. Omdat per 1 januari 2015 de actuele dekkingsgraad niet meer gebaseerd wordt op driemaandsmiddeling van de curve (114%), maar op de 1 dags curve (110%), is ervoor gekozen om in deze vooruitkijkende analyse eveneens gebruik te maken van de dekkingsgraad gebaseerd op deze 1 dags curve (110%).

Rente	Aandelenkoersen				
	-20%	-10%	0%	10%	20%
-1,5%	96%	98%	100%	103%	105%
-1,0%	99%	101%	104%	107%	109%
-0,5%	101%	104%	107%	110%	113%
0,0%	104%	107%	110%	113%	116%
0,5%	106%	109%	112%	116%	119%
1,0%	107%	111%	115%	118%	122%
1,5%	109%	113%	117%	120%	124%
2,0%	110%	114%	118%	123%	127%

Doordat het renterisico deels is afgedekt zullen veranderingen in de rente in mindere mate invloed hebben op de actuele dekkingsgraad (UFR 1 dag curve).

Inflatierisico

Het inflatierisico is het risico dat de waarde van de portefeuille onvoldoende meegroeit om de toename van de pensioenverplichtingen als gevolg van inflatie bij te houden. Om dit risico deels af te dekken, heeft het Fonds inflatieprotectie in de portefeuille opgenomen in de vorm van inflation linked swaps. Onderstaand is weergegeven welke omvang deze protectie heeft in absolute bedragen.

	2014	2013
Inflation linked swaps	1.756	1.547

Bij een stijging van de inflatie met 1%, neemt de waarde van de inflation linked swaps toe met ongeveer € 431 miljoen (2013: € 260 miljoen).

Valutarisico

Het strategisch beleid van het Fonds is om alle valuta zo mogelijk volledig af te dekken met uitzondering van emerging markets portefeuilles. Het strategische beleid van het Fonds met betrekking tot het afdekken van valutarisico is om benchmark exposures van valuta in ontwikkelde markten voor iedere beleggingscategorie volledig af te dekken, aangezien tegenover dit risico naar verwachting op lange termijn geen beloning staat en de kosten van het afdekken relatief laag zijn. Benchmark exposures van valuta in opkomende markten worden niet afgedekt, aangezien de kosten van het afdekken van dit risico relatief hoog zijn, terwijl het risico op

totaalniveau voor het Fonds beperkt is. Het totaalbedrag dat buiten de euro wordt belegd, bedraagt ultimo boekjaar circa 42% (2013: 24%) van de beleggingsportefeuille en is evenals in 2013 voor de belangrijkste valuta, zijnde Amerikaanse Dollar, het Britse Pond en de Japanse Yen, nagenoeg volledig afgedekt tegen de euro. Per einde boekjaar is de waarde van de uitstaande valutatermijncontracten - € 147 miljoen (2013: € 46 miljoen). Het valutarisico wordt in onderstaande tabel weergegeven.

De beleggingen in vreemde valuta voor afdekking kunnen per categorie als volgt worden gespecificeerd:

	2014				2013			
	Aandelen	Vastrentende waarden	Vastgoed	Overige beleggingen en derivaten	Aandelen	Vastrentende waarden	Vastgoed	Overige beleggingen en derivaten
GBP	386	282	75	10	186	134	42	11
JPY	400	1	4	5	218	0	2	4
USD	1.830	2.037	234	144	950	712	117	182
Overige valuta	1.356	729	112	11	629	347	83	2
Totaal	3.972	3.049	425	170	1.983	1.193	244	199

131

De valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	2014			2013
	Voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie (na afdekking)	Nettopositie (na afdekking)
EUR	10.366	6.326	16.692	14.323
GBP	753	-753	0	1
JPY	410	-416	-6	-7
USD	4.245	-4.208	37	49
Overige valuta	2.208	-1.096	1.112	521
Totaal	17.982	-147	17.835	14.887

Grondstoffenrisico

De exposurewaarde van de derivatenpositie in grondstoffen bedraagt € 243 miljoen (2013: € 141 miljoen). De derivatenpositie volgt de DJ UBS Commodity index. Door de diversificatie van deze index (waarin olie een geringe invloed heeft), is het risico op prijsfluctuaties relatief beperkt.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het Fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het Fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst en marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van het kredietrisico is het tegenpartijrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het Fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het Fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door:

- het stellen van limieten aan tegenpartijen;
- het vrijwel uitsluitend werken met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het Fonds, uit hoofde van OTC-derivaten adequaat worden afgedekt door onderpand;
- het vragen van extra zekerheden, zoals onderpand bij hypothecaire geldleningen;
- het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen.

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende waarden portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	2014 (%)	2013 (%)
AAA	42,9	50,6
AA	35,3	40,2
A	4,2	1,2
BBB	9,0	2,9
BB	3,2	1,4
B	4,0	1,6
Overig	1,4	2,1
Totaal	100,0	100,0

Als gevolg van de transitie naar een nieuwe beleggingsmix is de samenstelling van de vastrentende waarden gewijzigd. Dit blijkt uit de tabel waarin de afname van relatief veilige AAA staatsobligaties naar obligaties met meer risico (met name BBB obligaties) zichtbaar is. Het Fonds loopt geen kredietrisico op Griekenland en de Oekraïne. De exposure in vastrentende waarden naar Rusland is ultimo 2014 € 51 miljoen (circa 0,5% van de vastrentende waarden).

Ten aanzien van de sectorverdeling zijn de vastrentende beleggingen (exclusief liquiditeitsfondsen) onder te verdelen conform het volgende overzicht:

	2014 (%)	2013 (%)
Overheidsinstellingen, waarvan:	78,8	88,9
Frankrijk	22,4	35,0
Duitsland	21,4	33,5
België	7,9	2,6
Nederland	6,4	7,4
Overige	28,6	13,0
Handel en industrie	9,1	4,9
Financiële instellingen	9,8	6,2
Serviceinstellingen	2,2	0,0
Overige	0,1	0,0
Totaal	100,0	100,0

133

Inzake concentratie van risico's kan worden gemeld dat ultimo 2014 geen sprake is van beleggingen in een individuele tegenpartij groter dan 5% van het totaal aan beleggingen in vastrentende waarden (niet meegenomen bovengenoemde overheidsinstellingen) (2013: idem). De hoge concentratie naar overheidsinstellingen is een gevolg van het beleid van het Fonds om met een zo groot mogelijke zekerheid een deel van de verplichtingen veilig te stellen. Om dit te bereiken bestaat de vastrentende waarden portefeuille voor een groot deel uit euro staatsobligaties. Dit heeft tot gevolg dat er een sterke focus is op Europese staatsobligaties, met name van Duitsland en Frankrijk. Evenwel zijn de exposures naar deze landen verlaagd ten gunste van staatsobligaties van overige landen als ook niet staatsobligaties.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden en arbeidsongeschiktheid. Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Met andere woorden het risico dat de opbouw van het pensioenvermogen niet volstaat voor de uitkering van de pensioenverplichting. Voor de inschatting van de voorziening pensioenverplichtingen in het kader van de levensverwachting is het Fonds in het verslagjaar uitgegaan van de ultimo 2014 gehanteerde overlevingstafels AG-Prognosetafel 2014 alsmede de fondsspecifieke ervaringssterfte 2014 van Towers Watson.

Op deze wijze is het langlevensrisico naar verwachting adequaat verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen. Dit neemt niet weg dat toekomstige ontwikkelingen kunnen leiden tot nog verdere verbetering of verslechtering van de levensduur en dat dientengevolge in

de toekomst verdere verhoging of verlaging van de voorziening pensioenverplichtingen aan de orde kan komen.

Het overlijdensrisico ontstaat doordat deelnemers eerder komen te overlijden dan gemiddeld verondersteld in de tarifiering. Dit geldt voor pensioenvormen waarvoor een uitkering bij overlijden is verzekerd (bijvoorbeeld nabestaanden-pensioen). Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het Fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen. Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het Fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Inzake het liquiditeitsrisico kan het volgende worden gemeld:

- Ultimo 2014 is tussen de 80 en 90% van de beleggingen te beschouwen als liquide, dat wil zeggen dat de beleggingen onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Ongeveer € 1.200 miljoen van de beleggingen bestaan uit liquide beleggingen in geldmarktfondsen, die in de komende jaren belegd zullen worden in illiquide vastgoed. Deze beleggingen zijn voor de bepaling van het percentage liquide beleggingen reeds beschouwd als illiquide beleggingen. Dit is gedaan om te laten zien, wat het liquiditeitspercentage is nadat alle daarvoor bestemde liquide middelen zijn belegd in (illiquide) vastgoed.
- Met een kredietinstelling is een intra-day stand-by-faciliteit van € 90 miljoen (2013: € 90 miljoen) overeengekomen die onmiddellijk opvraagbaar is.
- Voor de uitstaande swaps houdt het Fonds dekking aan via liquiditeiten en obligaties.

134

Omgevingsrisico

Het risico als gevolg van buiten de instelling of groep komende veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat. Voor het Fonds zijn met name de risico's met betrekking tot reputatie, afhankelijkheid en ondernemingsklimaat van toepassing.

Reputatierisico: het Fonds tracht reputatieschade zoveel mogelijk te beperken. Uitgangspunt hierin is om adequaat op ontstane situaties te reageren en daarover te communiceren.

Risico van afhankelijkheid: er is op dit moment geen sprake van ontwikkelingen die de onafhankelijkheid van het Fonds in gevaar brengen.

Risico in samenhang met ondernemingsklimaat: het beleid van het Fonds is gericht op een stabiele dekkingsgraadontwikkeling. Om die reden probeert het Fonds zich zoveel mogelijk te beschermen, gelet op de ambitie van het Fonds, tegen wijzigingen in het beursklimaat en renteontwikkelingen.

Operationeel risico

Het Fonds is verantwoordelijk voor de beheersing van operationele risico's. Enerzijds zijn dit de risico's die worden gelopen bij operationele fouten die gemaakt worden in de uitbestede processen en anderzijds bij de operationele fouten bij het Fonds zelf. Binnen het Fonds zijn meerdere pijlers te onderkennen die dienen te borgen dat de operationele risico's worden beheerst. In 2014 is opnieuw uitvoering gegeven aan deze vier pijlers van het zogeheten Operational Risk Framework.

Een eerste pijler is de risico control matrix. In de risico control matrix zijn de risico's en maatregelen vastgelegd, waarbij de nadruk ligt op de vastlegging van de operationele en uitbestedingsrisico's (waaronder de beoordeling van zogeheten door derden uitgevoerde ISAE3402-rapportages en de beoordeling van naleving van service level agreement afspraken). De integraal risico managers hebben periodieke beoordelingen uitgevoerd van de opzet en werking van de beheersingsmaatregelen zoals vastgelegd in deze risico control matrix en hebben over de uitkomsten gerapporteerd aan het Management Team van het Directiebureau, de Audit- en Riskcommissie van het Algemeen Bestuur van het Fonds en het Algemeen Bestuur. Periodiek wordt de risico control matrix aangepast aan de laatste omstandigheden, inzichten en risico-inschattingen. Begin 2015 heeft actualisatie van de risico control matrix plaatsgevonden. Op bevindingen die naar voren komen uit onderzoeken heeft het Management Team van het Directiebureau adequate actie ondernomen door het treffen van aanvullende beheersmaatregelen, daar waar dat nodig wordt geacht.

Een tweede pijler is de aanwezigheid van actuele en normatieve beschrijvingen van de processen in de vorm van procesbeschrijvingen. De aanpassing van de beschrijvingen aan de nieuwe formele organisatie is in 2014 afgerond, waarmee de beschrijvingen zijn geactualiseerd en in lijn zijn gebracht met de in 2014 gehanteerde risico control matrix..

Een derde pijler is de systematische registratie en behandeling van incidenten. Fouten, risico's of afwijkingen van procedures worden gemeld aan de integraal risico managers, die hierover rapporteren aan het Management Team van het Directiebureau en op kwartaalbasis aan de Risk & Audit Commissie en Algemeen Bestuur van het Fonds. Van alle gemelde incidenten wordt de impact bepaald onderverdeeld in high, medium en low impact. Ingeval van een high impact incident worden de voorzitters van de Auditcommissie en het Algemeen Bestuur direct geïnformeerd en worden in overleg direct maatregelen getroffen om het probleem op te lossen of het ontstane risico te mitigeren. De risico managers bewaken de voortgang en kwaliteit van oplossing van de gemelde incidenten en leggen hierover verantwoording af. In 2014 zijn 57 incidenten gemeld (2013: 36), waarvan één high-impact incident (2013: geen). Het high-impact incident had betrekking op de te late uitbetaling van pensioenen aan circa 3.000 aangeslotenen bij het Fonds. Onmiddellijk na constatering van het incident is ervoor gezorgd dat de betaling alsnog zo snel mogelijk werd uitgevoerd. Daarna zijn in samenwerking met de pensioenuitvoerder aanvullende beheersmaatregelen getroffen om dit in de toekomst te voorkomen.

Als vierde pijler gelden de beleidsdocumenten (Policies) die door het Fonds zijn goedgekeurd. Eind 2012 is de Operational Risk Management-policy geactualiseerd en in 2014 is een beschrijving integraal risicomanagement vastgesteld.

Uitbestedingsrisico

Het Fonds heeft de uitvoerende werkzaamheden betreffende het pensioen- en vermogensbeheer uitbesteed aan externe partijen. Om te waarborgen dat het Fonds zekerheid heeft dat deze partijen de risico's uit hoofde van de uitbestede activiteiten toereikend beheersen, zijn met alle partijen uitbestedingsovereenkomsten aangegaan. In de overeenkomsten is onder meer geregeld dat de externe partijen periodiek rapporteren over de werkzaamheden ten behoeve van het Fonds. Deze rapportages gaan in op de gang van zaken binnen de primaire processen. Een ander belangrijk middel voor het Fonds is de ISAE3402 type 2 rapportages. Deze rapportages beschrijven een groot aantal processen bij de externe partijen en de wijze waarop deze processen worden beheerst. De rapportages worden voorzien van een oordeel van een onafhankelijke auditor. De ontvangen rapportages worden door het Fonds beoordeeld. De afdeling integraal risicomanagement adviseert het Management Team van het Directiebureau over eventueel te treffen aanvullende beheersingsmaatregelen. Dit laatste doet zich voor in geval de ISAE3402-rapportage niet alle relevante processen of systemen behelst.

De uitbestedingsovereenkomsten en ISAE 3402 rapportages kunnen uiteraard niet los worden gezien van maatregelen die het Fonds zelf heeft genomen om het uitbestedingsrisico te beheersen.

IT-risico

Om er zeker van te zijn dat het Fonds voldoende IT-ondersteuning heeft, maakt het gebruik van de IT-infrastructuur van de aangesloten onderneming Philips. Dit komt onder meer tot uitdrukking in de beschikbaarheid van IT-hard- en software, de elektronische opslag van informatie en de back-up en recovery-procedures. Over de kwaliteit van de IT binnen de uitbestede processen bij de externe partijen verkrijgt het Fonds inzicht via de ISAE3402 type 2-rapportages. Zowel de generieke IT-beheersingsmaatregelen als de specifieke applicatiecontroles zijn onderdeel van deze rapportages.

Integriteitsrisico

Reeds sinds 2009 is het integriteitsbeleid bij het Fonds van kracht. De compliance officer van het Fonds houdt toezicht op de naleving van de Gedragscode. Eén van de items daarbij is het vaststellen dat alle aan het Fonds verbonden personen de Gedragscode voor akkoord hebben ondertekend. Tevens toetst de compliance officer dat eventuele ontvangen relatiegeschenken of eventuele nevenfuncties van verbonden personen in overeenstemming zijn met de in de Gedragscode opgenomen normen hiervoor. Daarnaast is een belangrijk element het toezicht dat de compliance officer houdt op de naleving van de integriteitnormen bij de uitbestedingspartners. Bij het Fonds is tevens een klokkenluiderregeling van kracht. Op grond van de klokkenluiderregeling zijn geen meldingen gedaan in het verslagjaar 2014.

Juridisch risico

Naast de werkzaamheden van een intern jurist maakt het Fonds gebruik van gerenommeerde juridische advieskantoren voor juridische kwesties. Zo wordt onder meer advies gevraagd over de impact van wijzigingen in wet- en regelgeving. Daarnaast maakt het Algemeen Bestuur van het Fonds gebruik van een vaste juridisch adviseur.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt onder meer gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het Algemeen Bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het Fonds gebruikt derivaten hoofdzakelijk om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zoveel mogelijk af te dekken. De belangrijkste risico's bij derivaten zijn het kredietrisico (zie paragraaf 'Kredietrisico') en het liquiditeitsrisico (zie paragraaf 'Liquiditeitsrisico'). Gebruik kan worden gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

Futures: dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten waarmee snel posities kunnen worden gewijzigd. Futures worden vooral gebruikt voor het tactische beleggingsbeleid. Tactisch beleggingsbeleid is mogelijk binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid.

Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.

Swaps: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van betalingen over een nominale hoofdsom.

Derivaten met betrekking tot de portefeuille

Interest Rate Swaps

Door middel van interest rate swaps kan het Fonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

Inflation Linked swaps

Door middel van inflation linked swaps kan het Fonds de inflatiegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

Obligatie futures

Een obligatie future is een termijnovereenkomst waarbij twee partijen zich verbinden een gegeven hoeveelheid van een onderliggende waarde, meer bepaald langerlopende obligaties, te kopen of te verkopen tegen een vaste prijs en op een vaste datum in de toekomst. Binnen diverse portefeuilles wordt gebruikt gemaakt van obligatie futures om de rentegevoeligheid te beïnvloeden. De exposurewaarde van deze obligatie futures bedroeg € -1 miljoen.

Derivaten met betrekking tot de tactische asset allocatie

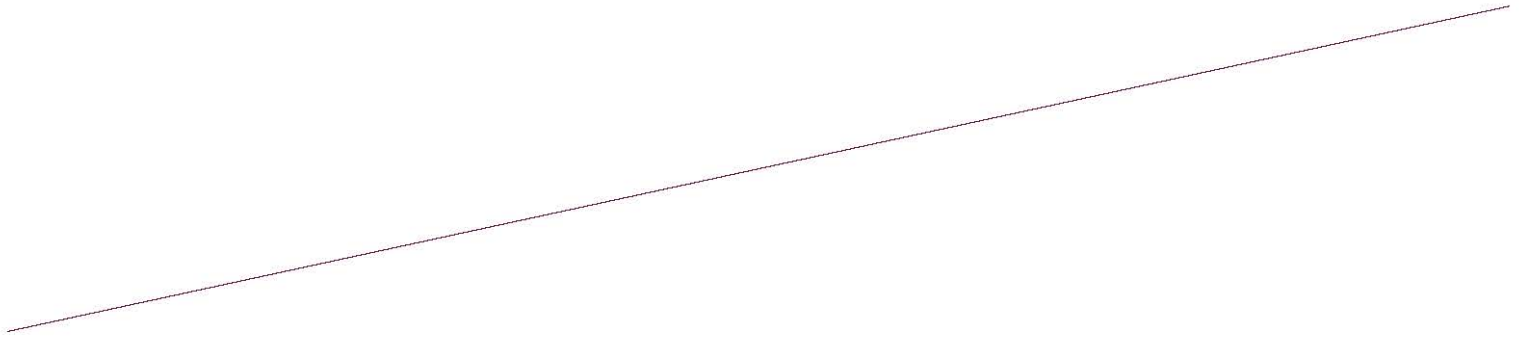
Het Fonds maakt in het kader van een efficiënt beheer bij het tactische asset allocatiebeleid gebruik van futures, met name aandelenindexfutures. De exposurewaarde van deze aandelenindexfutures bedroeg € -100 miljoen (2013: € 32 miljoen).

Samenvattend kan worden gesteld dat de in deze paragraaf genoemde risico's, door het Fonds op adequate wijze, en conform het geldende beleid beheerst zijn.

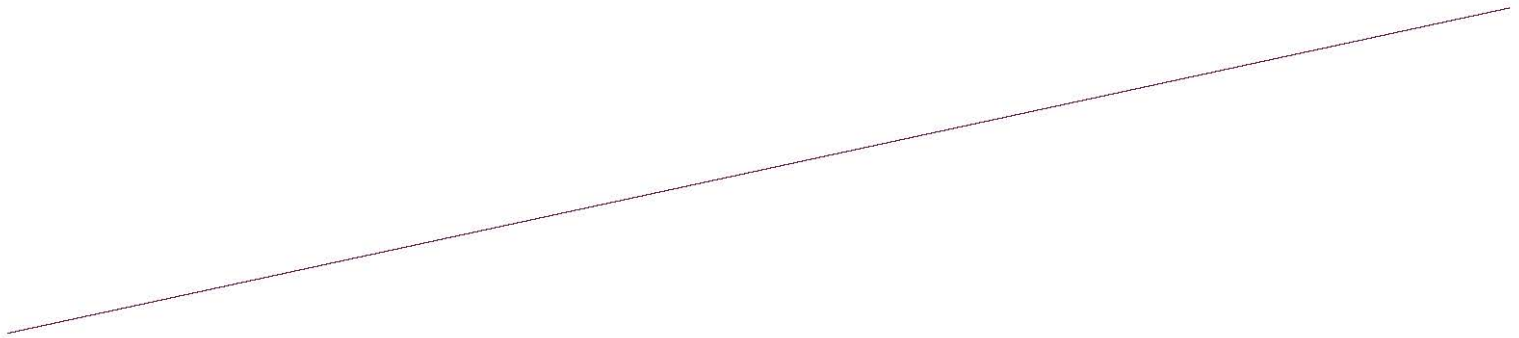
Eindhoven, 6 mei 2015

Het Algemeen Bestuur

Dr. R.Th. Wijmenga
Mr. R.W.L.M. Mangelmans
Ing. P.H. Breimer MSc
Dr. T.J.J. Denteneer
Ir. A.L. Uittenbroek
Ing. A.P.A. van Geloven
Drs. Ing. J.H. Scholing
Mr. J.B.J. Kemme
Mr. Drs. R.J. Schreur
J.A. Kuijsten AAG

6 Overige gegevens

6.1 Gebeurtenissen na balansdatum

Statutaire regeling en de bestemming van het saldo van baten en lasten

Overeenkomstig de statutaire bepalingen is het resultaat over het boekjaar 2014 toegevoegd aan de algemene reserve.

Indexatie 2015

In februari 2015 heeft het Algemeen Bestuur besloten niet over te gaan tot indexatie.

Wijzigingen pensioenregeling 2015

Het Witteveenkader omschrijft aan welke regels pensioenregelingen in Nederland moeten voldoen om binnen de belastingregels te blijven. Per 1 januari 2015 heeft de overheid de belastingregels voor pensioenen gewijzigd. Dat betekent dat voortaan alleen fiscaal vrijgesteld pensioen opgebouwd mag worden over een bruto jaarsalaris tot € 100.000. De Philips-pensioenregelingen zijn hieraan aangepast. Binnen het Philips flex pensioen is de pensioenopbouw per 1 januari 2015 gemaximeerd op € 100.000. Deelnemers aan het Philips Executives Pension Plan zijn vanaf 1 januari 2015 deelnemer geworden van het Philips flex pensioen. Philips heeft voor het nabestaandenpensioen en de voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid een voorziening getroffen bij ABN AMRO Pensioenen. Deelnemers hebben bovendien de mogelijkheid om bij ABN AMRO Pensioenen deel te nemen aan de vrijwillige netto pensioenregeling.

Nieuw Financieel Toetsings Kader (FTK)

Met ingang van 1 januari 2015 is het nieuwe FTK van kracht. Dit heeft onder andere gevolgen voor:

- De actuele dekkingsgraad van het Fonds. Deze zal naar verwachting afnemen als gevolg van veranderingen in de rentecurve die pensioenfondsen moeten hanteren. In de gewijzigde rentecurve is de driemaandsmiddeling niet meer van toepassing. Het gevolg is dat de actuele dekkingsgraad in 2015 is gedaald.
- De beoordeling van de financiële positie. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van een beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2014 is 114%.
- De berekening van de vereiste dekkingsgraad van het Fonds. Onder het nieuwe FTK dienen hogere buffers aangehouden te worden. De vereiste dekkingsgraad is hierdoor per 1 januari 2015 toegenomen van 110% (op basis van FTK oud) naar 116% (op basis van nieuw FTK). De beleidsdekkingsgraad per 31 maart 2015, 114%, ligt onder het vereist eigen vermogen op basis van het nieuwe FTK. Derhalve is sprake van een tekort. Philips Pensioenfonds zal daarom een herstelplan opstellen en indienen bij DNB.

Eindafrekening eenmalige bijdrage onderneming

De pensioenregeling is per 1 januari 2014 gewijzigd. Onderdeel van de cao-afspraken over deze wijziging is dat de werkgever een eenmalige bijdrage van € 600 miljoen aan het Fonds toekent. Een groot deel van de bijdrage (€ 430 miljoen) is in de loop van 2014 ontvangen in de vorm van liquide middelen en beleggingen. In de loop van het eerste kwartaal van 2015 is vervolgens nog € 21 miljoen ontvangen, en op 31 maart 2015 is een finale betaling van € 150 miljoen ontvangen. Hiermee heeft de werkgever aan haar verplichtingen uit hoofde van de eenmalige bijdrage voldaan.

6.2 Financiering en uitvoering

Uitvoeringsovereenkomst

Philips heeft zich jegens Philips Pensioenfonds bij overeenkomst (de zogenoemde uitvoeringsovereenkomst) verbonden tot het betalen van de ingevolge de geldende actuariële en bedrijfstechnische nota door Philips in totaal aan het Pensioenfonds verschuldigde pensioenpremie, verminderd met de som van de bedragen die de aangeslotenen in verband met de verzekering van hun pensioenaanspraken ingevolge de reglementen aan het Pensioenfonds verschuldigd zijn. Een en ander onder het voorbehoud dat bij een ingrijpende wijziging van omstandigheden het door Philips op grond van de uitvoeringsovereenkomst te betalen bedrag onder bepaalde voorwaarden verminderd kan worden.

Beheer van middelen

Ten aanzien van het beheer van de middelen van het Fonds bepalen de statuten onder meer:

Artikel 12

1. Het Algemeen Bestuur voert een beleggingsbeleid dat in overeenstemming is met de prudent-person regel en de doelstellingen van de Stichting en met name gebaseerd is op de volgende uitgangspunten:
 - a. de waarden worden belegd in het belang van de aanspraak- en pensioengerechtigden;
 - b. de beleggingen worden gewaardeerd op basis van marktwaardering.
2. De middelen van de Stichting zullen niet worden belegd in aandelen Philips, noch in geldleningen aan Philips.

Uitvoering van de regelingen

Ten aanzien van de uitvoering van de regelingen bepalen de statuten van het Fonds onder meer:

Artikel 4

1. De Stichting heeft een omgekeerd gemengd bestuur, als bedoeld in artikel 99 van de Pensioenwet.
2. Het Algemeen Bestuur is belast met het bestuur van de Stichting. Daartoe behoort het nastreven van de doelstellingen van de Stichting, waaronder het beheer van de middelen van de Stichting.

Bij het vervullen van hun taak richten de leden van het Algemeen Bestuur en de personen die het dagelijks beleid van de Stichting bepalen of mede bepalen zich naar de belangen van de Aangeslotenen, de gewezen Aangeslotenen, de andere aanspraakgerechtigden en Philips. Zij zorgen ervoor dat dezen zich door hen op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.
3. Het Algemeen Bestuur is binnen de doelstellingen van de Stichting bevoegd tot alle daden van beheer en beschikking, daaronder begrepen het sluiten van de in artikel 291, lid 2, van het tweede Boek van het Burgerlijk Wetboek bedoelde overeenkomsten.
4. Het Algemeen Bestuur bestaat uit acht nader aan te duiden niet uitvoerende bestuursleden, een onafhankelijke voorzitter (hierna te noemen: de voorzitter) en ten minste twee uitvoerende bestuursleden. Van de eerder genoemde acht niet uitvoerende bestuursleden worden drie bestuursleden aangeduid als leden A, drie als leden B en twee als leden C. De voorzitter is eveneens een niet uitvoerend bestuurslid.

De uitvoerende bestuursleden worden aangeduid als leden D.

De niet uitvoerende bestuursleden stellen het aantal uitvoerende bestuursleden vast.

5. Het Algemeen Bestuur is (eind)verantwoordelijk voor het bestuur van de Stichting. Het Algemeen Bestuur bestaat uit alle bestuursleden.
De navolgende onderwerpen blijven, onverminderd het elders in de statuten bepaalde, voorbehouden aan de besluitvorming door het Algemeen Bestuur:
- het nemen van maatregelen van algemene strekking;
 - het sluiten, wijzigen of beëindigen van uitvoeringsovereenkomst(en);
 - het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
 - het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid; en
 - de onderwerpen die daartoe zijn aangewezen in een besluit van het Algemeen Bestuur.
- De vaststelling van het beleid inzake beloningen blijft voorbehouden aan de niet uitvoerende bestuursleden.
6. De uitvoerende bestuursleden vormen het Dagelijks Bestuur van de Stichting en zijn, met inachtneming van principes van afstemming en raadpleging binnen het Algemeen Bestuur, belast met het dagelijks bestuur, met dien verstande dat het Algemeen Bestuur belast is met de in lid 5 vermelde onderwerpen en met hetgeen op grond van het elders in deze statuten bepaalde voorbehouden blijft aan het bestuur als geheel. De taakverdeling en de verdeling van de bevoegdheden binnen het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur en tussen de uitvoerende bestuursleden, de niet uitvoerende bestuursleden en de voorzitter wordt nader in een bestuursreglement geregeld.
7. De niet uitvoerende bestuursleden zijn belast met het intern toezicht op de uitvoerende bestuursleden. De wijze waarop het intern toezicht wordt uitgeoefend wordt nader in het bestuursreglement vastgesteld.
8. De voorzitter ziet toe op een goede samenstelling en het functioneren van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur en is namens het Algemeen Bestuur eerste aanspreekpunt voor het Verantwoordingsorgaan over het functioneren van het Algemeen Bestuur.
9. De leden D geven leiding aan het Bestuursbureau; het Algemeen Bestuur kan één van hen specifiek daarmee belasten.

141

Artikel 10

- De Stichting heeft een Bestuursbureau. Het Dagelijks Bestuur, casu quo het conform artikel 4 lid 9 aangewezen bestuurslid D, geeft leiding aan het Bestuursbureau. De medewerkers van het Bestuursbureau worden benoemd en ontslagen door het Dagelijks Bestuur.
- Medewerkers van het Bestuursbureau dienen zich bij de uitoefening van hun werkzaamheden te richten naar het belang van de Stichting. Zij zullen ter zake geen instructies aannemen van derden, met uitzondering van instructies van andere functionarissen van de Stichting of van personen die daarbij ingevolge een bij of krachtens de wet of statuten gegeven bevoegdheid handelen.
- Medewerkers van het Bestuursbureau zijn in dienst van de Stichting, voorzover het Algemeen Bestuur niet anders bepaalt.

Artikel 3.4

De Stichting is bevoegd de administratie van de door haar uitgevoerde pensioenregelingen en het beheer van haar vermogen, inclusief dat deel van het vermogen dat wordt aangehouden ten behoeve van de uitvoering van één of meer premieovereenkomsten, geheel of ten dele op te dragen aan één of meer derden. Indien de Stichting werkzaamheden uitbesteedt aan een derde draagt de Stichting er zorg voor dat deze derde de bij of krachtens de wet gestelde regels die op de uitbesteding van toepassing zijn, naleeft. De Stichting zal daartoe onder meer een uitbestedingsovereenkomst, die voldoet aan de gestelde eisen, aangaan met deze derde.

6.3 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Philips Pensioenfonds te Eindhoven is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2014.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik onder meer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld; en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegeane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum ten minste gelijk aan het wettelijk vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een toereikende solvabiliteit.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De vermogenspositie van Stichting Philips Pensioenfonds is naar mijn mening voldoende.

Het oordeel is gebaseerd op het Financieel Toetsingskader zoals dat tot en met 31 december 2014 van kracht was. Voor de volledigheid merk ik op dat, op basis van gegevens die door het pensioenfonds zijn aangeleverd en door mij op plausibiliteit gecontroleerd, mijn oordeel over de vermogenspositie per 1 januari 2015 op basis van het nieuw Financieel Toetsingskader zou zijn gewijzigd in niet voldoende, vanwege een reservetekort.

Apeldoorn, 6 mei 2015

R. Kruijff AAG

verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V

6.4 Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

Aan: het Algemeen Bestuur van Stichting Philips Pensioenfonds

Verklaring over de jaarrekening 2014

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2014 van Stichting Philips Pensioenfonds te Eindhoven gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Philips Pensioenfonds op 31 december 2014 en van het resultaat over 2014, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijke Wetboek (BW).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2014;
2. de staat van baten en lasten over 2014; en
3. de toelichting met een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Philips Pensioenfonds (hierna de 'Stichting') zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 178 miljoen. De materialiteit is gebaseerd op 1% van het pensioenvermogen, zijnde het totaal van de pensioenverplichtingen en de reserves. Dit betreft het vermogen dat de basis vormt voor de berekening van de dekkingsgraad. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de Audit & Risk commissie overeengekomen dat wij aan het Algemeen Bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 8,9 miljoen rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het Algemeen Bestuur en de Audit & Risk commissie gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Waardering en toelichting van niet-(beurs)genoteerde beleggingen

De beleggingen zijn een significante post op de balans van de Stichting. Alle beleggingen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. Voor een groot deel van de beleggingen is deze marktwaarde te verifiëren aan de hand van transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (marktprijzen), maar er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van onafhankelijke taxaties, netto contante waarde berekeningen of een andere geschikte methode, waaronder de intrinsieke waarde per participatie voor posities in fondsen.

De waarderingsonzekerheid neemt toe bij (onafhankelijke) taxaties en netto contante waarde berekeningen en hangt samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens. Bij de Stichting betreffen dit de posities in direct vastgoed respectievelijk hypotheek, onderhandse leningen en derivaten. De posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen, met name indirect vastgoed, kennen eveneens relatief veel waarderingsonzekerheid doordat de waarde wordt ontleend aan de meest recente (niet gecontroleerde) rapportages van de fondsmanagers gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum. De posities in direct vastgoed en onderhandse leningen zijn gelet op de omvang niet significant voor de jaarrekening van de Stichting.

De Stichting heeft de waarderingsgrondslagen voor de beleggingen beschreven op pagina 97-99 en een nadere toelichting opgenomen in toelichting 'Actuele waarde' op pagina 104-106. Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2014 € 55 miljoen is belegd in direct vastgoed, € 547 miljoen in niet-(beurs)genoteerde fondsen, € 664 miljoen in hypotheek en dat € 30 miljoen is belegd in onderhandse leningen. Dit betreft in totaal circa 8% van de beleggingen. Daarnaast is in de toelichting op pagina 107 een gevoeligheidsanalyse opgenomen ten aanzien van de waardering van hypotheek.

Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen beoordeeld en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2014. De controle omvatte mede onderzoek van de gehanteerde disconteringscurve inclusief opslag voor de risicokenmerken voor de waardering van de hypotheekportefeuille. Hierbij hebben wij onze eigen waarderingsspecialisten betrokken. Inzake de niet (beurs-)genoteerde fondsen omvatte de controle mede onderzoek van de meeste recente rapportages en uitkomsten van back-testing procedures.

Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen

De technische voorzieningen waaronder de voorziening pensioenverplichtingen betreffen een significante post in de balans van de Stichting. De technische voorzieningen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur alsmede de meeste recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Actuariel Genootschap (AG). De tafels worden gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij de Stichting, zijnde de fonds-specifieke ervaringssterfte. Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van de kostenopslag, waaraan eveneens schattingen aan ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle.

De Stichting heeft de waarderingsgrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen beschreven op pagina 99-100 en een nadere toelichting opgenomen in toelichting 'Technische voorziening' en 'Wijziging actuariële grondslagen' op respectievelijk pagina 110-113 en 122. Uit deze toelichting blijkt dat schattingswijzigingen hebben plaatsgevonden door toepassing van de in 2014 herziene prognosetafels en aanpassing van de ervaringssterfte op basis van nader onderzoek. Volgens deze toelichting is de voorziening pensioenverplichtingen hierdoor € 109 miljoen lager uitgekomen.

Bij de controle hebben wij gebruik gemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaire van de Stichting. De certificerend actuaire onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaire heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte administratieve basisgegevens. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaire onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2014. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de aangepaste prognosetafels alsmede de toereikendheid van de kostenopslag.

Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen beoordeeld en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2014. Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het Dagelijks Bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen alsmede de uitkomsten van de actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerend actuaire. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij een eigen actuariële specialist betrokken en specifiek de uitkomsten van de door de Stichting uitgevoerde analyses op de ervaringssterfte en kostenopslag beoordeeld.

Ontvangen bijdragen uit hoofde van wijziging pensioenregeling per 1 januari 2014

De premiebijdragen betreffen een significante post in de staat van baten en lasten van de Stichting. In de premiebijdragen van werkgevers en werknemers over boekjaar 2014 is opgenomen de ontvangen vergoeding (éénmalige koopsom) in het kader van wijziging van de pensioenregeling per 1 januari 2014.

De Stichting heeft de grondslagen voor de verantwoording van de premiebijdragen beschreven op pagina 101 en een nadere toelichting opgenomen in toelichting 'Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)' op pagina 117-118. Uit deze toelichting blijkt dat de pensioenregeling

per 1 januari 2014 is gewijzigd in een Collective Defined Contribution regeling en dat in verband met overdracht van risico's van de werkgever naar de deelnemer de werkgever in 2014 een eenmalige bijdrage van € 600 miljoen aan het fonds heeft toegekend. Daarnaast volgt uit de toelichting dat van de bijdrage € 430 miljoen in 2014 is ontvangen in de vorm van liquide middelen en beleggingen, alsmede dat hiervan € 100 miljoen is toegevoegd aan de zogenaamde 'premiereserve', welke is verantwoord onder de langlopende schulden.

Wij hebben de gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling beoordeeld en controlewerkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot de verwerking van de eenmalige koopsom, de hieruit voortvloeiende 'premiereserve' en de per jaareinde resterende vordering op de werkgever. Daartoe hebben wij kennis genomen van de afspraken tussen de werkgever en het pensioenfonds en de verwerking getoetst aan de verslaggevingsregels. Wij hebben daarnaast controlewerkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot de in 2014 ontvangen gelden en beleggingen, de dotatie aan de 'premiereserve' alsmede de afloop van de ultimo 2014 resterende vordering in 2015. Tot slot hebben wij de toelichtingen met betrekking tot deze posten onderzocht.

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur, het Algemeen Bestuur en de Audit & Risk commissie voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening en voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het Dagelijks Bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Algemeen Bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Dagelijks Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur en de Audit & Risk commissie zijn verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur en de Audit & Risk commissie onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het Algemeen Bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het Algemeen Bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur en de Audit & Risk commissie hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Verklaring betreffende het jaarverslag en de overige gegevens

Wij vermelden op basis van de wettelijke verplichtingen onder Titel 9 Boek 2 BW (betreffende onze verantwoordelijkheid om te rapporteren over het jaarverslag en de overige gegevens):

- dat wij geen tekortkomingen hebben geconstateerd naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de door Titel 9 Boek 2 BW vereiste overige gegevens zijn toegevoegd;
- dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

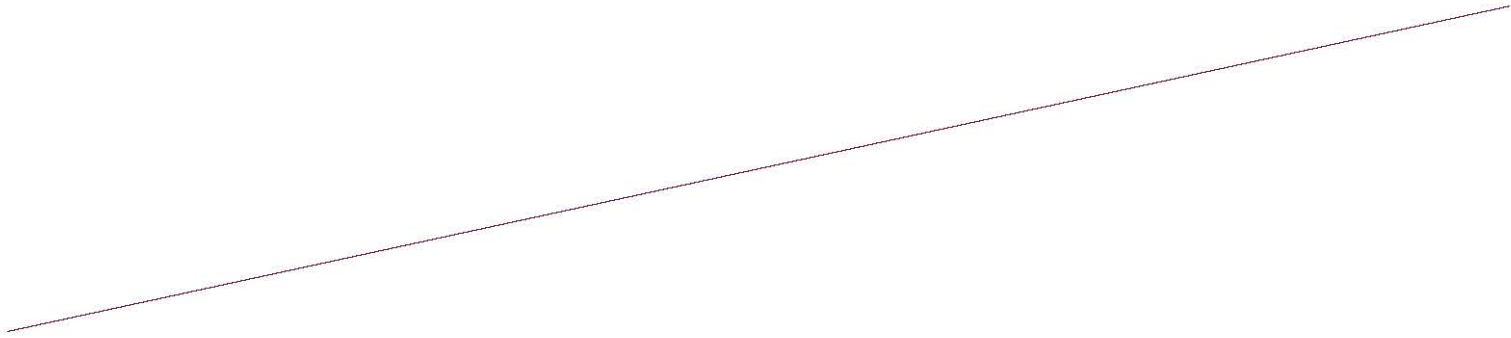
Benoeming

Wij zijn door het Algemeen Bestuur benoemd als accountant van de Stichting. Ondergetekende treedt op als externe accountant sinds de controle van het boekjaar 2009.

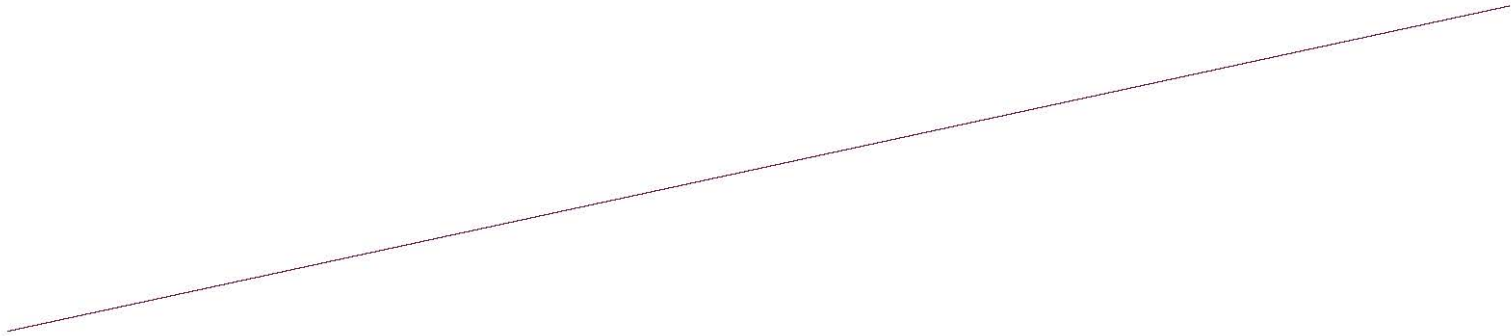
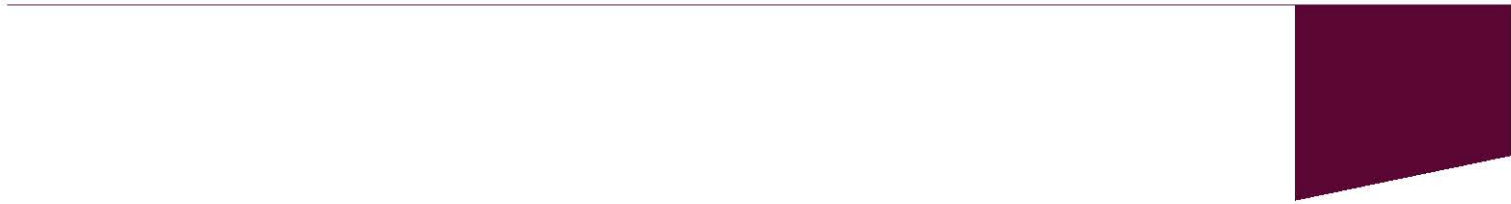
Amsterdam, 6 mei 2015

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. N.M. Pul RA

7 English Summary

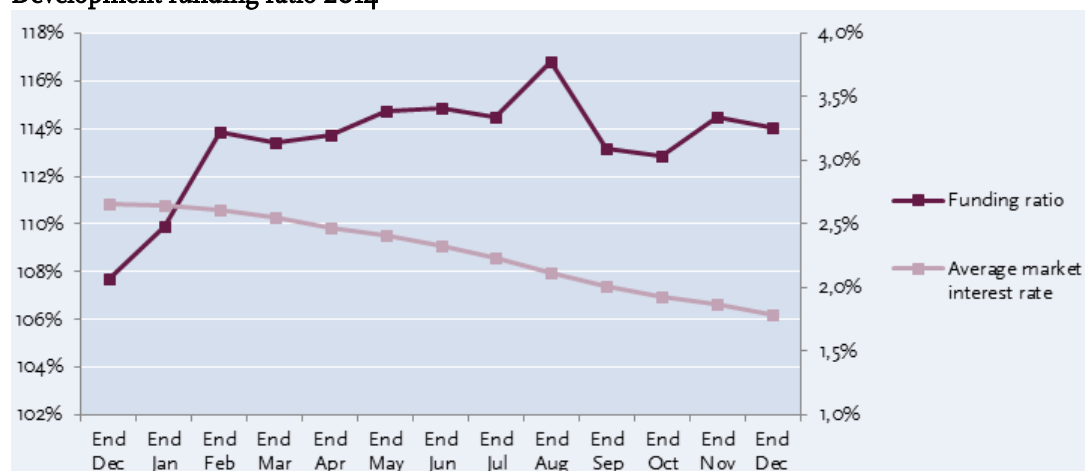
7.I Key Data

Amounts in millions of euro

7.I.I Financial position

	End 2014	End 2013
Total net assets	17.849	14.853
Total net actuarial liabilities	15.687	13.793
Funding ratio	114%	108%
Mandatory funding ratio	110%	107%
Minimum mandatory funding ratio	104%	104%
Real market interest coverage ratio	79%	77%

Development funding ratio 2014

The funding ratio rose in the past year from 108% to 114%, as pension assets increased more than the provision for pension liabilities. Further explanation of the development of the funding ratio in the reporting period is provided in section 2.1 'Financial position'.

Recovery plan

The funding ratio of Philips Pensioenfond was previously below the legally required levels. The Fund therefore decided in 2011 to prepare both a short-term and a long-term recovery plan to restore the financial position. As the Fund's financial position improved in the reporting period, both these recovery plans were discontinued in 2014.

Consequences of new statutory rules from 1 January 2015

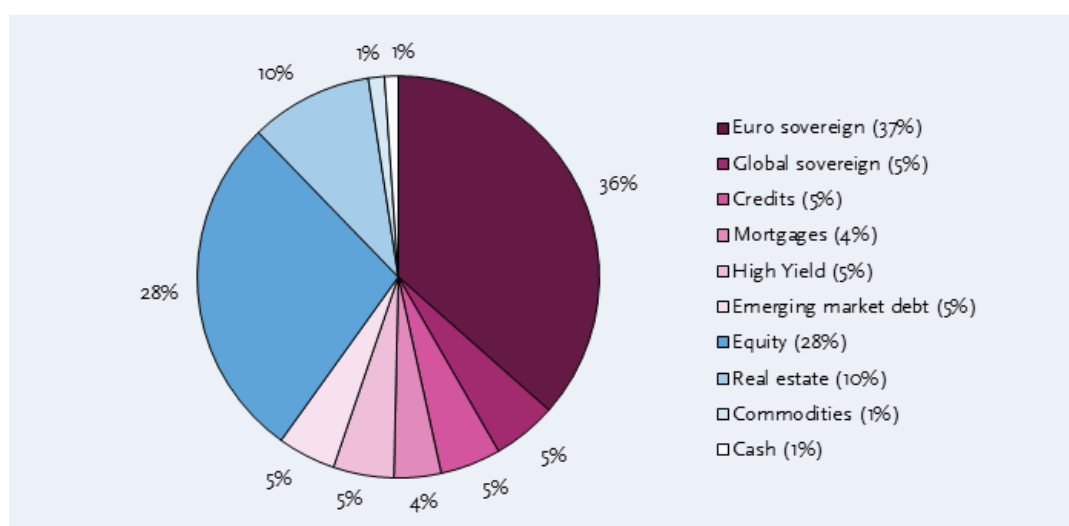
Pension funds are subject to new financial rules with effect from 1 January 2015. More information about these new rules is provided under 'Consequences of new financial rules from 1 January 2015' on pages 30 to 33. Because of the new rules, both the funding ratio and the mandatory funding ratio of the Fund have been recalculated. The funding ratio as of 1 January 2015 was 114%. The mandatory funding ratio on 1 January 2015 was 116%. This is appreciably higher than the mandatory funding ratio at year-end 2014. An explanation of the increase in the mandatory funding ratio is given on pages 30 to 33.

Due to the new investment policy implemented in 2014 and because of the application of the new financial rules that came into effect on 1 January 2015, the Fund again found itself in a recovery situation on 1 January 2015. As the Fund's funding ratio was still below the mandatory funding ratio on 31 March 2015, the Fund again has to draw up a recovery plan.

7.1.2 Investments

	End 2014	End 2013
Total distribution of investment assets ³⁶	17,835	14,889

Actual distribution of portfolio (end 2014)³⁷

Results of investments	2014	2013
Total return on investments	19,6% ³⁸	0,9%

An explanation of the returns shown above is given in section 2.3.2 'Beleggingsbeleid algemeen en resultaten'.

³⁶ This refers to the invested capital excluding the investments in the defined premium portion of the Philips Executives Pension Plan and of the Philips flex pension (pre-pension plan).

³⁷ At the end of 2014 the Real estate allocation was mainly invested in 'Cash'. During 2015 this cash will as much as possible be invested in 'Real estate'.

³⁸ The return shown includes hedging of the interest rate and inflation risk. The total return at year-end 2014 excluding hedging of the interest rate and inflation risk was 19.4%.

Overview of the investment policy

Philips Pensioenfond wishes to provide a pension that retains its purchasing power in the long term. To achieve this ambition it is important to be able to index-link the pensions. To facilitate long-term indexation of pensions, the Fund has to obtain a sufficient return on investments. The investment policy that was introduced in 2014 is based on a fixed distribution between fixed-income securities (such as bonds) and marketable securities (such as equities). This distribution offers a good prospect of realizing the ambition of a pension that retains its purchasing power without running excessive risks. The strategic distribution is as follows:

- *60% of the Fund's assets is invested in fixed-income securities*
These largely consist of 'safe' investments such as government bonds, with a spread inside and outside Europe. We have opted for investments outside Europe because the choice of 'safe' European bonds has become more limited in the past few years, as evidenced by the recent crisis particularly in southern European bonds. That means that the portfolio is no longer restricted to bonds of euro countries, but also contains US and UK bonds for example. In addition, investments include corporate bonds and emerging market bonds.
- *40% of the Fund's assets is invested in marketable securities*
These are the 'riskier' investments. Investments in equities are intended to obtain a higher return. However, obtaining a higher return is not possible without taking more risks. That means that returns can be higher, but can also fluctuate more, particularly investments in equities and real estate.

7.1.3 Pensions

Number of members	End 2014	End 2013
Members not yet retired	14,243	14,186
- Philips flex pension	13,314	13,152
- Philips final pay scheme	625	733
- Philips Executives Pension Plan	304	301
Retired members	57,183	57,751
- Retirement pension	38,509	38,957
- Survivor's pension	18,328	18,428
- Orphan's pension	346	366
- Occupational disability pension ³⁹	1,029	1,094
Non-contributors with vested rights	30,988	31,663
Total	102,414	103,600

³⁹ The total of 'retired members' excludes the number with an occupational disability pension.

Developments in population members and remaining data

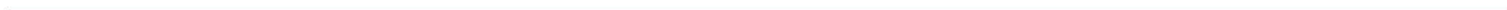
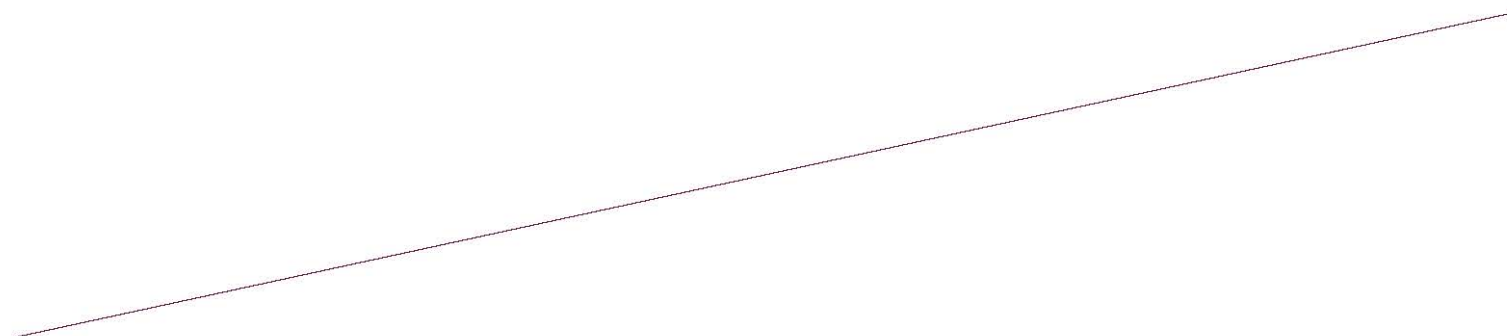
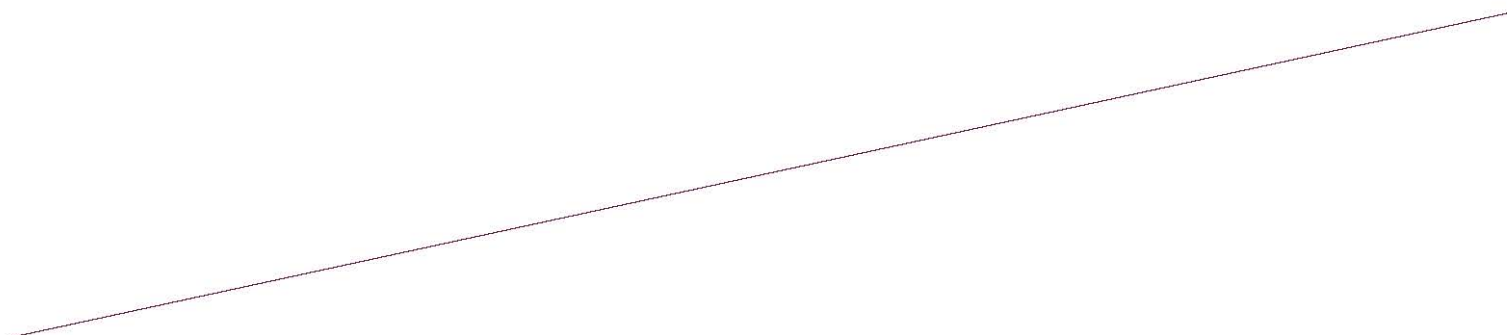
The total number of persons accruing pension benefits in the Fund increased slightly in 2014 from 14,186 to 14,243. The category of persons accruing pension benefits includes former Philips employees who are entitled to continued pension accrual because of disability or a severance scheme. The number of employees accruing pension benefits with Philips Pensioenfondsen increased in 2014 from 12,955 to 13,145. The following table provides a breakdown of persons accruing pension benefits.

Number of members not yet retired	End 2014	End 2013
Philips employees	13,145	12,955
Former Philips employees with a severance scheme	69	137
Former Philips employees who are disabled	1,029	1,094
Total	14,243	14,186

Contributions	2014	2013
Employer's periodical	232	244
Employer's one-off single premium	1	1
Employees' pension plan	5	0
Employees' voluntary insurances	1	1
Total	239	246

Benefit payments	2014	2013
Pensions	693	703
Surrender	1	1
Transfer value Individual	11	6
Total	705	710

Indexations	2014	2013
Members not yet retired, Philips flex pension	2.05%	0%
Members not yet retired, Philips Executives Pension Plan	0.45%	0%
Retired members and non-contributors with vested rights	0.30%	0%

Colofon

Digitaal jaarverslag

Dit jaarverslag is digitaal beschikbaar op de website van Philips Pensioenfonds. U kunt het downloaden op www.philipspensioenfonds.nl/downloads. Wilt u een digitale versie via mail toegestuurd krijgen, stuurt u dan een e-mail naar brochures@philipspensioenfonds.nl

Algemene pensioeninformatie

Heeft u vragen over pensioenzaken? Bel dan tussen 9.00 en 17.00 uur met de Klantenservice van Philips Pensioenfonds via 0800 – 023 15 01. Belt u vanuit het buitenland, dan is het telefoonnummer +3140 – 265 38 70. U kunt ook een e-mail sturen aan info@philipspensioenfonds.nl. Voor meer informatie kunt u ook onze website bezoeken: www.philipspensioenfonds.nl.

Bezoekadres

Beukenlaan 143
5616 VD EINDHOVEN

Postadres

Postbus 80040
5600 JP EINDHOVEN

Postadres Bestuursbureau en Algemeen Bestuur

Postbus 80031
5600 JZ EINDHOVEN

E-mailadres Bestuursbureau en Algemeen Bestuur

algemeenbestuur.ppf@philips.com

Redactie

Stichting Philips Pensioenfonds